

Стенографски дневник

НА

29. заседание

Вторник, 28 януари 1947 г.

(Открито в 15 ч. 45 м.)

Председателствувал подпредседателят Петър Каменов. Секретари: Тодор Тихолов и Първа Димитрова.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:

Отпуски	395
Законпроекти	395

По дневния ред:

Доклад на комисията по проверка на изборите в:

1. Пловдивска административна област — избирателните колегии: Асеновградска, Девинска, Златоградска, Карловска, Пазарджишка, Панагюрска, Пещерска, Пловдивска градска, Пловдивска селска, Първомайска, Смолянска. (Утвърждение) 395

Говорили: докл. Георги Михайлов Добрев 395, 418

Крум Славов 397

Димитър Георгиев 399

Димитър Стоянов	401
Рангел Даскалов	403
Георги Йорданов	405
Христо Пунев	408
Любен Боянов	411
Георги Костов	415

2. Виланска административна област — избирателните колегии: Белоградчишка, Белослатинска, Бургаска, Видинска, Врачанска, Кулска, Ломска, Михайловградска, Оряховска. (Разискване) 419

Говорили: докл. Стефан Бакърджиев 419

Димитър Цветков 420

Дневен ред за следващото заседание 422

Председателствувал Петър Каменов: (Звъни) Има нужното число народни представители. Откривам заседанието.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: д-р Александър Бонкин, Анастасия Вълкова, Ангел Тишевишки, Ангел Коев, Андрей Михайлов, Асен Христов, Атанас Минков, х. Атанас Попов, Благой Николов, Борис Костов, д-р Борис Николов, Борис Бонев, Борис Тачев, Венера Клишчарова, Веселин Дашин, Вила Димитрова, Витко Цвятков, Вичо Начев, Генчо Райков, Георги Григоров, Георги Първанов, Георги Желев, д-р Георги Петков, Господан Димов, Гочо Терзиев, Деню Николов, Димитър Чоубаджиев, Димитър Ненов, Димитър Панайотов, Димитър Стоиленов, Динчо Хубенов, Диню Тодоров, Дончо Досев, Евлоги Алексос, Елисавета п. Антонова, Емил Антонов, Ефрем Митев, Желязко Стефанов, Запрян Джонгов, Иван Димитров, Иван п. Димитров, Иван Златев, Иван Попов, Иван Дуков, Иван Рангелов, Иван Чуков, Илия Радков, Илия Маринов, Илия Добрев, Калю Малев, Камен Червеняшки, Камен Христов, Кирил Клисурски, Кирил Пепев, Коста Гицов, Костадин Лазаров, Костадин Горбанов, Кръстю Стойчев, Лалю Ширков, Макра Гюлева, Манахил Стоянов, Марко Попов, Минчо Попов, Михаил Дулев, Михаил Ненков, д-р Михаил Геновски, Мустафа Юмеров, Неделчо Костов, Никола Разлогинев, д-р Никола Христов, Никола Попов, Нисим Исаков, Петко Пеев, Петър Бабаков, Петър Йовчев, Раденко Видински, Рачо Домусчиев, Светла Даскалова, Слави Батжков, Славко Пуншаров, Сотир Колев, Спас Маринов, Стамо Костадинов, Станка Димитрова, Стефан Тодоров, Стефан Цанов, Стою Неделчев, Титко Черноколев, Тодор Иванов, Тодор Савов, Филип Гяуров, Христо Каркьмов, Панко Григоров, Панко Нейков, Цветан Капитанов, Цола Драгойчева и Яна Георгиева)

Председателството е разрешило отпущ на следните г-да народни представители: Борис Тачев — 2 дена, Георги Григоров — 4 дни, Георги Желев — 1 ден, Димитър Панайотов — 4 дни, Диню Тодоров — 4 дни, Елисавета п. Антонова — 4 дни, Запрян Джонгов — 4 дни, Иван Златев — 4 дни, Костадин Горбанов — 1 ден, Марко Попов — 4 дни, Михаил Ненков — 1 ден, Неделчо Попов — 4 дни, Петър Запрянов — 1 ден, Стамо Костадинов — 1 ден, Станка Христова — 5 дни, Стефан Ковачев — 4 дни, Тодор Драганов — 4 дни, Филип Гяуров — 4 дни, Христо Каркьмов — 2 дена и Панко Козлов — 1 ден.

Освен това поискали са отпущ и следните г-да народни представители, за които ще трябва Народното събрание да реши.

Кръстю Стойчев, който се е ползувал досега с 21 дни отпущ, моля да му се разрешат още 4 дни отпущ по домашни причини. Който от г-да народните представители е съгласен да се разреши на Кръстю Стойчев 4 дни отпущ, моля, да вдигне ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Народният представител Слави Пуншаров, който се е ползувал досега с 3 дни отпущ, моля да му се разрешат 18 дни отпущ. Който от г-да народните представители е съгласен да се разреши на Слави Пуншаров 18 дни отпущ, моля, да вдигне ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Постъпили са:

От Министерството на народното просвещение — предложение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската поданица Галина Попова Василенко и за продължаване срока на службата в Държав-

ната музикална академия на чехословашкия поданик Кирил Карел Стари.

От същото министерство — законопроект за признаване учителска правоспособност на лица, придобили права на редовни учители в Съветския съюз.

От Министерството на финансите — законопроект за отпускане народна пенсия на заслужили за даянческото професионално образование учители.

От Министерството на народното просвещение — законопроект за отпускане народна пенсия на Мария Григорова Караджова.

Предложенията и законопроектите ще ви бъдат раздалени и поставени на дневен ред.

Пристъпваме към дневния ред. Първа точка:

Доклад на комисията по проверка на изборите в Пловдивска административна област.

Има думата докладчикът.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (х): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители! Предстои да обсъдим, по доклад на комисията по проверка на изборите за Великото народно събрание, изготвения в Пловдивска административна област, която обхваща 11 избирателни колегии: Асеновградска, Девинска, Златоградска, Карловска, Пазарджишка, Панагюрска, Пещерска, Пловдивска градска, Пловдивска селска, Първомайска и Смолянска.

Четвъртата секция на комисията по проверка на изборите разглежда постъпилите от съответните съдилища, чрез канцеларията на Народното събрание, изборни книжа на всички 11 избирателни колегии и констатира, че в нито една от тях няма постъпили констатации за извършени нарушения или за компрометиране с дено изборите. Разгледахме в секцията също и протокола и определението на съда, с което се провъзгласяват за избрани съответните народни представители по колегии, както от листата на Отечествен фронт, така също и от опозиционните листи, а след това обсъдихме всички документи и в пленума на комисията по проверка на изборите. Както казах, няма постъпила никаква констатация по изборите в нито една от тези 11 избирателни колегии.

Секцията в своето заседание на 24 т. м., след като разгледа и обсъди данните и документите, които има по изборите в 11-те колегии на Пловдивската административна област, излезе с предложение пред пленума на комисията да бъдат утвърдени изборите в 11-те колегии, тъй като са произведени редовно, при пълно съзряване на всички постановления на избирателния закон и т. н. при пълна свобода и ред.

Повдигна се един въпрос както в секцията, така и в пленума на комисията, че макар да няма подадени констатации, комисията трябва да извади всички книжа от всички секции, да прави само проверки, дали няма направени нарушения, и тогава вече да вземе решение дали изборите са редовни. Естествено, че такова едно предложение не съдържа в себе си честното намерение за едно действително правилно обсъждане редовността на изборите. Комисията стои на това гледище, което произтича от самите постъпили данни на закона, което произтича и от всеки нормален здрав човешки разум. Изборите са произведени публично, с участието на целия народ. Никога в нашата страна не са се явили пред уриите да упражнят своето избирателно право толкова огромно количество

избиратели, при това да го упражняват при незабързано гласоподаване. Това е най-добрият белег за пълната свобода на изборите, защото насила никой не можеш да накараш да гласоподава, щом не е задължително гласоподаването. — Никой не можеш да накараш насила да гласоподава. (Възгласи от опозицията) От друга страна, всички ония, които биха били склонни да разпръснат баснята за някакви си невиджани масови насилия и фалсификации в изборите, са имали пълната възможност по законния ред да подадат в срок своите оплаквания, във всички надлежни инстанции, които са проверявали изборите, да констатират изборите и техните резултати. Въпреки, както е известно, че има достатъчно голяма, във всеки случай не твърде умна и обоснована, глъчка от страна на някои, които шумят, че никога в България не били ставали по-кръвави, по-насилнически и т. н. избори от тия, които минаха, за Великото народно събрание, ние констатираме с голямо удовлетворение — вярвам, че цялото Народно събрание, в това число и всички ония от редовете на опозицията, ако има там честни мислещи хора, ще се солидаризират с това гледище —...

Никола Петков (ЗНП): Как не Ви е срам да приказвате такива работи!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... че в България не е имало избори, по които да са постъпили такова нищожно количество контестации, както по изборите за Великото народно събрание.

Никола Петков (ЗНП): 22 трупа протестират!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Що се отнася до 22-та трупа, ...

Никола Петков (ЗНП): Признати от министъра на вътрешните работи г-н Антон Югов.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... с които някои господи спекулират ...

Никола Петков (ЗНП): Срамота е да приказвате така!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... в това отношение особено се старее г-н фюрерът на една организация, ... (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Не е по-голям от вашия фюрер. Ако има фюрер, това е днешният министър-председател, а не сме ние.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... която си е позволила, ...

Никола Петков (ЗНП): Никому не се става на крака така, както на вашия фюрер. Вие го провъзгласихте за божество и му ставате тук като хайвани!

Ранчо Кеменеджиев (к): Викат те тебе при „Неутралния офицер“.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... въпреки всички съществуващи закони в страната, да си присвои чужда фирма и да злоупотребява с тази фирма с цел да заблуждава масите. Не са в състояние всички тези викове да компрометират изборите.

Никола Петков (ЗНП): Те са компрометирани по начало.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Има едно просто съображение за това. Ако тези господа (Сочи опозицията) твърдят, че изборите са компрометирани, питам ги, и трябва да ги попита всеки разумен и честно мислещ човек: къде ви бяха ръцете и къде ви бяха главите, за да направите контестации пред съответните места? (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): В Дирекцията на милицията бяха всички тия, за които Вие разправяте, че трябвало да констатират.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Депутатите от Великото народно събрание, г-н Петков, ...

Никола Петков (ЗНП): Избрано с терор!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... не са тонковци, а да се лъжат.

Никола Петков (ЗНП): Изглежда.

Председателстващ Петър Каменов (ЗНП): (Звъни)

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Изглежда, че г-да кандидатите на опозицията и техните застъпници притежават своите глави само за да им служат за стойка, на която да турят своята шапка. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Тия глупости пишете и във вестника си, но няма кой да ги чете. Главата на Замфир Филипов никога не е служила за стойка на никого. Недейте оскърбява паметта на 22 души.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Пита се тогава, защо опозицията не е подала контестации?

Никола Петков (ЗНП): Защото не е могла да подаде.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Избирателният закон дава пълна възможност на опозицията ...

Никола Петков (ЗНП): Дава възможност за интернирвания!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... да подаде контестации своевременно пред всички инстанции, които се занимават с проверка редовността на изборите. Законът постановява, че всеки кандидат или негов застъпник има правото да прави оплаквания, да внесе предложения, да внесе своите възражения и отбелязванията нарушения в дневника за избора или с отделни записки. ...

Никола Петков (ЗНП): Вие не сте ли чели доклада на председателя на България земеделски народен съюз до комисията относно терора в изборите?

Един от мнозинството: Никакъв съюз нямате Вие. Простак! Мързелив Колю!

Никола Петков (ЗНП): Това е нахалство!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Имаме изборни книжа, надлежно проверени публично в присъствието на кандидатите и застъпниците им, ...

Никола Петков (ЗНП): Които бяха избити или арестувани.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... надлежно подпечатани и представени в централната изборна комисия за всяка колегия.

Никола Петков (ЗНП): Няма нито един изборен протокол във всички бюра. Знаете ли Вие това?

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): След това протоколът на централната изборна комисия, заедно с всички изборни книжа, са представени в съответния областен съд за надлежно провъзгласяване на избраните в тези избори депутати. Във всички тия места, в които стават проверките на изборните книжа по законна в публични заседания, при спазването на всички права на тия, които имат да се оплакват, да изнасят своите оплаквания и да констатират изборите, във всички тия места, казвам, няма подадени контестации.

Никола Петков (ЗНП): Има подаден доклад от адвоката Никола Бронзов, представител на опозицията.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Да, от Никола Бронзов, чийто ортак сте Вие. Вие сте зелен радославист, а не сте земеделец. (Ръкоплескания от мнозинството) Няма да ми сочиш Никола Бронзов за някакъв авторитет. (Ръкоплескания от мнозинството) Вчера е бил адвокат на радославистите и на германците, тяхно мекере и тяхно оръдие, а днес е твоето. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Това е един гаменски език, достоен само за Вас, защото Вие сте един гамен, ...

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Никола Петков (ЗНП): ... за нещастие, член на дружеството на публицистите.

Васил Мавриков (к): А ти си по-голям, щом приказваш така.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Ако не те защитава депутатската неприкосновеност, аз бих те научил кой е гамен, Шарлатани! Махзарджия! Ти си агент, чуждо платено оръдие, (Ръкоплескания от мнозинството) ортак на гърците, ортак на Ячън. Това си ти. (Възгласи от опозицията. Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Г-да и г-жи народни представители! Аз ви обещавам, че като докладчик повече няма да обръщам внимание на неумните крясъци на г-н Петков и неговите сателити. Никому не са нужни те. Аз смятам, че трябва да стоим върху почвата на фактите. Нито в едно избирателно бюро, а по-сетне нито в едно централно избирателно бюро по колегия, ...

Никола Петков (ЗНП): Това не е вярно.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): ... нито в един съд на Пловдивската област няма подадена контестация. Има подадени 7 контестации, които засягат всичко 7 избирателни колегия в страната, с които ние ще ви занимаем при докладването на изборите в съответните области.

Никола Петков (ЗНП): Нали нямаше подадена нито една контестация? Как сега станаха изведнаж 7?

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Тези 7 констатации са подадени до Великото народно събрание, след като изборите са минали през съдилищата.

Стана дума, дали тези констатации са постъпили в срок и бива ли, нужно ли е, необходимо ли е ние, комисията, да се занимаваме с тях. Комисията застава на правилно и демократично гледище, което произтича от самия закон. Гонеже законодателят, който е писал, гласувал, приел и утвърдил закона, не е поставил изрично срок за подаване на констатации, то се подразбира, че до последния етап, до деня, в който органът на Великото народно събрание — комисията по проверка на изборите — пристъпи към разглеждане на изборите, всички, които са искали да констатират изборите, могат да ги констатират. В този срок са постъпили, както ви казах, седем констатации. Ще имате случай да се занимаете с тях. По изборите в единадесетте колегии на Пловдивската област, които ви докладвам сега, няма постъпили констатации. (Възражения от опозицията)

Никола Петков (ЗНП): Пет убити има. Каква по-голяма констатация искате вие! Пет трупа!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Ето защо от името на парламентарната комисия по проверка на изборите и по силата на чл. 11

Никола Петков (ЗНП): По силата на силата можете да говорите каквото искате!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): . . . от закона за допълването до народа и избиране на народни представители за Велико народно събрание, както и по силата на правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, според които то е върховният съдия за правилността и редовността на изборите и тяхната валидност, предлагам да одобри изборите в Пловдивска област. Предлагам ви това от името на комисията, защото тя взе това решение с абсолютно болшинство, без някой да е вдигнал ръка да гласува против. Имало е може би въздържали се при гласуването в комисията, но господата, които не са гласували, ще имат случай да кажат от тая трибуна на какво гледище стоят. В комисията еднодушно заставаме на това гледище — че всички избори, по които няма постъпили констатации до момента на тяхното разглеждане в комисията, са редовни. Ако е имало каквито и да е нарушения при провеждането на изборите, всички заинтересувани, в това число и партиите на опозицията, имаха пълна възможност да подадат констатации. Не са подали такива. Щом не са подали, значи изборите са редовни — редовно назначени, редовно произведени, при спазването на всички свободи и права на българските избиратели и следователно подлежат на еднодушното одобрение от цялото Велико народно събрание. И аз се надявам, че всички честно мислещи хора, ако има такива и от лагера в ляво, (Сочи опозицията), ще вдигнат ръка за утвърждаването на изборите, а няма да плашат данък на вестникарски дандани и на ширлатански твърдения, че изборите били произведени с насилие и били опорочени. (Слиза от трибуната при ръкоплескания от мнозинството и възвращения от опозицията)

Един от опозицията: Но насилието е само насилие.

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-н докладчик! Не е пълен докладът ви. За кого ще гласуваме? Къде ви са имената? Кои са народните представители?

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Недялко Атанасов (ЗНП): За кого ще гласуваме? Той от ярост и злоба забрави да завърши доклада си. Дайте имената на избраниците!

Председателствуваш Петър Каменов: (Продължително звъни)

Никола Петков (ЗНП): Г-н председателю! Вместо да звъните, кажете ми да се върне и да докладва имената.

Недялко Атанасов (ЗНП): Докладът му не е пълен. Докладчикът от злоба и ярост забрави своята длъжност!

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Недялко Атанасов (ЗНП): Докладвайте избраните от всяка околия поотделно.

Димитър Цветков (ЗНП): Според закона, докладва се за всяка околия поотделно.

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Един от мнозинството: Я се успокой, Недялко Любомир Лулчев! Успокой се!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): (Връща се на трибуната) Във Великото народно събрание, както знаете, бяха обявени имената на всички избрани.

Недялко Атанасов (ЗНП): Кажете ги конкретно.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): След това имената на всички подгласници, които са били провъзгласени от съда, след отказа на първоначално избраните, също бяха прочетени тук. След-

дователно, утвърждаването на избора, което е станало от съда, няма никакво особено значение за това, кои са вече прокламирани. Всички, които са прокламирани, са тук.

Петко Стоянов (нез): Тъкмо имената на провъзгласените за избрани са важните. Всичко друго не е важно.

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Всички те са избрани. Важното е да няма никакви нарушения по изборите. А изборите са произведени редовно, съдилищата са изхождали от закона и са прокламирали за избрани всички. Но за да отпадне и тоя аргумент на опозицията, и това евентуално възражение, ще прочета имената на избраните по колегии. Не е нужно да прочета имената на тия, които са се отказали и на тяхно място са дошли други като подгласници. (Чете)

1. Асеноградска избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): Георги Костадинов Костов, Георги Стойчев Згрипарев, Макра Генкова Гюлева и Согир Колев Георгиев.

От Българския земеделски народен съюз: Александър Христов Оббов.

От опозицията: Асен Александров Стамболийски.

2. Девинска избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): Юсеин Алиев Шолев, От Българския земеделски народен съюз: Филип Ангелов Гауров.

3. Златоградска избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): Али Бекиров Чепчиев, От Българския земеделски народен съюз: Георги Атанасов Хълчев.

4. Карловска избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): д-р Минчо Нейчев Колев, Рада Йорданова Ноева и Никола Пенчев Айлъков.

От Българския земеделски народен съюз: Христо Георгиев Джонджоров.

От опозицията: Христо Минчев Каркъмов.

5. Пазарджишка избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): д-р Минчо Нейчев Колев, Любен Тодоров Гумнеров, Стоян Николов Попов, Владимир Лазаров Арнаудов, Петър Томов Пергелов, Владимир Димчев Христов, Петра Иванова Костадинова и Асен Александров Бозалжиев.

Владимир Лазаров Арнаудов е от Радикалната партия, но е избран с листата на Комунистическата партия.

Един от опозицията: Радикал, избран с комунистическа листа!

Друг от опозицията: От „УНРРА“!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): (Чете) От Българския земеделски народен съюз: д-р Михаил Попов Геновски.

От опозицията: Георги Йорданов Илчов.

6. Панагюрска избирателна колегия:

От Българската работническа партия (комунисти): Константин Русинов Динчев и Дойчо Илиев Чолаков.

От Българския земеделски народен съюз: Петър Иванов Запрянов.

7. Пещерска избирателна колегия:

От Българската работническа партия (комунисти): Христо Ковачкиев Гюлеметов и Недялка Петкова Душкова.

8. Пловдивска градска избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): Васил Петков Коларов, Гочо Гоцев Митев, Никола Димитров Балканджиев, Димитър Николов Котев, Груя Христов Палукчиев и Елена Илиева Костадинова.

От опозицията: Йордан Методиев Ковачев и Христо Костадинов Пунев.

9. Пловдивска селска избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): Антон Танев Югов, Георги Костадинов Костов, Спехю Иванова Бабакова, Стоян Атанасов Палигушев, Димитър Георгиев Запрянов, Атанас Колев Биволарски и Ана Стоянова Милчева.

От Българския земеделски народен съюз: Георги Драгнев Тодоров.

От опозицията: Георги Йорданов Илчов, Рангел Василев Даскалов и Зпрян Костадинов Джонгов.

10. Първомайска избирателна колегия:

От Българската работническа партия (комунисти): Георги Костадинов Костов и Иван Христов Чуков.

От Българския земеделски народен съюз: д-р Георги Славчев, Георгиев.

11. От Смолянска избирателна колегия:

От Работническата партия (комунисти): Никола Христов Палагачев.

Председателствуваш Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Крум Славов.

Крум Славов (сЛ): (От трибуната) Г-да народни представители! Ако докладчикът бе по-съобразителен, по-обективен, според моята преценка не биха станали тия прекесания. Вярно, е че в комисията по проверка на изборите се повдигна въпрос, да се изискат ли всички книги по всички избори или не. Беше направено предложение да се изискат книгата по изборите и Народното събрание, което има последната дума, да утвърди или не даден избор, съгласно избирателния закон и съгласно установената парламентарна практика. Така се разнесе. Обаче комисията отхвърли това предложение с болшинство.

Също така беше направено предложение да се изискат, ако не са налице, всичките книжа по всеки избор, по който има подадена контестація. Това предложение също бе отхвърлено от комисията.

Направи се и трето предложение, да се изискат всичките книжа както по тия избори, по които са подадени контестації, така и по ония избори, по които се повдигне спор и се изнесат конкретни данни и факти за извършени нарушения. И това трето предложение комисията отхвърли с болшинство, а не единодушно.

В пленума на комисията, четирите секции, се взе решение да се оставят за разглеждане в отделни заседания изборите в ония избирателни колегии, по които има подадени контестації, а всички останали избори да бъдат разглеждани при ония книжа, които са налице в комисията.

Направи се предложение конкретно за една от избирателните колегии, ако се не лъжа беше Белослатинската, да се изискат всички изборни книжа, като се посочиха конкретни данни и факти за извършени нарушения, несъобразни и недопустими от гледище на избирателния закон и от гледище на свободно проявена воля от страна на избирателя; посочиха се даже направените бележки, вписани в протоколите на избирателните секции, а също така и в централната комисия, обаче комисията се формализира и застава на това становище: няма ли подадена контестація по даден избор, няма защо да се занимава с него; щом законите и правилата на кандидатите или отделни избиратели в такива избирателни колегии, където е имало нарушения, не са подали контестації, няма защо комисията да се занимава с този избор. Чисто и просто приемат се за редовно станали изборите във всички колегии, по които няма подадени контестації.

Дължен съм да подчертая, че в комисията не се е разисквало, нито се е вземало единодушно решение, че изборите в цялата страна са произведени напълно свободно, че няма извършени нарушения или престъпления. Този въпрос не е слезан и по него не е вземано решение. Комисията взе решение, че ще се занимава само с контестациите избори; с другите избори няма да се занимава и ще ги приеме тъй, както ги е провъзгласил съдът.

Също така съм длъжен да подчертая, че докладчикът почна в една фактическа грешка, от която заключенията, безспорно са неправилни, каквито и заключения направи той тук. В книгата нямаме протоколите на отделните секции.

Недялко Атанасов (ЗНП): Къде са книгата? Не са ли тук? Те трябва да бъдат тук, в комисията.

Крум Славов (СЛ): Всичките книжа се съхраняват в съдилищата. Изпратени са само преписи от протоколите, от определенията на съдилищата за провъзгласяването на избраните кандидати.

Недялко Атанасов (ЗНП): Нищо не е това.

Крум Славов (СЛ): Други изборни книжа, в преписките, изпратени в парламентарната комисия по проверка на изборите, няма. Следователно неправилно се твърди тук, че единодушно комисията е констатирила, въз основа на протоколите и пр. че в различните избирателни колегии, в дена на изборите или в последствие, когато всичките книжа са изпратени в централната комисия или в съда, нямамо направени възражения, не били констатирирани нарушения, нямамо подписване на протоколите от кандидатите или от техните застъпници или особени мнения. Това комисията не е констатирила и не може да го констатира, защото тя не разполага с изборните книжа. (Ръкоплескания от опозицията) Това е истината.

Един от опозицията: Какво разглеждаме тогава?

Крум Славов (СЛ): Сега се слага един принципен въпрос, който аз съм длъжен да засегна. Комисията в своето болшинство възприе това начало: избори, по които няма подадени контестації, са редовни и комисията ще докладва да бъдат утвърдени. Това е решението, без комисията да е обсъждала въпроса по същество, без да претърсва каквито и да било книжа, за да види дали има или няма нарушения. Тъй решеният принципен въпрос е: няма ли контестація, изборът да се утвърди. А по въпроса, дали има или няма нарушения, в комисията не са ставали разисквания.

Уважаеми г-да народни представители! Аз съм длъжен да подчертая сега и следното положение. Ако в комисията не ставаша големи спорове, поради тъй разрешен принципен въпрос, това не значи, че членовете на комисията от двете опозиционни парламентарни групи са седили и считат изобщо, че, като се изключат б-те избирателни колегии, в които са подадени контестації, изборите в всички останали колегии са редовни и свободни. Това е едно погрешно заключение. Представителите на опозиционните групи не са изключили такова мнение, нито са го поддържали, защото не е ставало разискване на тази почва.

Един от мнозинството: Не е вярно.

Крум Славов (СЛ): По повод на апострофа дължен съм да добавя: исторно е, колкото и да искаме да внасяме партийна страст и увлечение, че в България само в шест избирателни колегии не станали инциденти. Аз бих изброил данни и имена, каквито ви се дадох, бих изредил издестватства, станали в изборния ден и след него. Имаше смъртни случаи, бяха извършени убийства, които са във връзка със изборите, да не се прояви свободната воля в тия избори. Следователно нека бъдем добросъвестни. И ако в комисията не е разискван този въпрос, нека тук не се лансира друго и нека не се протокира опозицията по този начин, като й се приписва, че тя приема, че тя е съгласна и признава, че изборите в България са станали абсолютно свободно.

Един от мнозинството: Кажете!

Крум Славов (СЛ): Едно можем да кажем — че изборите са ком-прометирани във всичките колегии, във всичките избирателни секции с издестватствата, които станали. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Ранчо Кемениджиев (к): Сто души сте тук! Безсрамник!

Крум Славов (СЛ): Това е истината — къде повече, къде по-малко.

Има, обаче друго едно положение. В някои колегии не са подадени контестації. Тогава се явява другият въпрос: макар да няма подадени контестації по избора в дадена колегия, щом е имало извършени нарушения и престъпления и — да предположим — и малцинство, и болшинство бихме били единодушни да касираме избора в тази колегия, властно ли е Народното събрание, законът дали ли позволява на Народното събрание, и по какъв начин, да реши да не бъде утвърден този избор, който е опорочен, макар, подчертавам, да няма подадени контестації?

Един от мнозинството: Народът ги е утвърдил.

Крум Славов (СЛ): Народът не ги е утвърдил. Ако народът ги утвърждава, няма защо да се занимаваме с тях ние тук. Народът избира народните представители, но дали народът Вас е избрал или мене — обществото знае, защото знае как се произвежда тия избори.

Един от мнозинството: И защото вие знаете да демагогствувате,

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Крум Славов (СЛ): Та, принципният въпрос е: властно ли е Народното събрание и уместно ли е, практично ли е, политично ли е да се занимава то с утвърждаване изборите в отделните избирателни колегии без да има подадени контестації? Тук Народното събрание ще реши този въпрос. Принципно взето, от гледище на закона, щом като се възприема, че последната в върховна инстанция е Народното събрание, . . .

Ранчо Кемениджиев (к): Ти такава реч държи и при Цанков, каквато сега държиш.

Крум Славов (СЛ): Нито сте я чели, нито сте я чули. — . . . че Народното събрание има последната дума, то е властно да утвърди или да не утвърди даден избор, макар да няма контестація, . . .

Петко Стоянов (нез): Разбира се, правилно.

Крум Славов (СЛ): . . . стига да разполага с данни, за да може добросъвестно, честно и законосъобразно да каже своята дума, да даи своята воля. Това е становището на представителите на опозицията в парламентарната комисия.

От друга страна се прави една основна грешка. Тук се прочетоха 11 околи и се изброиха кои са провъзгласените от съда за избрани. Според мене правилно би било докладчикът да ни направи по-подробен доклад, да ни даде пълно осветление поне в кръга на данните, с които разполага комисията за отделните избирателни колегии: получени гласове, кандидати, кои са избрани, кои са провъзгласени от съда, кой направо и кой чрез областните и централната листи. Това не се направи.

Слага се из-сетне един въпрос, с който аз ще свърша. (Към мнозинството) Спрете с това и недейте приписва на нас провокаторска роля!

От мнозинството: Хей-й-й!

Райко Дамиянов (к): През всичкото време вие сте провокирали. Нали безредие искахте, за да можете да гърмите зад граница? Нали това искахте?

Крум Славов (СЛ): Ние не сме искали безредие, а вашите принципи, които са пришили на безредието и на произволите, вие ги приписвате на нас. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Райко Дамиянов (к): През всичкото време вие апелирате: смелост, смелост! Затова апелирате и към легионери, и към ратници. Това беше вашата провокация.

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Един от мнозинството: Я кажете нещо за организацията „Неутрален офицер“.

Райко Дамиянов (к): Я кажете къде се намират легионерите, с кого държат връзка легионерите? „Неутрален офицер“ с кого държи връзка?

Коста Лулчев (СЛ) и Никола Петков (ЗНП): С вас държат връзка!

Крум Славов (СЛ): Те държат връзка с вас. Ние нямаме нищо общо с тях. Това е един шантаж, който се замисля, за да ви послужи срещу опозицията. (Шум и глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамянов (к): Подстрекатели сте вие!

Крум Славов (сЛ): Това, обаче няма да ви помогне. То не е в интереса на България.

Петър Сърбински (зНП): Неделчо Стефанов е легионер и водач на легионерите.

Райко Дамянов (к): Я си седни ти бе, келеш! (Възвращения от опозицията, Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Никола Петков (зНП): Иван Иванов, бившият кмет на София, вие го освободихте и сега с договор работи. Защо мълчите? (Глъчката продължава)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

От мнозинството: (Към Никола Петков) Я кажи ти нещо за „Неутрален офицер.“

Никола Петков (зНП): Аз ще кажа, като изляза на трибуната. Абсолютно нищо нямам. (Възвращения от мнозинството. Шум.) Вие можахте да убиете адютанта на Дамян Велчев и избихте сума офицери, но пак нищо няма да постигнете.

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Стоян Попов (к): (Към Никола Петков) Ха така, значи ти зачистваш фашистите!

Никола Петков (зНП): Аз защитавам достойните офицери. (Шумът продължава)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни) Г-н Петков, издейте прекъсва!

Никола Петков (зНП): Вие сте длъжни да кажете и на тях, не само на нас. Те предизвикват.

Крум Славов (сЛ): Г-жи и г-да народни представители! Накрая аз трябва да констатирам, че докато разискванията в комисията бяха много спокойни, тук, в пленума — нека си го признаем — има едно предубеждение, и болшинството, позволете ми да го кажа, предрешава всички въпроси. То, разбира се, е властно да прави това, защото е самостоятелно. Парламентарната група на Работническата партия сама представлява достатъчно болшинство спрямо всички останали. Шом като не искате да се вслушвате в обективните мнения, които даваме, ...

От мнозинството: Хей-й-й! Обективни мнения!

Крум Славов (сЛ): ... ще следвате вашия път, ... (Възражението от мнозинството, Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Крум Славов (сЛ): ... обаче ние казваме едно: докато ние поставяме интересите на народ и на държавата над всичко, ... (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Вие представлявате реакцията!

Райко Дамянов (к): Предатели!

Крум Славов (сЛ): ... вие жертвувате не само народа, но и цялата българска нация. (Ръкоплескания от опозицията. Възражението от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Един от мнозинството: Вие представлявате реакцията!

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Димитър Георгиев.

Димитър Георгиев (к): (От трибуната) Г-жи и г-ца народни представители! Резултатът от изборите за народни представители за Великото народно събрание, произведени на 27 октомври миналата година, е известен. От избраните 465 народни представители на Отечествения фронт са 364, а на опозицията — Никола Петков и Коста Лулчев — само 101. Всички опозиционни оратори в своята предизборна кампания напразно се опитваха с шум, кръсания и закани по градските площади, селските мегдани и кръчми да заблудят народа, че водят след себе си 80% от българските избиратели. Напразни останаха упорито разнасяните от опозицията слухове и тържествено прогласените декларации, че опозицията я очаква победа и власт. Вместо победа и власт, опозицията претърпя тежко морално и политическо поражение.

По този повод в обръщението на Националния комитет за Отечествения фронт и ръководствата на отечественофронтските партии към българския народ много верно и заслужено бе казано: (Чете) „Въпреки безрезервната поддръжка на всички реакционни и фашистки остатъци у нас, на външния натиск и шепратата чужда помощ, на безогледното използване на стопанските и производствени трудности, на заплашванията с отегчаване външното поло-

жение на страната, на провокациите към безредици в страната, спонсицията събра едва една четвърт от гласовете. Голямата част от тези гласове обаче са гласове на хора временно заблудени от лъжата, клеветите и заканите на злостната опозиция или недоволни по различни поводи. Тези хора могат и трябва да се върнат към Отечествения фронт.“

За да прикрие своето поражение, опозицията побърза шумно да възвести пред света, че изборите не само в Пловдивска област, но и в цялата страна са произведени при чудовищни насилия и произвол, че изборите са напълно опорочени и следователно не отразяват народната воля.

Г-жи и г-да народни представители! Нашият избирателен закон е широко демократичен. В него са предвидени редица сериозни гаранции за свободно проявяване волята на избирателя и осигуряване правилността и законността на избора. Съгласно членове 94, 103, 104 и 104-а от избирателния закон, всички кандидати и застъпници имат право да контролират производството на избора в избирателната секция, по-нататък — в централното изборно бюро и в публичните заседания на областните съдилища. Най-после всеки български избирател има правото да оспори редовността и законността на избора пред Великото народно събрание, което съгласно чл. 47 от правилника за вътрешния ред на Събранията, е върховният съдия за правилността и действителността на избора.

Опозицията имаше всичката възможност по пътя на оплакванията и contestaциите и съгласно избирателния закон и правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание да установи чудовищните произволи и насилия — в кавички — на Отечествения фронт. Самата тя е представена с едно внушително число депутати в 61-членната комисия по проверка на изборите. Обаче и аз, като докладчик на комисията др. Георги Михайлов, трябва да заявя, че не само в отделните подкомисии, но даже и в пленума на комисията от 101-те народни представители на опозицията не бе предявена абсолютно нито една contestaция.

Преди малко народният представител Крум Славов държа горещо, пламенно слово, макар че се обърна към народните представители за спокойствие, каквото имало в комисията. И наистина, аз трябва да ви кажа, че колкото горещ беше Крум Славов гук, толкова мълчалив беше той в заседанията на комисията. Единственият въпрос, който посидна там Крум Славов, беше този: дайте, г-да, да поискаме от всички съдилища всички изборни протоколи да бъдат представени тук, в комисията — ...

Георги Костов (к): И туй не поиска той.

Димитър Георгиев (к): ... за да можело да се проверява по изборните протоколи какво е ставало в страната, но абсолютно никаква конкретна contestaция не направи. Само едно желание отпрати той там. Може ли наистина комисията за проверка на изборите да се съгласи с това искане на Крум Славов? То значеше, повече от 10 хиляди протоколи да бъдат представени на комисията и тия 10 хиляди протоколи не само комисията в своя 61-членен състав, но и цялото Велико народно събрание цели месеци да ги проверява, без да има никакъв смисъл!

Райко Дамянов (к): Това искат те!

Никола Петков (зНП): Избирателният закон изисква това!

Димитър Георгиев (к): Съгласно чл. 104 от избирателния закон, пред комисията за проверка на изборите трябва да се представят сам: протоколите на областните съдилища — абсолютно никакви други книжа.

Г-жи и г-да народни представители! Комисията се занимава само с няколко дребни оплаквания на избиратели и с две оплаквания против неточно прилагане на избирателния закон от съдилищата, които оплаквания обаче нямат нищо общо с обявените от опозицията насилия и произволи над свободната воля на българския избирател.

Що се касае специално до произвеждането на изборите в избирателните колегии на Пловдивска област, трябва да се подчертае, че както пред комисията, така и пред съдилищата, не бяха и не са представени абсолютно никакви оплаквания или contestaции.

Г-жи и г-да народни представители! В заседанието на Великото народно събрание при разглеждане декларацията на новото Димитровско правителство министърът на вътрешните работи др. Антон Югов отбеляза в своята голяма реч, че наистина през пречи на изборната кампания за Великото народно събрание в Пловдивската област са станали няколко инциденти, даже и убийства, обаче в болшинството си тези инциденти, ...

Никола Петков (зНП): Се дължат на опозицията!

Георги Костов (к): Правилно.

Димитър Георгиев (к): ... са от криминален и личен характер.

Никола Петков (зНП): Опозицията тормози милицията!

Димитър Георгиев (к): А що се касае до политическите инциденти в областта, в голямата си част са, безспорно, предизвикани от провокациите и терористическите нападения на местните опозиционери — каквото е случаят с инцидента в с. Бенковски и с. Желязно, Пловдивско — и което е най-важното и което днес интересува Великото народно събрание, тези инциденти не са извади абсолютно никакво отклонение върху правилността на избора на места и върху получения изборен резултат.

И ясно е, няма абсолютно никакви данни, няма никаква кон-тестация, няма никакви доказателства, че наистина тия инциденти са имали каквото и да било отражение върху правдивостта на из-бора по места и върху получения изборен резултат.

Коста Лулчев (сЛ): Значи, повече да стават!

Димитър Георгиев (к): Г-жи и г-да народни представители! В 30-те заседания на Великото народно събрание ние много добре опознахме природата, менталитета и табитите на нашата опозиция, която въпреки снато гори от желание, с повод и без повод, с при-чина и без причина, да търси под вола теле и непрестанно да ру-гае, хули и съчинява аргументи против народната власт и да са-ботира работата на Великото народно събрание.

Един от опозицията: Прочее, да се изгони опозицията!

Димитър Георгиев (к): И би било много смешно да се допусне, че когато се сложи за разглеждане въпросът за правилността на произведените избори за Великото народно събрание, тъкмо по този голям въпрос опозицията ще бъде толкова нежна и благо-родна към Отечествения фронт и ще му прости за извършените произволи и насилия над нейните поддръжници, ако такива наистина би имало.

От опозицията: Няма, няма!

Димитър Георгиев (к): И ако при това положение, при нали-чността на здрави партийни гнезда, които опозицията има в областта, особено в Пловдивска селска, Пазарджишка и Първомайска изби-рателни колегии, и при наличността на една дузина опозиционни народни представители от цялата област не е отпаднала пред съди-лищата или поне в пленума на комисията по проверка на изборите нито една каквато и да било констатация във връзка с произве-дените избори, самият този факт не е ли най-красноречивото до-казателство, че изборите в Пловдивска област са произведени ре-довно, законно и напълно е била гарантирана възможността на из-бирателите свободно да изразят своята воля?

Един от опозицията: Успокоявайте се!

Димитър Георгиев (к): Г-жи и г-да народни представители! В подкрепа на това наше твърдение, че изборите наистина са произ-ведени свободно и при голямо и ентусиазирано участие на народа, ще ви дам позволение да се спрем на някои цифри от нашата из-борна статистика, засягащи някои законодателни избори през по-следните 30—35 години.

Да вземем изборите за XVI и XVII обикновено Народно събра-ние произведени след злополучната балканска война и катастрофа, избори, произведени от прочутия д-р Радославов на 3 ноември 1914 г. и на 23 февруари 1914 г. В първите избори — на 3 ноември 1913 г. — са участвували едва 55% от българските избиратели, а във вторите — на 23 февруари 1914 г. — са участвували 67% от избирателите. Процентът на въздържалите се от гласуване се движи от 33—45%. Чуждестранен и бойкотът на избирателите е явен. Така народът реагира на шайкаджилъка и насилията на Радосла-вовите отци.

Сега да минем към последните два избора на фашисткия режим, произведени през 1938 и 1940 г. В изборите за XXIV обикновено Народно събрание през м. март 1938 г. са участвували само 69% от избирателите. А що се касае до изборите за последното фа-шистко Народно събрание, а именно XXV обикновено Народно съ-брание от 1939—1940 г., в тях са участвували още по-малко — 67% от избирателите.

Никола Петков (зНП): Тогава беше задължително гласопода-ването.

Димитър Георгиев (к): Следователно процентът на въздържа-лите се в тези последни фашистски избори на терор, безправие, ма-сови арести и интернирания, въпреки задължителното гласопода-ване и опсност от наказателни санкции за негласувалите, е по-възможно голям, както при Радославовите избори, а именно 31—33%.

Нека сега преминем към преценката на изборите, станали след 9 септември 1944 г. под сянката на отечественофронтската Бълга-рия. В изборите за XXVI обикновено Народно събрание на 18 ноември 1945 г. са участвували вече огромно количество от избира-телите, а именно 85.2%.

Коста Лулчев (сЛ): Даже повече от жителите.

Димитър Георгиев (к): Като се има пред вид: първо, че гла-соподаването не е вече задължително и гражданите за неучастие в изборите не е заплашен от наказателни санкции; второ, явост-ната борба и сватане на опозицията за бойкот на избора и, трето, нередовните избирателни списъци, останали от фашистко време, с неоправдано и лични умове, извадени се и да, трябва да рече-мем, че практически процентът на участвувалите в изборите е над 87%, който е най-големият процент на участвували в избори гла-соподаватели в България до това време.

Нека спрем сега нашето внимание върху участието на народа, на избирателите в последните два избора: в народното допитване от 8 септември и в изборите за Велико народно събрание от 27 октомври миналата година.

В народното допитване на 8 септември са взели участие вече 91.67% от избирателите — както знаете и както помните, опози-цията призна, че тези избори са напълно свободни и неоспорвани. В изборите за Велико народно събрание от 27 октомври са взели

участие вече над 93% от всички български избиратели. Този не-виждан в нашата история голям процент гласоподаватели говори сам по себе си за новото отношение на народа към изборите на Отечествения фронт.

Пловдивска област на свой ред не прави изключение от това правило. И което е характерно, най-голям процент гласоподаватели не дават вече избирателните колегии, населени предимно с бъл-гаро-мохамедани и мохамедани, които бяха постоянната зестра на миналите насилнически режими. Така Смолянската избирателна колегия се е отзовала с 83% от сазите избиратели, докато Първо-майската — с 92% — окръглявам — Пазарджишката — с 92%, а Пловдивската селска околия, която опозицията сече за околия едва ли не на най-големите насилия и произволи над избирателите, е участвувала в изборите за Велико народно събрание с един от най-големите проценти, а именно с 96.71%, или кръглю с 97% от всички избиратели в околията. (Ръкоплескания от мнозинството)

От това се вижда, че на изборните урни не са се явили само най-тежко болните и отсъстващите от селата на околията, което е характерно не само за Пловдивската селска избирателна колегия, но и за болшинството колегии в страната.

Грамадният ръст на числото на гласоподавателите в изборите за XXVI обикновено Народно събрание, а допитването до народа на 8 септември 1946 г., а особено големият процент на гласопода-вателите, взели участие в изборите за Велико народно събрание както в Пловдивска област, така и в цялата страна, са най-красно-речивото доказателство за масовото и най-свободно участие на на-рода в тези избори на Отечествения фронт, за повишения полити-чески интерес и политическа подготовка на българския гражданин, както и за дяснито доверие и авторитет на народната власт. Или, с други думи казано, трите избора, а особено последният избор, отразяват решително растящата любов и привързаност на грамад-ното болшинство от народа към делото на 9 септември и към на-шата млада република.

Г-жи и г-да народни представители! Както ви е известно, по инициативата на Националния комитет на Отечествения фронт цялата страна бе покрита с мрежа от областни, градски, околийски и местни комисии за обществено наблюдение над изборите. Бол-шинството от членовете на тези комисии, особено в областните гра-дове и на Централната комисия, бяха граждани, ползващи се с по-чит, уважение и пълен авторитет сред населението. Тези комисии имаха за задача да проконтролират свободата и правилността на изборите по места. Позволете ми да процитирам протокола на Плов-дивската областна комисия за обществено наблюдение на изборите — № 4, от 4 ноември 1946 г.

Рангел Даскалов (зНП): Подписан ли е от нашия представител Пенелов?

Димитър Георгиев (к): Този протокол не е подписан от Пене-лов, защото Пенелов е представител на опозицията Петков-Лулчев и отказал въобще да участва в заседанията на комисията. — И така, комисията констатира: (Чете) „Пенелов. От постъпилите про-токоли на околийските комисии за наблюдение не са внесени факти, които да уличат властта в предизборен и в деня на избо-рите терор. Изборите са минали редовно и спокойно. Пловдивската околийска комисия съобщава, че в с. Бенковски на 26 октомври засилената селска патрулна охрана е чула изстрели и една па-трулна двойка се отправяла към мястото на изстрелите и намира две непознати лица, които почват да бягат и хвърлят две бомби, в резултат на което са наранени лицата Любен Пачелиев, Йордан Иванов, Марин Маринов — членове на РМС в селото.“

Рангел Даскалов (зНП): От кое село са?

Димитър Георгиев (к): „Стаялото убийство в с. Стрѐма, Плов-дивско, на Христо Иванов Ванев се разследва от съдебните власти и носи белезите на криминално престъпление, без пряка връзка с изборите. Пенчерската околийска комисия обяснява със специално писмо за случая с Димитър Гичев, което писмо се представи на Централната комисия за разглеждане.“

Второ. От личните впечатления на членовете на областната ко-мисия, които имаха възможността да обикалят изборните бюра в Пловдив и в Пловдивска околия, се установява, че изборите са ми-рално редовно. Във всички секции е имало застъпници на опози-цията, както и бюлетени на всички партии в тъмните стаячки. Не са постъпили оплаквания за упражнено насилие над избирателите. Общото впечатление на комисията е на редовите в областта, като се изключат отделни незначителни предизборни инциденти, извър-шени както от страна на Отечествения фронт, така и от страна на опозицията, като спречквания и закани при политически спорове, са минали при ред и спокойствие.“

Един от опозицията: Ама не е подписано това нещо!

Димитър Георгиев (к): Не е подписано само от пълномощника на опозицията Пенелов, който въобще е отказал да участва в комисията.

Рангел Даскалов (зНП): Това е документ, който дават сами на себе си, сами са си го подписали. Защо не приежа да се направи анкета за това?

Един от мнозинството: Анкета за Беломорието ли искате?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Георгиев (к): Г-жи и г-да народни представители! Както ви е известно, много инострани със световен авторитет и прочути със своята обективност кореспонденти посетиха през изборния период нашата страна, наблюдаваха произвеждането на изборите и почти единодушно констатираха истината, какво изборите за Велико народно събрание в страната се произвеждаха при ред, законност и свобода.

Кочо Бонев (ЗНП): При пълен терор и пълна тирания!

Димитър Георгиев (к): По този случай иностранный кореспондент Милушевич от Югославия, представител на полския печат г-н Вебер, чехословакият журналист Карел Марек и всеизвестният английски журналист полковник Йънг бяха гости на Пловдив и околността и са могли да наблюдават изборите в града и в много селища в Пловдивска околия.

Никола Петков (ЗНП): Кой им плащаше хотела и храната на тези кореспонденти?

Димитър Георгиев (к): В своите изявления във в. „Отечествен глас“ от 1 ноември същата година поменатите кореспонденти единодушно са признали, че в страната са произведени истински свободни избори.

Един от опозицията: Халваджия за бозаджия!

Димитър Георгиев (к): А журналистът полковник Йънг има и откритата възможност даже по радио Лондон да предаде своите впечатления. И трябва да ви съобща, че снощи същият полковник Йънг в 20 ч. 10 м., говорейки по българския въпрос, е засеннал положението на страната и повдигналите въпроси за насилията над народа, като е казал буквално следното: (Чете)

„Никъде в градовете и селата, които посетих, не видях тероризирани хора. В селата населението е организирано в своя земеделски съюз и кооперациите бързо никнат и се разрастват. Животът е пенен в младата република България.“

И най-накрая за българските управници полковник Йънг казва: (Чете) „Никога не бях срещал хора по-достойни за уважение.“ (Ръкоплескания от мнозинството)

Г-жи и г-да народни представители! След разгрома на Хитлерова Германия настъпва разгром и ликвидация на фашистките и реакционни режими в Европа и в другите страни на света. В редица страни, особено в Източна и Югоизточна Европа, започна изграждането на истинска народна демокрация.

Никола Петков (ЗНП): Това е цитат от „Работническо дело“ от тази сутрин.

Димитър Георгиев (к): Народите вземат съдбините си в свои собствени ръце и предприемат смели и дълбоки политически, обществени и стопански преобразования, включващи и национализация на цели клонове от народното стопанство.

Резирира се, че тези промени създават обстановка на една яростна борба между демократическите сили и тези на вътрешната и международна реакция, която се опитва с всички средства да върне колелото на историята назад. Тази борба намери у нас израз в изборите за Велико народно събрание, а най-яркото си изражение — и в недавните избори за румънския парламент и за полския сейм. Резултатите бяха плачевни за опозицията и в тези две страни.

Рангел Даскалов (ЗНП): Хайде да ги утвърдим и тях сега!

Димитър Георгиев (к): Старата земеделска партия на Маяну и селската партия на Миколойчик бяха напълно сразени — и двете получиха по-малко от десетина процента от подадените гласове. Както Миколойчик, така и Маяну приповториха предварително на всеуслухание предизборната декларация на българската опозиция чрез устата на Никола Петков и другите опозиционни водачи, че след тях вървят 80% от румънския и полски народи. И когато в резултат на тежкото поражение същите се намериха пред разбито копито, в те, подобно на нашата опозиция, побързаха да обвинят демократическия блок в Румъния и Полша, както това направи и нашата българска опозиция, в опорочване на народната воля чрез терор и насилие.

Жалките опозиционери от България, Румъния, Полша, Чехословкия, Югославия и други страни, освободени от игото на фашизма.

Никола Петков (ЗНП): Я се не бъркайте. Вие в управлението на чужди държави! Хубаво ще направите да се не бъркате с чужди работи преди да оправите нашите!

Димитър Георгиев (к): ... и империализма, сега седят като ударени в главата. Те не могат или не искат да разберат, че като водят борба, например като нашата опозиция за запазване старата търновска конституция, а в същност и за връщане назад към старото, пълно с кръв и ужаси минало, или в огъта на останалите опозиционни групировки, като тези на Маяну, Миколойчик, последователите на Швехла, крал Петър и Дража Михайлович, ...

Никола Петков (ЗНП): Хубаво сте си научили урока.

Димитър Георгиев (к): ... да се противопоставят на народните демократически движения в своите страни, служат не на своите народи, а на вътрешната и международна реакция, и като награда, много ясно е, че получават и ще получават от своите народи за-

напред все по-тежки изборни поражения от тези, които понесоха досега, и още по-сурови и унищожителни народни присъди. (Ръкоплескания от мнозинството)

Г-жи и г-да народни представители! Нашата опозиция, когато от каза да вземе участие в изборите за XXVI обикновено Народно събрание в допълването до народа и когато взе най-активно участие в изборите за Велико народно събрание, очевидно никога искрено не е разчитала на своето влияние и на поддръжката на народа. Очите на известни опозиционни дейци винаги са били обърнати към нелегалната борба на заговорите и превратите. Последният конспиративен процес на „Неутрален офицер“ дава възбавни неопровержими доказателства за това, че нашата опозиция все по-стремително върви по надолнището на конспирациите, заговорите и предателството на роднината. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Райко Дамянов (к): Позор!

Димитър Георгиев (к): Г-жи и г-да народни представители! От името на парламентарната група на Работническата партия заявявам, че сме напълно съгласни с решението на комисията по проверка на изборите касателно произведените избори за Велико народно събрание в избирателните колегии на Пловдивска област, да се признаят тези избори за напълно свободни, законни и правилно произведени, и заявявам, че ще гласуваме за това решение. (Ръкоплескания от мнозинството)

Цветан Максимов (ЗНП): Вие ги признавате за редовни, но ако възкръснат тези, които избихте, какво ще правите?

Министър Антоан Югов: Хубаво беше да бъде да възкръснат Филов и Божилков, ама не възкръсват!

Председателствуващ Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Димитър Стоянов.

Димитър Стоянов (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Всяко Народно събрание трябва да е верно отражение на волята, желанието, нуждите и интересите на народа. Такова то ще е, когато съставляващите го народни представители са истински пратеници на народа и верни неговии представители. Такива могат да бъдат народните представители само когато са избрани от народа при избори, осигуряващи възможност и на последния, необезпокояван от никога по какъвто и да е начин, да посочи и избере ония, в които той има вяра. Това е възможно, когато изборите се произвеждат при известни предпоставки. Те са:

I. В предизборния период:

1. Като се осигури възможност и свобода на всички политически партии и организации да поставят свои кандидатни листи свободно.
2. Като се осигури възможност и свобода на всички политически партии и организации, състезаващи се в изборите, да развият своите агитации свободно, като се отнеме всяка възможност на отговорни или неотговорни фактори да им пречат в това отношение.
3. Като се осигури на всички участващи в изборите свободно и безпрепятствено да разпръснат своите бюлетени.
4. Като се осигури възможност на всички състезаващи се да посочат своите застъпници, на които да се осигури спокойствието и сигурността, като се пресече всяка възможност на когото и да е да ги безпокои и смущава с заплахвания, арести, побойи или други тям подобни действия.
5. Като изборите се произведат от безпристрастно назначени и безпристрастни изборни бюра из средата на всички избиратели, а не предимно из средата на хора от една партия или коалиция от партии.

II. В деня на избора:

1. Като се гарантира сигурност и спокойствие за членовете на изборните бюра, за да могат спокойно и според закона да изпълнят дълга си и проведат избора.
2. Като се осигури свободен достъп до изборните бюра на всички застъпници на участващите в избора листи и се гарантира спокойствието им през всичкото време до приключване на избора, а също така и че след това няма да им се случи нещо несприятно.
3. Свобода на всички избиратели да гласуват за оная листа, която сами свободно ще предпочитат, без да се упражнява от когото и да е върху тях насилие или отправят заплахи.
4. Като се отнеме възможността на когото и да е да гласува повече от един път.
5. Като се осигури правилно и верно преброяване на подадените бюлетени и верно обявяване на получения резултат.

Без наличието на всички, някои или даже само на една от тези предпоставки се осуетява вярното и правилно изразяване волята и разбирането на народа, а това води към избиране за народни представители не ония, които народът желае и предпочита, а други, които той не желае, но поради това, че му се отнема възможността да действва свободно по своя воля и разбиране, било гласувайки не с предпочитаната от него бюлетина, било негласувайки въобще, им дава възможност да се изберат.

За да бъде Народното събрание верно отражение на волята, желанието, разбирането и интересите на народа, вземат се редица мерки. Една от тях е проверка редовността на изборите. Тази проверка обикновено се предоставя на самото Народно събрание, което значи — на самия народ, така както е у нас по силата на избирателния закон и по силата на правилника, който гласува настоящото Велико народно събрание.

Един от мнозинството: Вие и него не гласувахте.

Димитър Стоянов (ЗНП): Проверката на изборите означава подхвърляне на преценка, доколко са в духа на законите и разпореденията на същите, всички ония събития и действия, които имат връзка с изборите и могат да повлияят за техния резултат.

Това значи да се провери доколко са спазени и изпълнени разпореденията на всички закони, отнасящи се до изборите.

Г-жи и г-да народни представители! Така гледайки на изборите и тяхната проверка, парламентарната група на Българския земеделски народен съюз намира, че изборите за настоящото Велико народно събрание, които се произведоха на 27 октомври 1946 г., станаха при липса на всички по-горе изброени предпоставки за избори, водещи към Народно събрание, което да е вярно отражение на народната воля, разбираня и интереси. Те се произведоха при небило досега ограничение на свободата, граничащо в някои случаи до пълното ѝ отнемане за опозицията.

Един от мнозинството: Фашистките избори бяха по-добри!

Димитър Стоянов (ЗНП): Да, аз се избирах и през фашисткия режим, сам, без подкрепата на организацията, и твърдя, че бяха по-свободни от вашите. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): За Вас — да!

Министър Антон Югов: Той сам си показва очите.

Димитър Стоянов (ЗНП): През целия предизборен период и в деня на избора зловещата сянка на страха смущаваше кандидатите, агитаторите и избирателите на опозицията, понеже тя ежедневно бе заплашвана в речи, статии и по радиото, че ще бъде ликвидирана. В тези избори на опозицията се пречееше по всички възможни начини, както да развие своята агитация, така да разпръсне и своите бюлетени и постави застъпници, а също така и да присъствува при преброяването на бюлетините. Изборните бюра бяха назначени пристрастно и с нарушения на избирателния закон и в повечето случаи членовете им бяха предимно от управляващите партии, предимно от комунисти. Много избиратели с заплашвания и поставянето им под домашен арест от отговорни и неотговорни фактори не гласуваха — против волята си. Много лица, предимно из средите на Комунистическата партия, гласуваха на повече от едно място и повече от един път, като използваха за това двойни избирателни карти, съдебни решения, избирателни карти на умрели или поставени под домашен арест избиратели. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: Е-й-й-й!

Димитър Стоянов (ЗНП): Много избиратели, чрез заплашване и даване белязани бюлетени, гласуваха против волята си за кандидати, които те отричаха.

Един от мнозинството: Сам не вярваш.

Димитър Стоянов (ЗНП): Но най-важното е: изборните резултати се фалшифицираха, ... (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Само че майсторите на фалшификациите са другите — тези, които фалшифицираха речта на Бърнс.

Димитър Стоянов (ЗНП): ... като повечето от подадените за опозицията бюлетени бяха унищожени и заменени с правителствени, предимно на Работническата партия. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Не те ли е срам! Лъжеш!

Димитър Стоянов (ЗНП): Поради всичко това парламентарната група на Българския земеделски народен съюз намира, че изборите на 27 октомври 1946 г. ...

Райко Дамянов (к): Недейте му се сърди! Фашист не може да говори нещо друго!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... са произведени при липса на свобода, небило терор, насилия, убийства, фалшификации и грубо нарушение на избирателния и други засягащи изборите закони и не отразяват вярно волята, разбираня и интересите на народа.

Що се отнася до проверката на тези избори, която е една от средствата за осигуряване Народното събрание да бъде вярно отражение на разбиранята, волята и интересите на народа, която проверка е поставена на дневен ред сега, в това положение, в което ни се представят изборните преписки, към които не се намират всички изборни книжа, а само определенията на съдилищата за възгласяване избраните кандидати и само към някои от тях преброявателните таблици на централните изборни бюра, такава е абсолютно невъзможна.

Йордан Чобанов (к): Какво изисква законът?

Димитър Стоянов (ЗНП): Законът изисква, проверката на изборите да стане като първа и последна инстанция от самото Велико народно събрание. А за да може да стане тази проверка, ще трябва да бъдат налице, пред очите на всеки народен представител, всички ония факти и събития, които са свързани с изборите.

Йордан Чобанов (к): И бюлетините!

Димитър Стоянов (ЗНП): Това може да стане и да се изпълни само тогава, когато изборните книжа бъдат в Народното събрание. (Възражения от мнозинството)

Йордан Чобанов (к): Колко вагона са необходими?

Димитър Стоянов (ЗНП): Колко вагона, няма абсолютно никакво значение, защото, ако изхождаме от тия съображения, ние с право можем да си зададем въпроса: колко коштуват едни избори за консултиране на народната воля? Когато е въпрос да се консултира народната воля и да се търси нейното вярно изражение, няма място въпросът за разносните, а има само един въпрос, да се осигурят всички предпоставки, за да получи тя вярно изражение и за да бъдат тук, на това място, верните нейни избраници. (Ръкоплескания от опозицията) Това е, което трябва.

Тук му е мястото да направя възражение на докладчика на комисията и на ония народни представители, които казаха, че проверката щяла да се забави много. Не. Ако наистина, както вие твърдите, всички избори са редовни, всичко в тях е в ред, няма да има никакво забавяне, защото редовните избори никой няма да оспори. Но аз бих желал, всеки от вас да си зададе въпроса и да отговори: би ли могъл спокойно, туряйки ръката на сърцето си, като има пред вид само определенията на областния съд за възгласяване кандидатите, които са получили мнозинство, за избран като народни представители, когато тук е сложен на дневен ред въпросът за проверка на изборите, да каже честно, да вдигне ръка за или против, че редовно са станали изборите, без да има на разположение каквито и да е други доказателства?

Георги Костов (к): Шом няма контестации.

Димитър Стоянов (ЗНП): Комисията се формализира с едно становище, че трябвало да има подадени контестации. Вярно е, че трябва да има контестации, но въпросът е, докога и по какъв начин могат да се подават контестации. Комисията в своето мнозинство застава на становището, че контестации могат да се подават само писмено, и то — поне в секцията, в която аз бях — до момента, когато изборите се разглеждат от съдилищата.

Георги Костов (к): От самата комисия.

Димитър Стоянов (ЗНП): Това е погрешно разбиране. Ето защо аз стоя на становището, и нашата парламентарна група е на становището, ...

Георги Костов (к): Политически мошеник си ти!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... че контестации против изборите в писмена или устна форма могат да се направят до момента, когато Великото народно събрание с вдигането на своята ръка, с вот реши, че изборите са произведени правилно или неправилно. (Ръкоплескания от опозицията)

Георги Костов (к): Представете ги, дайте ги сега!

Един от мнозинството: И досега не сте ги представили.

Димитър Стоянов (ЗНП): Не бързайте, ще дойда и дотам. Ш-г имате, ще ги видите всички тези работи.

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Стоянов (ЗНП): Но, г-да народни представители, когато вие нямате нито изборните дневници, за да видите колко кои застъпници са присъствували, колко от присъстващите ги подписали или не са ги подписали, колко са ги подписали, особено мнение или не, колко и към кои бюра има подадени възражения в деня на избора, как можете да се произнесете, правилно ли е изборът или не е правилен?

Райко Дамянов (к): Народът се е произнесъл, бе.

Димитър Стоянов (ЗНП): Областният съд не може да се произнесе. По същество той не се произнася, той само формално възгласява избраните. (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Ние не сме — запомнете това — втора контролна инстанция, ние сме първа и последна инстанция, която разглежда въпроса по същество. Къде е гаранцията, че някой съд не е пропуснал да прати контестация. Такива работи може да се случат. Ние нямаме гаранцията, че наистина всички подадени контестации се намират тук. Някой ще ни възразят: не можете да твърдите, аз твърдя. Лично аз съм подал в деня на изборите в тия бюра в гр. Хасково контестации против нередовностите. Нищо няма обаче към преписката на хасковския избор.

Един от мнозинството: Лъжеш!

Димитър Георгиев (к): Няма такова нещо. Не Ви вярваме.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Шом не ми вярвате, ще отидете в канцеларията на Народното събрание и ще поискате от докладчика на комисията да ви даде преписката на хасковския избор. Аз желая тогава да ме опровергате.

Димитър Георгиев (к): Жалко е, че си член на комисията!

Димитър Стоянов (ЗНП): Що се отнася до контактите, аз ще ви кажа, че формално констатации на много места не са подадени.

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Георгиев (к): Защо?

Димитър Стоянов (ЗНП): ... защото, първо, срокът за тях не е изтекъл, и, второ, защото ние знаем вашите методи на опровергаване — като принудите този, който е дал констатацията, да я вземе обратно. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Вие защо не подадохте констатация? Нали сте юрист?

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз съм я подал, но за съжаление я няма в изборната преписка.

Георги Костов (к): Дайте колпето!

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз ще я направя, когато дойде време.

Йордан Чобанов (к): Като изтече мандатът на Великото народно събрание! (Смях сред мнозинството)

Димитър Георгиев (к): Жалко за Вас! Адвокат!

Димитър Стоянов (ЗНП): Така, при това положение, поставен на разглеждане въпросът за проверката на изборите, той не е поставен с добро и чисто намерение и не може да доведе до абсолютна никаква проверка. Но затова пък с тази привидна проверка се цели не една истинска и действителна проверка, а покритване с един вот на Великото народно събрание всички извънредни престъпления и нарушения по повод на тези избори и потвърждаване фалшифицираната с невярно обявените изборни резултати воля на народа.

Един от мнозинството: Фалшифицирана е в своята глава!

Димитър Стоянов (ЗНП): За да може да стане една действителна проверка, трябва най-напред да са налице всички изборни книжа, за да може всеки от нас, който желта, да ги прегледа, защото проверката в същност е виждане и преценяване на известни факти и събития, което може да стане само когато са налице тези факти.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз намира, че при това положение и в това състояние, в което ние се представят изборните преписки, е невъзможна каквато и да е действителна проверка на който и да е избор и поставянето на дневен ред проверката на изборите, ако не е с предварително добре обмислено намерение, е най-малко прибързано.

Един от мнозинството: Вие не сте чели и разбрали закона.

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз бих желал, вие, който се обажда, да сте го чели и разбрали толкова, колкото аз съм го чел и разбрал.

При това положение нашата парламентарна група, намирайки, че не може да стане истинска проверка на изборите преди да са налице изборните книжа, прави искане да се изискат всички изборни книжа оттам, където се намират, защото аз ще ви кажа, че те не са и в съдилищата.

Един от мнозинството: Къде са?

Димитър Стоянов (ЗНП): Къде са — на този въпрос вие ми отговорете. Те не са в съдилищата.

Един от мнозинството: Лъжеш!

Райко Дамянов (к): Провокатор!

Димитър Стоянов (ЗНП): Не съм провокатор. Аз бих желал да отидете да проверите и тогава да ме опровергавате.

Един от мнозинството: Ти винаги си лъгал българския народ! И сега в Парламента лъжеш!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Ние правим това искане, не за да саботираме.

От мнозинството: А-а-а!

Райко Дамянов (к): Саботьор си ти!

Един от мнозинството: Провокира те.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ако сте истински народни избраници, претендиращи, че защитавате интересите на народа, дайте да извършим една действителна проверка и да видим кой е правият — вие ли, които искате, че изборите се правят по този начин, или законът, без изключения и тероризма, вървя отначало на народната воля, и вие, които твърдите обратното. (Възражения от мнозинството)

Крум Миланов (к): Или вие, които сте на фашистки позиции!

Димитър Стоянов (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Ние считаме, че това наше искане е законно и основателно.

Един от мнозинството: Реакционно.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ако обаче не го приеме, то ще бъде само едно доказателство, че вие сами чувствувате, че изборите са съпроводени с много нарушения (Ръкоплескания от опозицията) и не искате да стане една действителна проверка. (Възражения от мнозинството)

(Ние, бидейки винаги верни на максимата, никога да не говорим голословно, ...)

От мнозинството: Ей-й-й!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... макар че днес, в този момент, излизам с общи принципи, ако вие продължавате да разглеждате изборите при това положение, вие при всеки отделен случай ще изнасяте конкретни факти за нарушение на изборите, за да ви докажем, че наистина нашето твърдение и заключение е правилно. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Трябваше да изнесете конкретни факти.

Димитър Стоянов (ЗНП): По всеки избор отделно ще ги изнесем.

Райко Дамянов (к): Само че трябва да се изнесат и онези факти, които са във връзка с шпионите.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ще изнесем всички конкретни данни.

Райко Дамянов (к): И за военната конспирация.

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Рангел Даскалов.

Рангел Даскалов (ЗНП): (Отива на трибуната, посрещнат от мнозинството с възражения и възгласи: „О-о-о!“ и с ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: И той ще говори за свобода!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамянов (к): Ето го най-големият бандит!

Рангел Даскалов (ЗНП): Ако бях бандит, щях да бъда при Вас. Ако имаме правосъдие, вие нямаше да бъдете тук. (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамянов (к): Фашист!

Рангел Даскалов (ЗНП): Фактът, че съм на тази трибуна, показва, че съм прав. Вие прераствате в фашизъм.

Райко Дамянов (к): Разбойник с разбойник!

Димитър Георгиев (к): Дело има пред Пловдивския съд срещу тебе за конфискации.

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): Няма дело. Лъжете!

Димитър Георгиев (к): От август месец е образувано дело против Вас за незаконно забогатяване. Беломорски герой!

Рангел Даскалов (ЗНП): Няма дело. Вие сте лъжец. Аз искам да се образува дело. (Глъчка)

Един от мнозинството: Ти омърсяваш трибуната на Великото народно събрание.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! В подготовката и провеждането на обещаните от правителството свободни избори се приложиха от органите на милицията и организациите и въоръжени до зъби членове на Работническата партия и РМС-а методи, пред които бледнее ужасът на кърджалийските орди.

От мнозинството: Ей-й-й! (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): В околната ни, в която първ кандидат на Работническата партия беше министърът на вътрешните работи г-н Антон Югов, който кохосе в околната и имаше възможност непосредствено лично да дава нареждане, изборите минаха под знака на убийства, преследвания, побоища, фалшификации и заплахвания.

Един от мнозинството: Лъжеш!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): Ще ви изброя само част от фактите, (Възражения от мнозинството), за да видите, докъде се е стигнало в тези избори.

Райко Дамянов (к): Я си иди, разбойник с разбойник!

Рангел Даскалов (ЗНП): Извършени са следните убийства: на 24 октомври 1946 г., в 6.30 ч. вечерта . . .

Райко Дамянов (к): Я кажи за безобразията си в Беломорието! Бандит! (Възражения от опозицията)

Рангел Даскалов (ЗНП): Ти си бандит!

От мнозинството: Долу! Слез от трибуната! (Глъчката продължава)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Димитър Георгиев (к): Това е срамът за Великото народно събрание!

Райко Дамянов (к): Най-напред кажи за своите злоупотребления и кражби в Беломорието!

Рангел Даскалов (ЗНП): Няма да се хвана на въдицата ви! Аз ще кажа фактите! (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамянов (к): Ти си бандит!

Рангел Даскалов (ЗНП): Вашите викания не могат да заглушат гласа на справедливостта, гласа на истината.

Димитър Ганев (к): Кажи за твоите безобразия в Беломорието, за които българският народ ще трябва да плаща репарации!

Рангел Даскалов (ЗНП): На 24 октомври 1946 г., в 6.30 ч. вечерта, биде убит на улицата председателят на дружбата в с. Стрема, Пловдивско, Христо Иванов Ванев. Същият е деен антифашист, ятак на партизаните преди 9 септември 1944 г., . . .

Райко Дамянов (к): Я кажи, кой е ятак на партизаните? Ти си бил в Беломорието! Защо лъжеш?

Рангел Даскалов (ЗНП): . . . деен член на организацията ни през нелегалния период, основател и ръководител на кооперацията и читалището в село.

Райко Дамянов (к): (Към Никола Петков) Ето твоите приятели. (Сочи Рангел Даскалов) (Глъчката продължава)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): На 23 октомври вечерта Христо Ванев отива да освободи арестуваните наши кандидати. Освобождава ги в 1.30 ч. и ги прибира да спят в неговата къща, защото им е устроена засада извън селото.

Един от мнозинството: Лъжеш! Не е вярно!

Рангел Даскалов (ЗНП): На другата вечер го извикват в кооперацията да решава кооперативни въпроси и като си отива бива убит. От кого смятате? — Те самите знаят.

Райко Дамянов (к): Нека този приятел (Сочи Рангел Даскалов) каже за своите бандитски дела в Беломорието, как е ограбвал гръцкото население. Нека най-напред това да каже!

От мнозинството: У-у-у! (Подигравателни ръкопляскания)

Райко Дамянов (к): Това е бандит!

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): На 25 октомври вечерта е убит сдруженият земеделец Кръстю Христов Зайков, от с. Железно, Пловдивско. (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Райко Дамянов (к): Провокатор с провокатор!

Рангел Даскалов (ЗНП): Убит е също Петко Стайков Петков, . . .

Един от мнозинството: Вие го убихте!

Рангел Даскалов (ЗНП): . . . от с. Белозем, като властта се е опитала да представи, че той е избягал от участъка. След това трупа му беше намерен край Марица. Оказа се, че убийците са двама милиционери от белоземския участък. (Възражения от мнозинството)

На 26 октомври 1946 г. вечерта неотговорни фактори нападат дома на Тодор Босев в с. Бенковски, Пловдивско, хвърлят две бомби в двора му и нараняват сина му Стоян.

Димитър Георгиев (к): Лъжеш! Той хвърля 5 бомби.

Рангел Даскалов (ЗНП): От министерството заявяват, че те хвърлили бомби на караула. Нека министърът на вътрешните работи г-н Югов да каже, този караул от с. Бенковски ли беше, или от с. Цалапица, или с. Царицово. Нека да каже, може ли селският караул да бъде от друго село?

Министър Антон Югов: Я кажи, колко килими задигна от Беломорието?

От мнозинството: У-у-у! Долу! (Подигравателни ръкопляскания)

Райко Дамянов (к): Това трябва да кажем!

Рангел Даскалов (ЗНП): Защо не ме съдите?

Райко Дамянов (к): Защото се криеш, защото се укри. Разбойник с разбойник!

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): Бити: С. Голямо Конаре, Пловдивско. На 25 октомври 1946 г. към 9 ч. вечерта е пресрещнат на улицата сдруженият земеделец Костадин Атанасов Чурич от милиционера Стойчо Т. Балкански и други две неотговорни лица, като му нанесли жесток побой. Спасен е благодарение виковете на съседите. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): Заплашен е до деня на избора и през самия изборен ден да не излиза от дома си. (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): На 26 октомври 1946 г. към 6.30 ч. . .

Един от мнозинството: Да му се отнеме думата!

Рангел Даскалов (ЗНП): . . . Костадин Тр. Милашки е пресрещнат на улицата от Петко Ст. Маринчески, Илия К. Бекирски от същото село, членове на РП (к), и още две непознати лица и му е нанесен жесток побой по гърба, лявата ръка и краката. Заплашен е да не се явява да гласува.

На 25 и 26 октомври 1946 г. през деня и вечерта са арестувани и бити в участъка в същото село още около 50 души наши привърженици.

От мнозинството: О-о-о! (Смях)

Димитър Георгиев (к): На едро далавери, на едро сметки! Не те е грам!

Рангел Даскалов (ЗНП): С. Цалапица, Пловдивско. На 26 октомври 1946 г. вечерта са нападнати домовете на повече от 30 души сдружени земеделци и бити до смърт. Председателят на дружбата Ангел Ганчев вследствие побоя бе на смъртно легло. В същото положение са Георги М. Маринков, Георги Ст. Гаров, Иван Ав. Младенов и др.

Бити са в леглото им съпрузите Щерю и Славка Ликоманови.

Един от опозицията: Позор!

Рангел Даскалов (ЗНП): С. Полатово, Пловдивско. На 24 октомври 1946 г. вечерта е бит жестоко сдруженият земеделец Георги Йорданов Петраков.

Георги Костов (к): Аз ще ти кажа след малко.

Райко Дамянов (к): Шом на този разбойник (Сочи Рангел Даскалов) не е паднал нито косъм от главата, значи, на другите нищо не е направено.

Рангел Даскалов (ЗНП): С. Брани-поле, Пловдивско. На 27 октомври 1946 г. вечерта е бит застъпникът Никола Велев; също и двамата му сина и дъщеря му. Вината му е била, че е бил застъпник на опозицията.

Райко Дамянов (к): Я кажи ти, най-големият провокатор, с теб случи ли се нещо?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Рангел Даскалов (ЗНП): С. Белащица, Пловдивско. На 27 октомври 1946 г. вечерта, след приключване на избора, е бит жестоко застъпникът на нашата организация Димитър Станчев

Райко Дамянов (к): На тебе какво се случи, кажи!

Рангел Даскалов (ЗНП): С. Генерал Николаево, Пловдивско. На 25 октомври 1946 г. вечерта е бит жестоко Иван Бойкин, председател на опозиционната дружба.

С. Брестовица, Пловдивско. Бит е жестоко от партизана Захария Йорданов Ганев кандидатът от нашата листа Асен Мерджанов, от Работническата социалдемократическа партия — обединена.

С. Секирово, Пловдивско. На 26 октомври 1946 г. през нощта е бит от 10 души партийци, начело с милиционера Петър Ченов, членът от ръководството на дружбата Радн П. Рачев.

С. Костиново, Пловдивско. На 26 октомври 1946 г. е бит от терористическа шайка сдруженият земеделец Никола А. Таранов.

Райко Дамянов (к): Шайките са около тебе!

Рангел Даскалов (зНП): С. Бенковски, Пловдивско. На 26 октомври 1946 г. през нощта терористическа шайка от комунисти, пристигнали от околните села с камиони и автомобили, . . .

Един от мнозинството: От тебе по-голям шайкаджия и бандит има ли?

Рангел Даскалов (зНП): . . . са нахълтали в дома на сдружения земеделец Иван А. Садърски, измъкнали са го от леглото и при пистолетите на жена му и други близки са му нанесли жесток побой, пукнали главата му и пр.

Димитър Георгиев (к): Затова ли убихте един комунист там? Мизерник!

Рангел Даскалов (зНП): Пребити от бой. С. Чалъкови. Вечерта на избора общинската власт, подпомогната от партийците и ремеслите, арестува 10 души сдружени земеделци, между които: Костадин Дойчинов, Йордан Дойчинов, Петко Тенев и др., нанасят им жесток побой извън селото, откарват ги в участъка в с. Белозем, бият ги до безсъзнание, след един ден ги откарват в околийския участък в Пловдив и там са бити няколко нощи наред и сега капят месата им от побоя. Но най-страшно е положението на 70-годишния Костадин Дойчинов, чиито меса са гноясали и може би няма да остане жив.

От мнозинството: Ей-й-й!

Министър Антон Югов: Гноясал от мръсотии, не от друг.

Един от мнозинството: Мозъкът ти ще гноясал!

Друг от мнозинството: Той му е гноясал, няма какво да гноясва!

Рангел Даскалов (зНП): Г. Рогош. След избора са арестувани 5 души, нанесен им е побой в общината, а след това и в околийския участък. Жестоко бе бит Костадин Димитров.

С. Брезово, Пловдивско. На 25 ноември преди изборния ден в участъка е пребит Никола Адърски. В деня на избора са поставени постове пред домовете на членовете на дружбата и не са допуснати застъпници.

С. Брестник. Арестували в фердинандския участък сдружените земеделци Стоян Янчо Карпузов и Вършилов, като на последния от побоя е счупена лявата ръка, а на първия е повредено зрението. И двамата стояха по един месец в Хисарските бани, за да лекуват раните си от побоя.

С. Куртово Конаре. Нанесен е жесток побой на студента — наш застъпник — Божилов.

Случаите на побойа над сдружените земеделци в навечерието на изборите, в деня на изборите и след тях са толкова много, че само за нашата околия може да се издаде цяла книга за печувания изборен терор. (Ръкоплекания от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Рангел Даскалов (зНП): Ранени с огнестрелно оръжие.

С. Коматово, Пловдивско. Комунистът Душко Георгиев, от същото село, е наранил на 24 октомври 1946 г. сдружения земеделец Иван Г. Овчаров и на 25 същия месец е наранил Андрея Грозев, член на Върховния съюзен съвет на БЗНС — Никола Петков.

Един от мнозинството: Изтървахме го навремето.

Министър Антон Югов: Пловдивци да му теглят греха.

Рангел Даскалов (зНП): Изгонени наши застъпници от изборните бюра.

С. Марково, Пловдивско. Един от кандидатите за народен представител на Работническата партия, . . .

Райко Дамянов (к): Да не си ти?

Рангел Даскалов (зНП): Няма да му кажа името, защото ще се сърдите.

Димитър Георгиев (к): Лъжеш!

Рангел Даскалов (зНП): . . . заедно с един майор от армията, са нанесли побой в изборното бюро над нашия застъпник Сотир Р. Сотиров, като са го отвлекли от бюрото и поставили под домашен арест. Същото са направили и с останалите наши застъпници.

С. Коматев, Пловдивско. Нашият застъпник Георги х. Петков е извлечен от бюрото и поставен под домашен арест.

С. Брестовица, Пловдивско. Изгонени са всички наши застъпници.

С. Тюркмен, Пловдивско. Не са допуснати нашите застъпници.

С. Генерал Николаево, Пловдивско. Слушайте тук да видате.

От мнозинството: Ей-й-й!

Рангел Даскалов (зНП): Нашите застъпници в 6 1/2 м. сутринта представят пълномощията си на председателите на бюрата, но председателите на бюрата им казват: „Освен пълномощията, искаме и заявления.“ И понеже пълномощията не били придружени с заявления до тях, не ги приемат. Вихме заедно с министър Дилков и той се възмути и каза: „Как може-такова безобразие!“

От мнозинството: Ей-й-й! (Смях)

Димитър Георгиев (к): Защо не дойде в комисията да го кажеш?

Рангел Даскалов (зНП): Затова се въздържаха да гласуваат повече от 1.200 души.

В повечето от селата нашите застъпници са арестувани, прогонени, заплашени и възпрепятствувани да изпълнят своя дълг.

Нашите кандидати Димитър Несторов и Йордан Трифонов не са допуснати в деня на изборите в селата Марково, Фердинандово и Перущица от милиционери на края на селото, които не са пускали кандидатите да отидат в тия села.

Димитър Георгиев (к): Лъжеш! Лъжеш!

Райко Дамянов (к): А ти, разбойнико, къде беше? Тебе къде те възпрепятствуваха?

Рангел Даскалов (зНП): Нераздадени изборителни карти.

С. Тюркмен, Пловдивско. Не са дадени изборителните карти на: Катя Хр. Райкова, Пеню Тодоров, Христо Пенев, Таню Пенев, Желю и Тодор Пенев, Тодор Бонев Тодоров, Иван Петров Чакалов, Желязка Иванова Чаталова и много други.

Такива случаи има почти във всички села в околията. Характерното е, че не са дадени изборителни карти на активни наши сдружени земеделци, за които те са предполагали, че ще бъдат наши застъпници.

Заплашвания. Заплашванията взеха такъв страхотен размер, че е невъзможно да се опишат, като се почне от опиране на пистолети и пожог на гърдите на изборителите, . . .

От мнозинството: Ей-й-й! (Смях)

Министър Антон Югов: Голям герой ще се изкараш!

Рангел Даскалов (зНП): . . . заплашване с ликвидиране на 28 октомври 1946 г. — деня след изборите — и се стигне до стрелбите по домовете и изкъртване на вратите, изпочупване на вратите и прозорците и други подобни вандализми.

От мнозинството: Ей-й-й!

Рангел Даскалов (зНП): Фалшификации и мошеничества. На повечето изборители са дадени белязани от РП(к) бюлетини, като им е казвано, че ако не ги намерят вечерта при пребояването, да му мислят — ще бъдат ликвидирани.

От мнозинството: Ей-й-й!

Димитър Георгиев (к): Както-вие заплашвахте народа.

Рангел Даскалов (зНП): Това са част от данните, които изнасям. При каква обстановка, г-да народни представители, са произведени изборите за народни представители, българските изборители знаят най-добре. (Възражения от мнозинството) Вие няма с вашите кръстци и с вашите викания да залъжете българския народ, да залъжете света, че сте правили свободни избори. Изборите произведохте при терор, насилие и убийства. Вие се бяхте препънали в банди, които обикаляха българските села и не даваха никаква свобода. (Възражения от мнозинството) Вие може да викате колкото щете и можете да смятате, че с вашите викания ще заглушите моя глас, . . .

От мнозинството: А-а-а!

Рангел Даскалов (зНП): . . . но гласът на правдата и на истината вие не можете да заглушите. (Ръкоплекания от опозицията. Силни възражения от мнозинството) Няма защо да кръскате. Вие кръскате, защото съвестите ви са нечисти (Ръкоплекания от опозицията. Възражения от мнозинството), защото паметта на убитите ви зове, не ви дава покой, не ви дава сън. Постоянно ви се явяват тия убити на сън. Вие добре знаете при какви обстоятелства и как наредихте да станат убийствата.

Райко Дамянов (к): Я си слизай!

Рангел Даскалов (зНП): Няма да слиза. Като мине срокът, ще слиза. (Възражения от мнозинството) Ние искаме анкета за убийствата, за заплашванията, за терора. (Слиза от трибуната. Ръкоплекания от опозицията и викове „У-у-у!“ от мнозинството. Глъчка)

Димитър Ганев (к): Предлагам да се отбележи в дневника, че проф. Петко Стоянов ръкоплека и се солидаризира с един провокатор на българския народ. (Ръкоплекания от мнозинството)

Райко Дамянов (к): И разбойник!

Един от мнозинството: Шом Петко Стоянов ръкоплека на най-големия бандит и разбойник, то и той е такъв! (Глъчката продължава)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Райко Дамянов (к): Рангел Даскалов казва, че ще се изкаже за нещата си в Беломорието, а не иска!

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Георги Йорданов.

Георги Йорданов (зНП): (От трибуната. Покрещанат с ръкоплекания от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! Поставени са на разглеждане изборите в Пловдивска административна

област. Г-н докладчикът ви каза, че щом като хората са вписани в списъците редовно, щом картите им са дадени, щом главите на опозиционните депутати са на местата им, не са изсечени; щом комисията се е произнесла, че няма контестации — значи, изборите са станали свободно, при абсолютна свобода и следва да се утвърдят.

Г-да велики народни представители!

Един от мнозинството: Само че ти не си велик. (Смях)

Георги Йорданов (ЗНП): Най-много за свободата на изборите, за свободата на съборищата трябва да държите всички вие, които сте тук, като почнете от левията и стигнете до края, до десницата.

Райко Дамянов (к): Там не е десницата. (Сочи опозицията)

Георги Йорданов (ЗНП): Защото вие всички сте свидетели на насилията, които станаха в България, ако щете от 1923 г. до 1931 г. и ако щете от 1934 г. до 9 септември 1944 г.

Един от мнозинството: Прескачаш 1932 г., бай Георги.

Георги Йорданов (ЗНП): Аз не зная, дали някой от вас, г-да, се е кандидирал и е избран при свобода. Аз не зная, дали има чякой от вас, който да не знае, що е насилие; аз не зная, дали има някой от вас, който да не знае, що е кражба на бюлетини; аз не зная наистина, дали има някой от вас, който да не знае, що е тирания.

Един от мнозинството: Когато ти беше министър, ние бяхме в затворите. Против амнистията се бореше.

Министър Антон Югов: Най-добре ние го знаем.

Стоян Попов (к): Бай Георги! В твоето село не те искат. Само пет къщи роднини имаш със себе си.

Георги Йорданов (ЗНП): Тогава и Владимир Димчев не беше избран. Мене, казва, съдът ме утвърди, но не ме избраха. Ти си по-добре от мене. Защо г-н Владимир Димчев не беше избран? Безспорно, има само един отговор — защото нямаше свобода, нямаше тирания.

Стоян Попов (к): Как попадна ти тук?

Георги Йорданов (ЗНП): Г-да! Не може по никой друг начин да се обясни борбата на комунистите и на земеделците; дори отиването в балкана, даването хляб на хората, няма друг мотив за това, няма друго доказателство, освен борбата против насилието и фалшификацията. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Един от мнозинството: Ти къде водеше тази борба? Беше на сянка, ореше си нивите.

Георги Йорданов (ЗНП): Аз съм на 70 години.

Георги Костов (к): Какво прави при Хитлер?

Георги Йорданов (ЗНП): Мотивът на борбата беше борба за свобода и демокрация. (Ръкоплескания от опозицията. Глъчка)

Стоян Попов (к): Кажки, дяло Георги, защо ходи при Хитлер?

Председателстващ Петър Каменов: (Звън)

Министър Антон Югов: Служил е на много господари.

Георги Йорданов (ЗНП): За Земеделския съюз изборите са един от начините за борба. Ние държим много за изборите. Ние вземаме живо участие в изборите, защото земеделецът, орачът, няма друг начин, няма друго средство за борба, освен словото, характера и бюлетината. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Защо държите връзка с военните бандити там? Я кажки! Колю, мълчи по този въпрос.

Георги Йорданов (ЗНП): Ковачи на съдбините на България, писачи на историята на България...

Един от мнозинството: Стига си демагогувал...

Георги Йорданов (ЗНП): Няма демагогия. Ние отворихме стражниците на България.

Райко Дамянов (к): Дяло Георги! Я кажки, какви им са връзките с военните, бе? Не е само бюлетината. Използуват и други неща.

Георги Йорданов (ЗНП): И ние от там, и вие от тук, знаем какво е свободата. Ние знаем, как станаха изборите. Ние знаем, каква ги е демокрацията. Ние живеем в нея. Ние бягаме от нея.

Друг е въпросът да не се възкресява миналото. Тук е въпросът за свободата на българския гражданин и на българската гражданка.

Рада Носева (к): За останките от фашизма няма свобода. (Възражения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звън)

Георги Йорданов (ЗНП): Ако речем да лъжем, ако речем да не казваме истината, себе си ще заблудим, себе си ще излъжем. Ние можем да говорим тук: „Изборите бяха свободни“. Но там, където

не са били свободни; там, където хората са бити, те няма да забравят, че са бити. Така ние себе си лъжем; а ние имаме интерес да лъжем себе си. Имаме интерес да бъдем открити, да бъдем наясно.

Изборите трябваше да се спечелят. Вие трябваше да ги спечелите и можехте да ги спечелите при абсолютна свобода. И ние можехме да ги спечелим при абсолютна свобода и демокрация. И наистина, ние щяхме да ги спечелим. Някой от там подхвърля нещо. И аз ще кажа. Един от философите от древността е казал: „Който мисли, че стои, да гледа да не падне.“ Който тиранин мисли, че може да стои и никога да не падне... (В залата влиза министър-председателът Георги Димитров. Членовете на бюрото, министрите и народните представители от мнозинството стават прави и продължително ръкоплескат) Няма тиранин на света, който да не е мислил, че ще стои на власт много дълго време. Но когато тиранините са били най-силни, те са падали пред истината. Няма да си служа за пример с други тирани. Но ще си послужа за пример с най-големия световен тиранин — той е Хитлер.

Стоян Попов (к): При който ти ходи на поклонение.

Недялко Атанасов (ЗНП): Това е лъжа. (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звън)

Георги Йорданов (ЗНП): Той искаше да унищожи евреите. Шест милиона хора направи на сапун, от най-голямата нация в света — нацията, която е дала най-великите хора на света: Мойсей, Христос и Карл Маркс. Това са тримата евреи на света, които имат повече от половината на света обожатели. (Смях всред мнозинството) Та той тиранин Хитлер падна. Той падна, той се загуби, той се унищожи. Но не падна само той. Падна народът му, мъчи се народът там, той е измъчван; той ще плаща греховете на своя „фюрер“, който знае за колко години, дали за 100 или за 200.

Смяташе ли Цанков, че ще падне? Смяташе ли цар Борис, че ще падне? Смяташе ли Филев, че ще падне? Смята ли тиранинът, че ще падне? (Възражения от мнозинството)

Изборите за това Велико народно събрание не станаха свободно. (Възражения от мнозинството)

Стоян Попов (к): Защо ти си тук, бай Георги? Ако не бяха свободни, ти нямаше да си тук.

Георги Йорданов (ЗНП): Българският избирател най-напред беше заплашван.

Стоян Попов (к): А-а-а!

Георги Йорданов (ЗНП): Казваше се: всеки е свободен да агитира.

Някой от мнозинството: Вие агитирахте ли?

Георги Йорданов (ЗНП): И аз агитирах.

Стоян Попов (к): Защо те изгониха от твоето село?

Георги Йорданов (ЗНП): Българският избирател беше заплашван, той беше бит. И аз бях заплашван. След като народният представител Рангел Даскалов приведе примери, и аз ще приведа примери само от моето село.

Райко Дамянов (к): Твоят приятел — бандит.

Георги Йорданов (ЗНП): В моето село преди деня на избора, в съботния ден вечерта, всички видни земеделци са викани и са предупреждавани, че не бива да гласуват.

От мнозинството: Лъжеш!

Георги Йорданов (ЗНП): В събота срещу неделя, към 12 часа през нощта, една група от селото и от други села дойде, търчат по улиците и викат: „Революция, революция ще има“ и стрелят. (Смях всред комунистите) След половин час пак се повтаря същото. След това отиват по къщите, чукаят и заплашват. И моята врата е счупена.

Г-да народни представители! Ще ви дам и друг един пример, но от нашата околина, а от Берковска околия — г-н министър-председателят е тук, той познава лицето, за което ще кажа две-три думи. Това лице е земеделец — Замфир Филипов, който беше пребит след деня на изборите — преди два часа след обяд, в понеделник, отивайки си от Берковица за селото. Аз ходих на неговото погребение. Той има брат — Тома Филипов. Последният ми каза: „Бай Георги! Напремето ние водихме тук битка и в нашата битка взе участие и Георги Димитров, нашият сегашен министър-председател, и Васил Коларов. И когато ни разбиха, по-видните хора заминаха. Аз, казва, заминах малко по-късно. Ние заминахме четирма братя. И когато заминахме, срещнахме Борис Христов, земеделец. Той ми каза: „Бай Тома! Има една опасност, Васил Коларов и Георги Димитров да ги върнат в България, сръбското правителство е склонно да ги даде. А тия хора в България ще ги обесят. Да им помогнем“. И отива Тома Филипов в Цариград. Там, казва, беше окръжният управител, дошъл от Ниш, и 10—12 вестникари, които, казва, ме питат: „Каква беше революцията в България, комунистически ли беше, или земеделска.“ Аз, казва, казах: „Г-да вестникари! Революцията беше земеделска.“ — Ами какво правеха Васил Коларов и Георги Димитров, като е земеделска? — Ние ги бяхме, казва Тома, извикали да ни помагат, като им бяхме обещали две крайни министерства. —

Кои крайни министерства щяхте да има дадете — ме запитаха вестникарите. — Мене, казва, ми дойде на акъла и казвам: Министерството на сградите и Министерството на железниците“.

Та тия хора може да не са пратени обратно в България по свидетелството на Тома Филипов. Самото желание на Тома Филипов, че е отишъл да свидетелства за тия двама другари — Георги Димитров и Васил Коларов — това е много нещю. И днес, г-да народни представители и представителки и г-н министър-председателю, трябва да кажа, че Замфир Филипов беше бит и убит. Той умря, защото имаше смелостта да се кандидатира за народен представител от опозицията. (Ръкоплескания от опозицията) Бай Тома Филипов ми каза: „Двама заминаха в Чехия като работници“. И не знам, защо такъв човек е убит при такива заслуги. Аз смятам, че министър-председателят може да не знае тази работа и е човечно...

Министър-председател Георги Димитров: Г-н Йорданов! Разрешете. — Вие повдигате една страница от 1923 г., която е много интересна и която не е известна на нашите народни представители днес. След септемврийското въстание, когато ние стъпихме на югославска територия, ако нас не ни предадоха отново на Цанковите палачи в София — Коларов, мен, Гаврил Генов и други достойни борци на нашия народ, това се дължи не на някой Тома Замфир, а се дължи на едно друго обстоятелство. Позволете ми тази нескромност да го кажа тук. Във време на балканската война, при режима на Радославов, както помните, едно огромно количество сръбски военнопленници се намираха на наша, българска територия. Между тях имаше селяни, работници, интелектуалци, лекари и няколко владци: нишкият, пиротският и някои други, сега не си спомням точно. Аз бях тогава депутат в Народното събрание.

Георги Йорданов (ЗНП): И аз бях.

Министър-председател Георги Димитров: По поръчение на нашата партия, аз много се интересувах от положението на тия наши сръбски братя военнопленници. Имаха няколко случая, дето благодарение на моята интервенция и поради опасността, впросите да бъдат внесени в Народното събрание, можах да спася живота на трима сръбски видни владци и на десетки други сръбски военнопленници, офицери и войници.

Когато ние с Коларов и някои други се явихме на българо-сръбската граница, след септемврийското въстание, нас ни посрещнаха в първото село една група хора, които са били военнопленници в българските лагери през първата балканска война. Аз помня много добре случая — Коларов го няма тук — когато кметът на това село казваше на нас всички: „Вие знаете ли българския депутат Георги Димитров? Е-е-е, ако този човек би дошъл сега тук, аз десет дни в общината ще го гоштавам като цар!“ (Ръкоплескания от мнозинството) — Ех, тоя човек, като български депутат, спаси мен лично, много мои съселани и някои наши свещеници и владци“. Когато му казах: „Познавате ли го?“, отговори: „Как, виждал съм го в лагера, в околностите на София“. Понеже аз бях изменен — за да спася главата си, бях обръснал братата си — той не можеше да ме познае. Но, погледна ме — хвърли се в обятията ми, прегърна ме и ме целуна: „Да, да, този човек е!“ Когато ни изпратиха в Пирот и Ниш, там се явиха тримата владци, които ние спасихме в България. Те направиха постъпки пред сръбското правителство, да не се правят никакви пренятия на българските бегълци, които се намират на югославска територия. Те ни спасиха — сръбският народ — който беше благодарен на българския народ, ни спаси. (Продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Георги Йорданов (ЗНП): Г-н министър-председателят има право да апострофира всякога и да осветли. — Аз подчертах в своята приказка, че може би малко да е помогнала приказката на Тома Замфир. Но самият факт, че той е отишъл да помага, значи много. Колкото за това, че г-н министър-председателят е съчувствувал на сръбите, на пленниците, ние с него малко сме от едно училище: „Хвърли хляба си във водата, за да ти се намери!“ Той е проявил една човешка, както и много земеделци я проявиха — хвърлиха хляба си във водата и хлябът им се намери.

Другари! Ето затова казвам аз, че тоя човек, който е имал смелостта само да се кандидатира, беше пребит и умря в болницата.

Аз подчертавам, Земеделският съюз е бил всякога за изборите, да взема участие в тях, защото той няма друго средство освен изборната борба. Земеделският съюз няма друго оръжие освен оръжието на словото и на гласуването, на бюлетината. (Възбуждения от мнозинството)

Рада Ноева (к): Има друго оръжие — партизанската борба.

Георги Йорданов (ЗНП): И вие знаете това. Където щете да го пращате, той ще остане с това оръжие — оръжието на словото, на печата и на бюлетината! (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Я питай Колю, какво ще каже!

Георги Йорданов (ЗНП): Това е най-силното оръжие — бюлетината, словото, печатът. Вие видяхте, че, при тиранията, падна и Цанков, падна и Филев, падна и цар Борис.

Рада Ноева (к): Не с бюлетината.

Един от мнозинството: Съжалявах ли, бай Георги?

Георги Йорданов (ЗНП): Г-да народни представители! Работници! Комунисти! Управляващи! Не взимайте друго оръжие днес, освен оръжието на свободата и на словото (Ръкоплескания от опозицията). Възбуждения от мнозинството, за да бъдете наистина де-

мократи и да бъдете наистина силни и да отивате към победа! Ето и другите там (Сочи опозицията), всички ние сме за борба с това оръжие — оръжието на истината, на словото, на печата и на бюлетината.

Рада Ноева (к): Ама заедно с организацията „Неутрален офицер“.

Георги Йорданов (ЗНП): Още от 1890—1891 г. Земеделският съюз е взел участие във всички избори със слово. И за петото Велико народно събрание ние имаме 115.400 гласа и 55 души народни представители.

Райко Дамянов (к): Само че Колю ги води сега по други пътища.

Христо Юруков (р): Сега слугуват на реакцията! Питайте Петър Коев, ще ви каже.

Георги Йорданов (ЗНП): Стамболийски падна. И когато видявше Филев, ние не останахме без оръжието на словото, на печата и на бюлетината.

Другари! Който смята, че стои, да гледа да не падне. Вие взехте участие в тая велика борба за свободата с четници, с хора по балканите, с ятаци изключително от Българския земеделски народен съюз.

Един от мнозинството: Но без тебе.

Георги Йорданов (ЗНП): И вчера ми казваше в Пловдив един:...

Христо Юруков (р): Кажете, къде беше ти?

Георги Йорданов (ЗНП): ... „Дядо Георги, аз бях нелегален, и баща ми беше нелегален. Аз съм земеделец“.

След като вдигнахте знамето на свободата, не оставяйте да се поставя въпросът, не позволявайте на българския народ да си служи с тая приказка: „Зле ли се борихме, или зле ни разбра Господ?“ Не позволявайте да се прави сравнение, дали насилието, жестокостта днес е толкова, колкото беше през времето на Филев! Нека всеки, който рече да си постави тоя въпрос, да сметне, че прави грешка, защото идеите на демокрацията, на свободата са силни. Идете, които ви тикаха към борба, г-да народни представители, които накарваха някои от вас да зарежат домовете си и да излязат в името на свободата, са толкова силни днес, колкото бяха силни и за Ботев, и за Левски. (Възбуждения от мнозинството)

Вие правите много грешки (Възбуждения от мнозинството), вие отчитате много грешки. Вие ще утвърдите избора в Пловдивско. Отчетете тая грешка. Отчетете я за себе си, признайте я за себе си — че изборите там бяха насилнически и че ви водят не към повишение, а към падение. (Ръкоплескания от опозицията) Дайте демокрация и издирете честно, почтено, праволинейно, съвестно да се предпазите от реакцията. (Смях сред мнозинството)

Един от мнозинството: Тя е там! (Сочи опозицията)

Георги Йорданов (ЗНП): Там няма реакция, няма. Това са демократи. И дайте, г-да народни представители, да управляваме демократично. Българският народ казва: „Не ща закани, не ща плашене, не желая Вартоломееви ножи, искам свобода и демокрация!“ (Ръкоплескания от опозицията) Това иска българският народ. Недейте да се изяждаме тук на тая свещена трибуна, която ние трябва да направим свещена, а тя е осквернявана.

Рада Ноева (к): От Рангел Даскалов.

Георги Йорданов (ЗНП): Недейте петни демокрацията. Нека издигнем свободата. И тогава, г-да народни представители, вие ще видите всенародна радост, всенародна обич, когато отворите втората страница на българската история и възвестите свобода на живота, свобода на българския гражданин, гаранция на частната собственост и само по радиото кажете: излезте всички доброволно на митинг, защото захлупихме старото; днес никой върху никого няма да посегне. Така ще дадете оправдание на всички борби, които водихте и които водихме за демокрация, и да се успокои всеки плачещ и да каже: от днес нататък България е демократична.

Г-н министър-председателю! Вие, който сте били борец за правда в наши дни, за да станете наистина голям...

Министър-председател Георги Димитров: Г-н Йорданов! Разрешете ми друг един въпрос към Вас — стар земеделски деец.

Георги Йорданов (ЗНП): Кажете.

Министър-председател Георги Димитров: Кажете ми откровенно, какво трябва да направим ние с Вашия Петър Коев, който е конспиратор? („Браво!“ и ръкоплескания от мнозинството) Кажете откровенно, какво трябва да направим с него и с други, които са като него?

От мнозинството: Позор!

Георги Йорданов (ЗНП): Аз отговарям на г-н министър-председателя, когато познавам по-рано от вас и с когото сме заедно минали през една школа.

Никола Петков (ЗНП): Показанието на някои бивши офицери не са доказателство. Така Вас тридесет и три пъти можеха да ви обесят преди 9 септември.

Министър-председател Георги Димитров: Вие мълчете по-добре. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Вие имате достатъчно сили. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър-председател Георги Димитров: Вашият Коев трябва да бъде обесен. („Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Никола Петков (ЗНП): Вие сте министър-председател! Вие нямате право да говорите така! Вие над какво стоите в България? Да не сте сатран да издавате присъди! Вземате ролята на съдия!

Министър-председател Георги Димитров: Не може Георги Йорданов, земеделец, да отговаря за вашите престъпления! Само Вие! („Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Не се забравяйте! Не заплашвайте! Нямате право в едно Велико народно събрание така да заплашвате, да влизате в ролята на съдия. Какво сте Вие?

От мнозинството! У-у-у! Шпиони! Конспиратор! Вън!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Никола Петков (ЗНП): (Към мнозинството) Той не е Господ тук. Няма право да заплашва. (Народният представител Стоян Кърлов влиза в пререкания с някои народни представители от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър-председател Георги Димитров: Вие трябва да благодарите на нашето благоразумие и търпение, защото ако се отпънем, никой няма да остане от вас тук. (Силни пререкания между някои народни представители от опозицията и от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Вие правите същото, като Цанков — с убийства заплашвате! Вие сте министър-председател на България! (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Сялно звъни)

Министър-председател Георги Димитров: (Към Георги Йорданов) Дайте да строим заедно нова България. (Продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Георги Йорданов (ЗНП): Да я строим! И аз ще бъда много доволен, ако дойдем до това заключение.

Министър-председател Георги Димитров: Слушайте, стари земеделецо, аз Ви подавам братска ръка за строителство на нова България, но освободете се от тези карьеристи. (Сочи опозицията. „Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Недялко Атанасов (ЗНП): (Възражава)

Министър-председател Георги Димитров: Честни хора има между вас и те ще дойдат скоро в Отечествения фронт. (Продължителни ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Йорданов (ЗНП): Не въвеждайте властта си в заблуждение. Аз не смятам, че във вашите редове има други, освен борци за свобода и демокрация. (Ръкоплескания от опозицията) И аз смятам, че г-н министър-председател не е достатъчно правилио освободен. Изборите станаха с насилие, но турете точка на това насилие. (Ръкоплескания от опозицията)

Цветан Максимов (ЗНП): Вие знаете много добре, че има терор и насилие.

Министър-председател Георги Димитров: След един месец, не по-късно, ние ще си поговорим с вас.

Цветан Максимов (ЗНП): Истината много пъти е казвана и тя някога е побеждавала и ще победи. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър-председател Георги Димитров: Фирмата ви е в фалит. („Вярно!“ и ръкоплескания от комунистите. Възражения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Христо Пунев.

Христо Пунев (сЛ): (От трибуната. Посрещнат с възгласи „Ей-ей!“ от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Преди няколко дни от това място излизаше колега Йордан Русев влезе в пререкание с г-н министър-председателя и г-н министър-председателят каза една бележита дума: „Животът ни учи“. Ако Вие, г-н докладчик, бяхте се вслушали в тази хубава дума и в приказките на моя другар Крум Славов, да не приказвате работи извън рамките, влязали да дойдат до тази печална сцена, на която току-що бяхме свидетели. Никой в България, и които сме тук, не е предател. Няма предатели. Има верни синове на българския народ. (Ръкоплескания от опозицията) Предателят се в изтвърите може би, или на подсъдимата скамейка. Този, който е предател, ще отиде там. Но хората нямат документи, доказателства, данни, факти за Иван, за Стоян,

за Драган, че е предател, не е прилично да излагате човешкото достоинство. Не за неговото име — не. Всеки българин трябва да бъде опазван, да не бъде охулен в днешните времена, когато ни предстои да подписваме договора за мир.

От мнозинството: О-хо-о-о!

Христо Пунев (сЛ): Поддържам тезата, че когато ще става проверка на изборите, редовно е, докладчикът да каже — да вземем пример Айтоската изборителна околия — колко жители има Айтоска околия, по протокол, по данни, по преписки, колко са гласували, мъже, жени, кои не са гласували, колко са гласували със съдебни решения. Ние трябва да имаме на ръка цялата преписка, протоколът, съставен от изборното бюро, да видим, няма ли някой застъпник писал при особено мнение нещичко. Не можем англо, не можем изцяло, само въз основа на протокола на областния съд, да кажем: изборът в Айтоска околия е редовен, или не е редовен. Г-н докладчикът това трябваше да направи, за да избегне тази сцена. И нещо друго, той не биваше да каже, че изборите са произведени при външен, абсолютен ред.

Г-жи и г-да народни представители! Не много отдавна тук имаше царски трон, който се сгромоляса вследствие на своите престъпления и злодеяния.

Георги Костов (к): Събориха го.

Христо Пунев (сЛ): Моля. — От този висок царски, Фердинандов трон често пъти в тронните слова се казва: „Изборите са произведени при ред, законност и свобода, така както досега са се произвеждали у нас“. Знаем ние в миналото, как са се произвеждали изборите. Свобода ли?

Също преди няколко дни от тази трибуна един министър — министър Казасов, се яви да приказва, да теоретизира една нова демокрация, която не позволявала да има свобода, а да има такава свобода, каквато г-н Казасов мисли, че трябва да съществува по подобието на Мусолини и Хитлер. Също от тази трибуна един народен представител, г-н д-р Драмалиев, който преди 9 септември ходеше с търновската конституция в джоба и наляво и надясно пледираше, че в България трябва да има свобода, този господин, д-р Драмалиев, сега, за негово нещастие, се яви тук и каза едва ли не: „Марко умря, няма вече свобода!“

Димитър Георгиев (к): Хайде холан!

Д-р Кирна Драмалиев (к): Не съм казал толкова нещо.

Христо Пунев (сЛ): Едва ли не това искахте да кажете, ако сте Вие там, г-н докторе, който се обаждате.

Свобода ли? За тази свобода, за която ние тук пледираме, за тази свобода Левски увисна на черно бесило тук, край София. (Възражения от мнозинството) За тази свобода оня певец от Алтън Калофер изплиска буйната си кръв на Вола. За тази свобода Кочо Честименски, простият чизмар, уби себе си и семейството си. За тази свобода Васил Петлешков, един неадаминат герой, поставен между два огъня, на въпроса на пашата: „Кажми, Василе, издай другарите си, които са с тебе“, отговори: „Паша ефенди! Сам съм, сам съм, няма друг“. И жив изгоря за свободата на българския народ.

Един от мнозинството: Къде е сега Христо Пунев?

Христо Пунев (сЛ): Христо Пунев ли? Не Ви познавам. — За тази свобода

Христо Юруков (р): Брацигово на Петлешков е зад Отечествения фронт, а не зад вас. Не Ви е срам да говорите за този, който даде живота си за тази свобода!

Христо Пунев (сЛ): На дръвника 11 души пуневци загинаха за тази свобода. Вземете историята на Батак, на Баташкото въстание, и недейте ме кара да говоря, защото много нескромно е да говоря, откъде произхожда Пунев. За тази свобода 11 души братя и сестри заклани на дръвника! От тази кръв е Христо Пунев! (Ръкоплескания от опозицията. Смях сред мнозинството) Да, смейте се вие!

Димитър Георгиев (к): Ей, страшна работа!

Христо Пунев (сЛ): Позволете ми да кажа, имам това право...

От мнозинството: Ти къде си сега? Това кажи.

Христо Пунев (сЛ): Става дума за свободни избори. Г-жи и г-да народни представители! Признаваме и сам признавам, че 9 дни преди изборите имаше малко свободица.

От мнозинството: О-о-о! Малко свободица!

Христо Пунев (сЛ): Но след грандиозния митинг в София, 9 дни преди изборите, на който митинг излезе цяла София (Възражения от мнозинството) ... дажме и ние да допускатме ... (Смях сред мнозинството) Смейте се, смейте се. — След този митинг, в неделя след обед последва генералната линия — да се нападат чуждите събрания, да се превземат чуждите събрания. На 20 октомври, една седмица преди изборите, с моя другар Йордан Ковачев, сред обед направихме публично събрание в Пловдив, след обед в 2 часа — в Пещера и на връщане към 10 часа или 9½ часа, точно седмича преди изборите, бяхме в с. Исперихово, близо до Кричим. Събра нието мина мирно и тихо.

Георги Костов (к): Три събрания за един ден — и нямало свобода!

Христо Пунев (сЛ): Чакайте, чакайте, любезни.

Георги Костов (к): В Пловдив, Пещера, Исперихово!

Христо Пунев (сЛ): И когато в Исперихово, след свършване на събранието, излязохме на селския площад, веднага една шайка ни нападна.

От мнозинството: Е-й-й-й! (Смях)

Недялка Душкова (к): Много лъжеш, бе! Стар човек си!

Христо Пунев (сЛ): Този, който приказва тук, бе свален на земята и ако не беше един достоен лекар, гражданин на това село, д-р Илиев, да ме спаси, аз не знам какво щеше да стане.

От мнозинството: Е-й-й-й!

Христо Пунев (сЛ): Д-р Спас Илиев — г-н министърът на народното здраве го познава добре — пострада заради мене.

Министър-председател Георги Димитров: Той е комунист. Значи, комунист Ви е спасил.

Недялка Душкова (к): Той е комунист.

Христо Пунев (сЛ): Толкова по-добре. — Г-н министър-председателю! Искам да ми вярвате. Ние се знаем отдавна и никога не съм провокирал. На моите години провокацията е нещо недопустимо.

Министър Антон Югов: Но истината е тази. Този, който те е спасил, е комунист, член на нашата партия.

Христо Пунев (сЛ): Толкова по-добре. И г-н министър-председателю, и г-н министърът на вътрешните работи казват, че декретът, който ме е спасил, бил комунист. Хвала му! Но аз не зная, че е комунист.

Недялка Душкова (к): Не е вярно това, което приказвате.

От опозицията: И шайкаджите са комунисти. Там е лошото.

Христо Пунев (сЛ): Г-жи и г-да народни представители! Същият ден — искам да не бъде разбран криво, нията кауза лична не браня, само факти ще изнеса — същия ден, казвам, моят приятел и ваш познат и приятел, бившият министър Димитър Гичев, с кола от Пещера чътува за историческия Батак.

Министър-председател Георги Димитров: Той сам ми благодари, че комунисти са го спасили.

Христо Пунев (сЛ): Комунисти са го били и комунисти са го спасили. (Оживление) Г-н министър-председателят казва, че комунисти са го спасили. Хвала им! Аз твърдя, че когато Димитър Гичев минава през Пещера, след него тръгва една лека кола, с двама мои съграждани, имената на които не искам да кажа, защото вземат известни постове в града, препускат след него, стигат в Батак и в сред селото става скандалът и побоят над Гичев.

Недялка Душкова (к): Не е вярно това, което казвате. Баташките жени са щели да го смажат, защото не са могли да понесат един Гичев, един убиец да отиде в с. Батак да говори на жените. Жените са щели да го убият.

Христо Пунев (сЛ): Гичев е отивал на разходка, не е отивал да прави публично събрание, тъй като той е лишен от това право.

Георги Костов (к): Не е вярно. Той е говорил на редица събрания, на митинг в Първомай, а също и в Караджалово. Навсякъде е говорил.

Христо Пунев (сЛ): Г-да народни представители! В Пловдив и сега още, три месеца след изборите, има един грамаден афиш, колкото тая врата (Сочи главната врата на залата), и който е отишъл там, все разказва за тоя афиш. Нека да го каже г-н Костов.

Георги Костов (к): Има го, има го.

Христо Пунев (сЛ): Какво се казва в тоя афиш? — „Христо Пунев, близкият приятел на Чърчил.“ (Смях в сред мнозинството)

Димитър Георгиев (к): „На Цанков приятел“ трябва да е казано.

Христо Пунев (сЛ): Да не пия аз човешка кръв?

Второ. С големи букви . . .

Министър-председател Георги Димитров: Те са Ви направили голяма реклама — приятел на Чърчил!

Христо Пунев (сЛ) . . . в тези афиши е казано — онова вече за Чърчил може да е шегата, приемам, макар никога да не съм снущвал да бъде лорд, паяла България зная, че имам само две ръце и голямо домашние — . . .

От мнозинството: И дълга брада.

Христо Пунев (сЛ): И дълга брада, но недостойно е да се занимават с брадата на един човек.

С г-н министър-председателя ние бяхме другари и неговата беше по-хубава от моята. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Христо Пунев (сЛ): В този грамаден афиш е казано: „Христо Пунев е виновен, България да плати 125.000.000 долара репарации на Гърция“. Ах, моля ви се, защо не ми казахте предварително това, за да си потърся комиссионата, та да не се чудя сега, как хазиниът да не ме изгони от къщи.

Едни от комунистите: Значи, отдавна си получавал комиссионите. И в този случай си пропуснал да си вземеш комиссионата.

Христо Пунев (сЛ): В Пловдивска градска колегия имаше един кандидат на пето-шесто място, наш партисен човек, Георги Кратунков. В събота преди изборите бях у дома му към 7 часа. След мене, час и половина, отиват двама души и: „Дайте си избирателните карти — искат неговата избирателна карта и на госпожата му. Вземат картите им, и кандидатът за депутат във втората столица, в културния център на България, Пловдив, не гласува. Кой му взема избирателната карта?

Димитър Георгиев (к): Защо не дойдохте в комисията по проверка на изборите да съобщите това нещо, ако е истина? Всеки народен представител може да дойде в комисията.

Христо Пунев (сЛ): В друга секция бях. — Г-жи и г-да народни представители! В Пловдивска селска околия имаше един кандидат, наш човек, Асен Мерджанов. Г-н министър Югов, може би, го познава. Той го е виждал там. Казват, че са се виждали. Може би г-н министърът е видял много хора и не е могъл да го запамети. В деня на избора, на 27 октомври, влизат в къщата на Асен Мерджанов, извеждат го във на улицата и му нанасят тежък, жесток побой. Той се връща в понеделник, след изборите, целия окървавен и целият беше превързан така, както едно време ходеше турският султан, с голяма чалма. Нещо повече: две седмици по-късно една вечер, прибирайки се в къщи, Асен Мерджанов е бил заловен и хвърлен от моста в реката долу. Нашите хора научават веднага това и отиват, взимат го с кола и го отвеждат в Пловдивската държавна болница. Това може да се провери по дневниците на Пловдивската държавна болница.

Георги Костов (к): Как не се е удавил в Марица?

Христо Пунев (сЛ): Не в Марица е хвърлен, а в Брестовица.

Димитър Запрянов (к): Каква река има там?

Христо Пунев (сЛ): Има дере, суха река. — В деня на изборите аз обикалям секциите. Отивам в еврейската секция. Пред секцията, която се помещаваше в еврейското училище, виждам една рота от 100-120 войници с един поручик, гайда свиря и войниците играят хоро. Кой еврей би смелостта, куража, да влезе да гласува за опозицията? Изключено. Влязох и казах на председателя на бюрето: Г-н председателю! Ще наредите, веднага тая рота да отиде в казармения двор да играе, ако иска и до полунощ и до сутринта, но тук това право тя няма. Председателят, разбира се, не уважи моята молба и до вечерта гайдата свиреше и хората се въртеше. Знаете какъв излезе резултатът.

От мнозинството: Е-й-й-й!

Рада Ноева (к): От хората се уплашили!

Георги Костов (к): Празник.

Христо Пунев (сЛ): Г-жи и г-да народни представители! В Пловдив имаше много арменци. През юли арменците, повече от 1.200 души, заедно, на групи, се изселиха от Пловдив за Съветски Армения. Аз искам да зная, с техните карти, г-н министре, имате ли сведения кой е гласувал?

Рангел Даскалов (ЗНП): Партиците.

Георги Костов (к): Всички са отписани от общината, а голяма част от тях са с нансенови паспорти и не бях български граждани. Не те е срам!

Министър Антон Югов: По-голямата част от тях са с нансенови паспорти.

Христо Пунев (сЛ): Аз питам.

Георги Костов (к): Никой арменец не замина без да бъде отписан от общината и без да си предаде продоволствената карта.

Христо Пунев (сЛ): Аз ще Ви донеса карти . . .

Георги Костов (к): Ще ми донесете картите! Не Ви е срам!

Христо Пунев (сЛ): Г-жи и г-да народни представители! Депутатът има право да гласува там, дето се избира. На 27 октомври, сутринта, отивам в секцията, в централната зала в Пловдив. Давам си избирателната карта. Председателят ми казва: „Г-н, нямате право.“ Казвам: „Г-н председателю, аз съм кандидат за народен представител. Кандидатите и застъпниците имат право да гласува.“

суват.“ — „Нямате право.“ — Казвам: „Дайте ми закона. Той е във Вашата ръка.“ — „Закопа не давам!“ И трябваше да отида наблизо при един приятел адвокат да взема новия избирателен закон, да му го донеса и му кажа: Заповядайте, г-не — струва ми се по силата на чл. 82 или не си спомням по силата на кой член. Едва тогава той ми разреши. (Смях всред мнозинството и възгласи „Ей-й-й“) Е, кажете, когато на кандидат за народен представител беше препятствувано да гласува, какво остава за другия свят!

Един от мнозинството: Е-е-е, нямало свобода в България!

Димитър Котев (к): Не знаел закон човекът!

Рада Ноева (к): И с мене се случи същото.

Христо Пунев (сЛ): Който не знае закона, ще отворите училище и ще го научите, и тогава ще го поставите там. (Ръкоплескания от опозицията)

Рада Ноева (к): Така е станало не само с тебе. И с мене се случи същото. Така стават тези работи.

Министър-председател Георги Димитров: Страшни нарушения! Станало недоразумение.

Христо Пунев (сЛ): Г-н министър-председателят казва: „Страшни нарушения“.

Министър-председател Георги Димитров: Недоразумение. Не е страшно нарушение. Това е един глупост. Човекът не е знаел.

Христо Пунев (сЛ): Добре, това не е нарушение, това е глупост, г-н министър-председателю. Но, г-жи и г-да народни представители, аз искам да кажа, че целият град Пловдив беше в един страх. (Смях и възгласи „Ей-й-й!“ от мнозинството)

Министър-председател Георги Димитров: Не виждам страх. Музика свири, хоро играят хората — страх!

Христо Пунев (сЛ): Войниците играях под команда, а гражданите не играят, защото знаеха, че в Пазарджишко има вече 5-6 трупа прострени преди изборите. Така беше в с. Стрема. Аз сам ходих в Стрема да проверя за убийството на Ганев ли беше. Човек ли беше — един добър селянин.

Един от мнозинството: Пунев ли беше!

Христо Пунев (сЛ): Един мой приятел. Цялото село Стрема, целият Пловдив беше в ужас от тези убийства и много хора не отидоха да гласуват само от страх, г-н министър-председателю!

Министър-председател Георги Димитров: Във всяко село има престъпници.

Христо Пунев (сЛ): Има.

Министър-председател Георги Димитров: Вие не можете да ми посочите нито едно служебно лице да е извършило убийство — нито един човек в нашия Отечествен фронт, никой от народната милиция, никой от официалната власт, никога. Това е принципът и на нашата партия.

Рангел Даскалов (зНП): А в Белозем?

Министър-председател Георги Димитров: В скоро време. Вие ще влезете в затвора, г-не. (Ръкоплескания от мнозинството. Възразения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Рангел Даскалов (зНП): През Цанково време караха кавалерията по изборите. И Цанков така правеше.

Христо Пунев (сЛ): Г-жи и г-да народни представители! Тук се каза, че идвали чужди вестникари, които дали добри отзиви за българските избори на 27 октомври. Ние предизвикахме тия господа на анкета. Те не пожелаха да дойдат да видят трупите в Пазарджишко и в Стрема. Кой бяха тези господа? Един чужд анкетатор, когато дойде в една страна като нашата, ще трябва да влезе в съприкосновение с всички представители на обществената и политическа мисъл. А тези вестникари не ни потърсиха.

Министър Антон Югов: Г-н Пунев! Когато ти трябваше да участвуваш в такава една обществена анкета, във времето, когато се разнасяха преди 9 септември глави, набучени на колове, тебе те нямаше никакъв. (Ръкоплескания от мнозинството и възгласи „Браво!“)

Христо Пунев (сЛ): (Към народните представители от опозицията) Вие не чухте и аз ще го повторя. Г-н министърът на вътрешните работи ме обвинява, че когато хората са носили глави, набучени на колове, аз съм се крил. (Смях и възгласи „Ей-й-й!“ от мнозинството) Г-н министърът иска да каже, че съм се крил в миша дупка. Аз не съм се крил. — Г-жи и г-да народни представители! На 1 ноември 1944 г. този, който уж се е крил в миши дупки, отправи едно писмо от 16 страници на пишуща машина до Народното събрание в защита на евреите. (Смях и възгласи „Ей-й-й!“ от мнозинството)

Министър-председател Георги Димитров: Геронизъм!

Христо Пунев (сЛ): Не е геронизъм, г-н министър-председателю! Но тогава аз отидох при председателя на тогавашната ваша парламентарна група д-р Дюкмеджиев да го покана да подпише. Това писмо е напечатано в знак на благодарност към нас в една книга, издадена от евреите. (Оживление и възразения от мнозинството) Аз отидох в кантората на г-н Дюкмеджиев и той ми каза: „Това писмо, каже, бай Христо, аз не мога да го подпиша. Аз не съм за такива работи“. А-а-а, не си за такива работи, а можеш след няколко дена да отидеш в двореца и да друсаш бебето на Борис III и да казваш: „Под тоя поглед личи бъдещ мъдър държавник!“ Това можеш да направиш! (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Хайде де!

Христо Пунев (сЛ): Чакайте! На 3 юни 1943 г. . . .

Райко Дамянов (к): Кажете какво си правил в 1923 г.?

Христо Пунев (сЛ): . . . когато евреите в Тракия и Македония бяха товарени на влакове . . .

Министър Антон Югов: Борба се води, като излезеш с народа на манифестации, като водиш борба, а не като пишеш писма.

Христо Пунев (сЛ): Слушайте!

Министър Антон Югов: Народът водеше борба, а не страхопъзлюците като тебе. Не се гаврете с кръвта на героите, които паднаха за спасението на българския народ и на евреите. И ти ще говориш!

Христо Пунев (сЛ): Тогава, на 3 юни 1943 г. трима души отправихме писмо до министър-председателя. (Смях и викове „Ей-й-й!“ от мнозинството)

Райко Дамянов (к): Страшна работа!

Христо Пунев (сЛ): Има тук един наш колега от еврейски произход и той ще каже. Вие казвате, че съм се крил, но нека каже Райко Дамянов не е ли блъскан Пунев във военната палата, за ради статии, печатни във в. „Пловдив“!

Министър Антон Югов: Тогава Райко Дамянов беше в затвора.

Христо Пунев (сЛ): Но той може да потвърди сега. (Смях и възгласи „А-а-а!“ от мнозинството)

Петър Анастасов (сЛ): Значи, който е бил в затвора, той се е борил. А който не е бил в затвора, не се е борил. А Ботев казва: „Да се бори с душманите на народа кой как може“. (Смях всред мнозинството) Когато ние се борихме, тогава Вие, д-р Пашов, д-р Нейчев и други и други, идвахте да водите преговори с нас, търсихте ни тогава да се борим, а сега казвате, че само тези, които са били в балкана, те са се борили. А вие всички бяхте ли в балкана?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Христо Пунев (сЛ): Аз зная, кои са били в балкана. Пред венчкия ония, които са се сражавали храбро в балкана като партизани, аз свалям моята шапка.

Един от мнозинството: Ешек гиби.

Христо Пунев (сЛ): Не ешек гиби. Свалям я. Това е моето възпитание. Но аз искам, вие да кажете, че не всички наши хора в това време бяха партизани. Има една декларация, подписана от г-н Мушанов (Смях и възгласи „А-а-а!“ от мнозинството), от г-н Пистухов (Възгласи от мнозинството „О-о-о!“), от г-н Минчо Нейчев, от г-н д-р Пашов. Тези големи имена на Комунистическата партия не бяха в балкана, а мене ме карат в балкана. Защо в балкана! Да ви кажа една истина. На 10 януари 1944 г., след страшната бомбардировка, бяха потребни 1.000 или 100 души тук. Де бяхте вие тогава, 100 души, за да вземете властта в София?

От мнозинството: Ей-й-й! (Голям смях)

Христо Пунев (сЛ): Вие тогава бяхте се скрили.

Един от мнозинството: Тук бяхме, в София. Пашов такава! (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Христо Пунев (сЛ): Всички тогава бяхте избягали на топли места.

Рада Ноева (к): Ние бяхме в балкана.

Димитър Георгиев (к): Ти защо не взема властта с курсистките си. Имаше повече от 100 курсистки.

Христо Пунев (сЛ): Завършвам с една мисъл — не моя, чужда, мисъл на големи хора, защото ние сме пращали, но съм я запазил: „Властта е съблазън която може да провали и най-честния, и най-достойния човек“.

Един от мнозинството: Правилно!

Министър-председател Георги Димитров: Вярно! Вярно! Вярно! И ние мислим над това! И ние го знаем.

Христо Пунев (сЛ): И още веднаж повтарям: „Властта е съблазън, която може да провали и най-честния, и най-достойния човек“.

Един от мнозинството: Правилно! Правилно!

Христо Пунев (сЛ): Това е властта. Не се опиянявайте! От тая трибуна тук говориха и фашистите, че те власт няма да дадат никому. Отидоха си така неизвестно, както бяха дошли в една нощ. Власт вечна няма.

Един от мнозинството: Но власт за фашисти няма вече!

Христо Пунев (сЛ): Да, няма власт за фашисти. Има само народна, народна, републиканска власт. (Ръкоплескания от опозицията) Аз съм за такава власт.

Министър Антон Югов: Бъди последователен: щом няма власт за фашисти, има вече власт само на народа. (Ръкоплескания от мнозинството)

Рангел Даскалов (зНП): Вие сте опиянени. Вие си служите с шапки!

Министър Антон Югов: Ти си разбойник! Ти си обирач на народа! (Ръкоплескания от мнозинството)

Рангел Даскалов (зНП): А Вие сте един долен клеветник.

Министър Антон Югов: Съдът ще си каже думата за тебе.

Рангел Даскалов (зНП): Няма съд.

Председателстващ Петър Каменов: (Звън)

Христо Пунев (сЛ): Моля ви се, оставете ме да завърша. Г-жи и г-да народни представители! Никой не е безгрешен на този свят. Вие трябва да си признаете грешките. Грешките трябва да се признаят.

От мнозинството: А-а-а!

Христо Пунев (сЛ): Вие имате една практика да си отчитате грешките. Тук аз искам, вие изрично да признаете, че изборите на 27 октомври не бяха свободни. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството) Не бяха свободни! Не бяха свободни!

Един от мнозинството: Като не са били свободни, как те избрахме тогава?

Министър-председател Георги Димитров: Защото имало музика и играели хората хоро, затуй не били свободни!

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Любен Боянов.

От мнозинството: Е-е-е! Все те ли ще говорят!

Любен Боянов (зНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Схващам добре целта на депутатите от болшинството — да омаловажат днешните дебати по изборите, обръщайки Парламент в менажерия. (Възражения и възгласи „О-о-о!“ от мнозинството).

Председателстващ Петър Каменов: (Звън)

Георги Костов (к): Това е ваш специалитет!

Любен Боянов (зНП): Когато ние говорим, че изборите не са били свободни, когато ние говорим за станали убийства, . . .

Георги Костов (к): Недейте обижда Великото народно събрание!

Любен Боянов (зНП): А вие не обиждате ли?

Георги Костов (к): Вие обиждате!

Любен Боянов (зНП): . . . когато ние говорим за пребити хора, . . .

Георги Костов (к): Менажерията е там! (Сочи опозицията)

Любен Боянов (зНП): . . . ехидна усмивка осиява лицата на много хора тук, които като че ли искат да кажат: това не е нищо.

От мнозинството: А-а-а!

Един от мнозинството: Ами ако ви покажем списъка на убитите комунисти?

Любен Боянов (зНП): Не съм ги убил аз.

Ранчо Кемелчеджиев (к): Но вие сте защитници на тези, които ги убиха.

Любен Боянов (зНП): Още нищо не съм казал.

Министър-председател Георги Димитров: За тая дума „менажерия“ трябва да бъдете изключен веднага.

Георги Костов (к): Не можете да наричате едно Велико народно събрание менажерия.

Райко Дамянов (к): Разпасахте си пояса.

Любен Боянов (зНП): Да, вярно е, че има разпосване на пояса. И не знам защо не стане пак Георги Михайлов да бие, както правеше вчера, с Цветан Максимов. Но това е отделен въпрос.

Върхът на терора — няма да бъде много силно, ако го кажа — беше в Пазарджишка околия.

Любен Гумеров (к): Защото взехте там само един мандат — затова.

Любен Бсяков (зНП): Разбира се!

Любен Гумеров (к): Това най-много ви боли.

Любен Боянов (зНП): Но и колкото пъти да ви предложим анкета, — ако и сега ви предложим анкета — отговорът е — едни! с милицията, с реакцията, със съда, с милиционерите ще се правят. Аз предлагам анкета.

Любен Гумеров (к): На кого?

Любен Боянов (зНП): Нека се види в кого с вината.

Любен Гумеров (к): На кого предлагаш?

Любен Боянов (зНП): На който иска от вас.

Димитър Котев (к): Защо не участвахте в централната комисия по наблюдение на изборите?

Любен Боянов (зНП): Предлагам анкета, за да се види, че в Пазарджишка околия един ден, два дена преди изборите, т. е. на 24, на 25 и на 26 през нощта, имаше пет убийства.

Любен Гумеров (к): Любене! Отговорй честно: защо отказавте да участвате в комисията по наблюдение на изборите?

Любен Боянов (зНП): Ще ви отговоря.

Райко Дамянов (к): За да можете да приказвате сега. За да можете да лъжете сега, че имало убийства. За да клеветите.

Любен Боянов (зНП): Аз искам да ми отговорите ясно и категорично: има ли пет убийства в Пазарджишка околия?

От мнозинството: Има, има!

Любен Боянов (зНП): Да, има.

От мнозинството: Има!

Председателстващ Петър Каменов: (Звън)

Любен Гумеров (к): През м. октомври е имало 18 криминални убийства.

Председателстващ Петър Каменов: (Звън)

Любен Боянов (зНП): Значи, имало е пет убийства там.

Любен Гумеров (к): Не пет, а 18.

Райко Дамянов (к): (Към оратора) 18 ти казва, че е имало, не пет.

Министър-председател Георги Димитров: Но кой ги е извършил?

Любен Боянов (зНП): Да, кой ги е извършил. Сега ще видим. На 24 октомври вечерта в с. Синитово, околийският началник прави публично събрание, на което между другото казва и следният бисер. Това не съм го писал аз. Това го пишат хората които са го слушали. (Възгласи от мнозинството „А-а-а!“)

Един от мнозинството: Такива като тебе са.

Любен Боянов (зНП): Това са топан приказки. Това са приказки за галерията. И вие, и ние знаем как станяха изборите. И цялото общество ги знае, но приказваме така само да се намираме на работа.

Министър-председател Георги Димитров: Какво искате да кажете с думата „галерията“? В галерията са български граждани и граждани.

Любен Боянов (зНП): За галерията говорите вие.

Министър-председател Георги Димитров: Вземете си думите назад.

Любен Боянов (зНП): Вземем си думите.

Един от мнозинството: Това е обида!

Любен Боянов (ЗНП): Ако това е обида, заявявам, че не съм желал да обиждам хората и ний-малко искам да обидя хората от галерията.

Георги Костов (к): В галерията е народът.

Любен Боянов (ЗНП): Аз не съм желал да обиждам. И аз съм от този народ и уважавам този народ.

Георги Костов (к): И долу, между народа, така сте се разпасали. Затуй трябва да ви се запашат поясите.

Министър-председател Георги Димитров: Говорело се за галерията! Хлапак!

Любен Боянов (ЗНП): Там, на това събрание е казано, че опозицията се бие за защита главата, торбата и браздата, трябва да ѝ се отреже главата, да се тури в торбата и да се зарови в браздата. (Смях всред мнозинството).

Любен Гумеров (к): Един околийски управител никога няма да поддържа това. Ти го познаваш поне.

Любен Боянов (ЗНП): Същата вечер, на 24, става убийството. Веднага след неговото заминаване — вярно е — е бил хванат един човек, . . .

Един от мнозинството: Ти в кръчма ли се намиращ тук, или го вършиш от трибуната на Великото народно събрание?

Любен Боянов (ЗНП): . . . арестуван и подведен да отговаря за това убийство.

Любен Гумеров (к): И осъден.

Любен Боянов (ЗНП): Обаче аз изтъквам това, като казвам, че то е станало непосредствено след това събрание, когато до известна степен околийският управител им е развързал ръцете.

Любен Гумеров (к): Любене, три твърдиш ли, че това убийство е политическо? Петър Дъбов, водач на опозицията в околийата, в заключителната си реч в съда заяви, че убийството не е политическо.

Любен Боянов (ЗНП): Аз изнасям суровите факти. Не предадох ли вярно това, което е било?

Любен Гумеров (к): Не е вярно! Това не е политическо убийство.

Любен Боянов (ЗНП): Казах ли аз нещо повече от това, което е?

Владимир Димчев (к): Любене, на 13 януари нарочно взех участие в това дело, защото Никола Петков го посочи като политическо убийство. Едно момче на 17 години и 6 месеца беше подсъдимият. То е извършило убийството на един свой братовчед, който е неутрален. Техните свидетели признаха, че не е нито земсист, нито ремсист. Убийството е извършено поради лични ежби. Петър Дъбов е защитник на гражданския ищец. Петър Дъбов е онзи, който още когато беше при нас и беше секретар на ОЗПС, се държеше крайно опозиционно и стана нужда оф. комитет, на който аз бях председател, да иска неговата оставка. И Петър Дъбов в своята заключителна реч стана и заяви: „Вярно е твърдението на г-н Димчев, че това убийство е вулгарно, а не политическо“. И аз веднага поисках да се запише в протокола и то да бъде предмет на обсъждане от съда. Ако вашият Петър Дъбов изключи това убийство от числото на политическите убийства, това показва, че вие си служите само с лъжи.

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-н председателю, кой има думата?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Георгиев (к): Всичките Ви аргументи са от това естество.

Любен Боянов (ЗНП): Какво казах повече от това, а именно, че убийството е станало непосредствено след събранието на околийския управител?

Рада Ноева (к): Нищо общо няма едното с другото.

Любен Боянов (ЗНП): Аз не съм казал, че има нещо общо. (Смях всред мнозинството) Хората, които слушат и които виждат повече, отколкото трябва, ще заключат. Аз само казвам, какво е той казал и какво е станало след неговото заминаване. Но истината е, че на политическа почва, много по-странно, имаше гонения между тези братовчеди. Това беше през зимата, когато ги арестувах. Тия групи, когато се биеха и пребиваха и когато имаше гонения на политическа почва между тях, се възползуваха от случая на развързаните им ръце, за да си разчистят може би — както Вие казвате — личните сметки.

Любен Гумеров (к): Криминалните престъпления ти ги сочиш за политически. Това ти е грешката.

Любен Боянов (ЗНП): Е добре, това е криминално престъпление.

Димитър Георгиев (к): И другите са такива.

Любен Боянов (ЗНП): И другите са такива, но все са станали в навечерието на изборите. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Любен Боянов (ЗНП): Димитър Даскалов, от село Юнците, бе убит на 26 вечерта. Общинският писар, така нареченият „Македонско“ . . .

Димитър Георгиев (к): Да ви вярваме ли сега, като ги описвате така?

Любен Боянов (ЗНП): Защо да не вярвате? Факт ли е, че има убийство в с. Синитово? Разправих ли ви обстоятелствата, при които е станало? Повече какво казах? Не казах.

Димитър Георгиев (к): Не каза, но заблуждаваш.

Любен Боянов (ЗНП): Общинският писар извика Димитър Даскалов в 4 часа и го отвежда в общината. Към 9 часа вечерта се потропва на вратата, отварят вратата, блъскат го вътре и казват: „Приберете го“. Вече убит. От аутопсията се установява, че същият е умрял от побой, като му са строшени две-три ребра и цялата му гръдна и коремна кухина е пълна с кръв.

Във връзка с това убийство — нека г-н министърът му придаде криминален характер — е задържан братът на кмета, един алиохлик, който в никой случай не е убиецът. Осве повече че той сам не може да пребие с дърво и да претроши ребрата на един човек, който е много по-здрав от него, ако последният най-малкото не е вързан от още няколко души.

Любен Гумеров (к): И двамата са били пияни. Това е истината и тя е установена.

Любен Боянов (ЗНП): Истина е, че е бил извикан от общинския чиновник при общината и след това е върнат като убит и хвърлен на двора.

Любен Гумеров (к): Не е вярно, че е извикан.

Любен Боянов (ЗНП): Това можеш да кажеш ти.

Любен Гумеров (к): Аз ти го казвам. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Любен Гумеров (к): Любене, я кажи ти, през 1943 г., когато бяхме в затвора и изпратихме твоята братовчедка, да се явиш ти на нашето дело като адвокат, защо не се яви и какво ѝ беше казал? (Силно оживление всред мнозинството. Шум)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Любен Боянов (ЗНП): Ето колко честно се спори! Преди всичко аз нямах държавен изпит и моята братовчедка Иванка, много добре знаещ, че спеше у дома. Също така ти много добре знаещ, че от казармата ние взехме два сандъка патрони и Христо ги разнасяше, а тя ни посеше pistolетите. Не приказвай там!

Любен Гумеров (к): Лъжеш!

Любен Боянов (ЗНП): Не е вярно.

Любен Гумеров (к): Нищо от тебе не сме вземали ние.

Любен Боянов (ЗНП): Чакай да кажа! Вземахте патрони с два pistolета, по 11.000 лв., от Пазарджик. Недей приказва! (Ръкопляскания от опозицията. Възражения от мнозинството. Глъчка)

От мнозинството: Не се прави герой.

Любен Боянов (ЗНП): Тя е спада винаги у дома. Всички часовници и т. н. аз съм ги поправял. (Смях всред мнозинството). Какво се смеете?

Райко Дамянов (к): Смейки, смейки приказвате.

Георги Костов (к): Часовникът ти сега много невярно върви.

Любен Боянов (ЗНП): Е, колко хубаво е сега да се пронизира и да се обръща всичко на смях, когато говорим сериозни работи! Когато има убит човек и когато трябва да се търсят отговорности, ние си правим шеги.

Димитър Георгиев (к): Прокурорът ще ги намери.

Любен Боянов (ЗНП): Е добре, истина ли е, че в с. Величково е взет от къщи на 25 . . .

От мнозинството: Коя околия?

Любен Боянов (ЗНП): Пак нашата околия — Пазарджишка. Тя е само нашата!

Рада Ноева (к): Много хубаво вино имате в околията! (Оживление всред мнозинството)

Любен Боянов (ЗНП): Не е нещастие, че аз съм роден в нея. Пазар Илиянов Чепилев . . .

Георги Костов (к): Кажу, какъв е? Кажу: земеделец ли е?

Любен Боянов (ЗНП): Какво значение има това!

От мнозинството: А-а-а!

Райко Дамянов (к): Няма значение, няма значение!

Любен Боянов (ЗНП): Аз изнасям факта, че е взет един човек от къщи и до ден днешен го няма. Това е; и нищо повече не казвам. Някой ми каза, че г-н Югов е бил в това село и едва ли не го е укривал у същия този човек. Обаче аз не зная, дали това е вярно.

Владимир Димчев (к): Любене, ти направил един увод, че в нашата околия преди изборите станали пет политически убийства. А сега какво излезе? Това е вълзевушина.

Любен Боянов (ЗНП): А най-зверското убийство, на което убийците още не са открити, но които се знаят от всички в селото, е убийството, което стана на подпредседателя на дружбата в село Горно Вършило — Васил Нейчев.

Димитър Георгиев (к): Щом ги знаеш, защо не им съобщиш имената в околийското управление?

Любен Боянов (ЗНП): Аз ще се възползвам от поканата на г-н министъра за вътрешните работи и ще ги посоча.

Димитър Георгиев (к): Ами досега защо си седял така?

Любен Боянов (ЗНП): Това да ми е вината, че съм мълчал! След като милицията не можа да открие убийците, трябва частни детективи да ги издирят! Ще направим и това.

Министър Антон Югов: Гражданите са длъжни да помагат на властта.

Любен Боянов (ЗНП): Е добре, аз ще се възползвам от тази Ваша декларация.

На 26 вечерта въоръжени партийци, предвождани от милиционер Клисурски, както и от секретаря на партията, който е бивш член на „Обществената сила“, нападат къщата на Петър Кацарски, разбиват вратата, влизат вътре и след като нанасят жесток побой на жена му, той успява да избяга в съседния двор, у кумеца си. Настигат го там, отвлечат го на 200 метра от къщата му, убиват го, като му смазват главата и му строшават ребрата, откъдето е и прибран от семейството си. Убийците на този сдружен земеделец и до днес не са открити. И за това ли убийство ще кажете, че не е политическо?

Един от мнозинството: Пийни малко водича!

Любен Гумнеров (к): Любене, известно ли ти е, че една седмица преди това същото това лице е гонило една жена с нож в ръката, поради това, че й е продал на черна борса жито, което не си му платила? Известно ли е това?

Райко Дамянов (к): Той няма интерес да го признае това. (Ожидание сред мнозинството. Шум)

Любен Боянов (ЗНП): И заради това трябва да се убие!

Димитър Георгиев (к): Значи, черноросаджийска работа. (Шум)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамянов (к): Хайде стига вече!

Любен Боянов (ЗНП): Свършвам. — Няма село в Пазарджишка околия, където да няма бити, пребити и арестувани.

Любен Гумнеров (к): Кажу за Момина Клисурса.

Любен Боянов (ЗНП): И там има убийство. И там е убит земеделец. Убил го е комунист. Каква е тая фатална случайност, все в навечерието на изборите — убити пет души!

От мнозинството: А истина ли е, че на другия ден човекът е ходил при лекар?

Любен Боянов (ЗНП): И в болшинството си земеделци са убийците!

Петър Анастасов (СЛ): По митингите викаха: „Смърт на опозицията!“

Министър Антон Югов: Любене! Един въпрос, ако ми позволите.

Любен Боянов (ЗНП): Само почтен въпрос.

Един от мнозинството: Понеже той е свързан с непочтени работи, затова предупреждава, въпросът да е почтен.

Министър Антон Югов: Ти си рече човек на възраст и знаеш много добре, че когато се съберат даже на един събор по селата в България, по стари нрави, без обидване, а много често и без убийства се свършва. Това не знаеш ли?

От опозицията: А-а-а!

Любен Боянов (ЗНП): Това го зная. И аз никога не съм се самооболзавал от мисълта, познавайки нашите политически нрави.

Министър-председател Георги Димитров: Това е едно обикновено явление у нас.

Любен Боянов (ЗНП): ... че един избори в България могат да минат напълно без инциденти. Обаче аз подчертавам, и не бих взел думата, ако в нашата околия — съгласете се, г-н министре — терорът не беше изключителен. Ако във нашата околия беше като в някои други околии, които са се ползували с относително по-голяма свобода, аз би заявявал, че бих премълчал, защото не съм от онези, които за ударена плесница, за незначителни неща протестират. Аз съм арестуван няколко пъти и никога не съм протестирал. (Смях сред мнозинството)

Министър-председател Георги Димитров: И при фашистите ли?

Любен Боянов (ЗНП): Да, и при фашистите съм арестуван. (Възражения от мнозинството) Недейте да говорите така. (Към Владимир Димчев) Бай Владо! Фашист или не фашист съм бил? Бил ли съм честен демократ или не съм бил? Все, значи, съм лош! Това е ясно!

Рада Ноева (к): Ако си честен човек, събрал си пъти.

Владимир Димчев (к): Имаш достатъчно време да се окопитиш и да се върнеш към нас. Ще те приемем. Има шанс.

Министър-председател Георги Димитров: И ще те изчерпи. (Веселост сред мнозинството)

Райко Дамянов (к): Слушай, я си помисли ти малко така!

Любен Боянов (ЗНП): Тихо, тихо! (Смях) Другари! Апострофиран беше одева нашият стар ветеран дядо Георги Йорданов, че от неговото село били го изпъдили.

Любен Гумнеров (к): В родното му село Царево, където го оплюха

Любен Боянов (ЗНП): За село Априлци говоря. В неделята преди избори ние направихме митинг на открито. На този митинг дойдоха повече от 35 каруци от неговото село. Но какво е станало после там? Когато отидох в деня на изборите в селото, установихме, че до 3 часа никой от нашите хора не беше излязъл да гласува. Предварително още предния ден са били извикани ръководителите на дружбата в ЗМС-а, поставили ги под домашен арест, а незабихмо от това са били изкъртени няколко врати през пощата. Това поне анкетата, която се прави от страна на министъра, е установила. Тия изкъртени врати са видени, включително и вратата на неговия зет. Вадени са хора от къщата, бити са и на сутринта са изкарани някои да отидат и да събират бюлетините, които са раздали преди това. Стреляно било и тропано цялата нощ, като било казано, че е станал втори 9 септември.

Райко Дамянов (к): Нази се изброиха криминалните престъпления! Хайде, стига вече!

Любен Боянов (ЗНП): В с. Сбор, съседно на него, в помощ на местните партийци идват хора от околните села. Там също така имало разбити няколко врати. Ето ги случаите, които са предадени тук. (Сочи книжа)

Стоян Попов (к): Слушай, бе. Ти най-свободно правеше агитации в цялата околия. Защо разправяш такива работи?

Любен Боянов (ЗНП): Берекятверсии! Мене само не са ме били. Но някой сега ще каже: това е, че не са те били! (Смях) Зная какво ще кажете, но трябва да заявя, че от всички кандидати само аз не съм бит. (Смях) И сте стреснали много, нали?

Посегнаха да бият и дядо Георги в с. Виноградец. Биха Тончо Томов в с. Ветрен и Иван Трендафилов — другия кандидат — и го жестоко, след което стоя в безсъзнание няколко часа и лежаше на легло цял седмица. Кръстю Зарев беше бит два пъти до възбуждане на съзнание.

Любен Гумнеров (к): Любене! Кажу, кой спаси Кръстю Зарев в Лъжене?

Любен Боянов (ЗНП): Не съм бил там. Аз видях, като го биха. Милиционерският началник видях, като посегна. И това видях. (Възражения от мнозинството. Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамянов (к): Хайде, хайде!

Любен Боянов (ЗНП): Бит е жестоко, и то в центъра на града, в 3 часа, пред пощата...

Райко Дамянов (к): Стига, стига!

Любен Боянов (ЗНП): Чакай да кажа още няколко случая — другият кандидат за народен представител Делчо Чолев. Там има един стар затвор в центъра на града. Всичко, което влезе в

излезе от кантората, беше отвеждано там и бито до смърт. Понеделяк бил ден този кандидат за народен представител се опитаха да го отвлечат и да го бият. Обаче той е успял да избяга.

Райко Дамьянов (к): Слушай бе, младеж, я кажи и за убийствата на Тане Николов барем, за да се завърши картината. (Оживление сред мнозинството)

Любен Боянов (ЗНП): Каква работа имам аз с Тане Николов? Терорът — ето го. (Сочи книжа) Трябва да ви забавлявам с часове. (Възбуждения от мнозинството) Но предлагам една частна анкета с някой от вас, така, за мое успокоение поне!

Един от мнозинството: Ето с Любен Гумнеров — двамата любенови я изправят! (Веселост сред мнозинството)

Любен Боянов (ЗНП): Само едно ще кажа: нямаше едно село, където да нямаше бити, пребити и убити накръя. (Възбуждения от мнозинството) Болниците се оказаха малко, откарвахме ги даже в Пловдив и в София, защото имаха рани, а някои и тук са умрели и погребани.

Министър-председател Георги Димитров: Като не живееш в тая околия, такива работи ще разправяш!

Любен Боянов (ЗНП): Недейте се самооболщава, че действително сте толкова силни. Признайте си, че тук го прекаляхте. Това е то!

Министър Антон Югов: Любене! В Пазарджишка околия имаше много бити и убити. Тя е геройска околия. Но това беше до 9 септември. (Ръкоплескания от мнозинството) Ето това е истината. Първият партизански отряд излезе от Пазарджишка околия. Тя е първата борческа околия в България.

Любен Гумнеров (к): Но той тогава беше далеч от партизанското движение.

Любен Боянов (ЗНП): Къде бях аз?

Любен Гумнеров (к): Там, където бяха всички, които нямаша желание да се борят. Когато нашите къщи горяха, когато 800 души пазарджишки се бореха, когато нашите родители бяха интернирани, когато нашите другари бяха в затворите, тогава ти беше на топло.

Любен Боянов (ЗНП): Къде на топло бях аз и с кого?

Любен Гумнеров (к): Ти правеше политика из кафенетата.

Любен Боянов (ЗНП): Из кафенетата ли? Тогава и Владо е правял политика из кафенетата. Ти не беше в град и не е красиво така да говориш.

Любен Гумнеров (к): Аз от 1 август 1942 г. съм нелегален в гр. Пазарджик, и знам къде си бил всеки ден и всеки час.

Любен Боянов (ЗНП): Ти знаеш много добре и чувствуваш, че не говориш истината. Нито съм бил страхлив, нито съм се отказвал да подпомагам тази борба.

Любен Гумнеров (к): Нищо не си помагал.

Любен Боянов (ЗНП): Това не е вярно. Когато се започна създаването на нелегалния Отечествен фронт, и аз участвах в него. Да се провери!

Любен Гумнеров (к): Само на мен не ги разправяй!

Любен Боянов (ЗНП): Защо да не ги разправам на тебе? Сега вие отричате на всеки, че се е борил. Отивам с Кръстю Зарев, осъден на 15 години от Народния съд...

От мнозинството: А-а-а! (Смях)

Любен Боянов (ЗНП): ... от фашисткия съд, като ятак на партизаните от Чепиню.

От мнозинството: Е-е-е!

Любен Боянов (ЗНП): Не се смейте! — И аз питам: Кръстю Зарев беше ли в затвора?

Любен Гумнеров (к): Не е бил ятак никога. Лъжеш!

Любен Боянов (ЗНП): От кого беше съден?

Любен Гумнеров (к): Кръстю Зарев нямаше нищо общо с партизаните.

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Любен Боянов (ЗНП): Аз говоря за Кръстю Зарев, а той говори за Любен Боянов! Кажи ми, Кръстю Зарев беше ли осъден по з. з. д. на 15 години?

Министър Антон Югов: Любене! Кръстю Заревата история е тъмна история. Остави я!

Любен Боянов (ЗНП): Моля ви се — и неговата тъмна! Да те осъдят на 15 години, да те хвърлят в затвора, и пак тъмна!

И когато на едно събрание говорим с него, той казва: „Нали бяхме в затвор.“ Един комунист, който беше там, казва: „Ти беше, ама за черна борба“. Какъв морал, какво тогава ще се разправяме! Сега е лесно да се каже всичко.

Любен Гумнеров (к): Любене, Кръстю Зарев е осъден и беше с мене заедно, обаче като геметовец е осъден, а не за помощ на партизанското движение.

Любен Боянов (ЗНП): Във връзка с кой процес?

Любен Гумнеров (к): Във връзка с Гемето.

Любен Боянов (ЗНП): Предлагам анкета. Щом като може един депутат, един народен представител да говори така, кажете ми другите как ще говорят? Значи, ти твърдиш, че е съден като геметовец?

Любен Гумнеров (к): Аз говоря истината — като геметовец.

Любен Боянов (ЗНП): (Към министър Антон Югов, Г-н министре!) Приемате ли анкета? Да се провери, дали това е вярно, и дали той, или аз ще си отида.

Министър-председател Георги Димитров: Ще назначим една анкета да изтегли всички, които седят тук, и да установи пред българския народ всички ваши дела.

Любен Боянов (ЗНП): Малко сме по-добри от вашите съюзници — звенари и социалисти. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър-председател Георги Димитров: Не говоря за тях, а за вас. Да прекратим тия истории и спорове.

Любен Боянов (ЗНП): След вас ние сме най-добрите.

Министър-председател Георги Димитров: Като приемем конституцията, тогава ще направим анкета.

Любен Боянов (ЗНП): Съгласен съм.

Георги Чанков (к): Приемаш ли анкета за Петър Коев?

Любен Боянов (ЗНП): Приемам.

Един от мнозинството: Анонимното писмо кой го писа?

Любен Боянов (ЗНП): Сядай там, аз говоря сега. Ти после ще говориш.

Председателствуваш Петър Каменов: (Звъни)

Любен Боянов (ЗНП): Да оставим терора настрана — тя е много дълга, ти няма край!

Димитър Георгиев (к): Ама като се пише и измисля!

Любен Боянов (ЗНП): В самия град изборът мина под знака на много голям терор. Имаше заплашвания и поставени постове, пред отговорни ръководители на нашата организация. Така например на Петър Дъбев — за когото пак може да се каже, че е лош, понеже беше две години в черна рота; пак не е нищо това, нали? — беше поставен пост да не излизат той и жена му. Обадихме на председателя на комитета за контрол на изборите, съдията Цонков. Той отиде на мястото, заваря човека и на въпроса, какво прави тук, той отговори: „Поставил ме е секретарят на квартала на РП“. Това е отбелязано в протокола. Ако се не лъжа, докладвано е от Цонков.

На всички бюра е имало такива празни карти в изобилие. (Сочи карти) Тези празни карти свободно са бил попълвани и пушани със съответните бюлетени.

Един от мнозинството: От Трифонов ли ги взема?

Любен Боянов (ЗНП): Така, в някои секции...

Друг от мнозинството: Ти откъде ги имаш?

Любен Боянов (ЗНП): Вашите съюзници ми ги дадоха. — ... след като е станало 6 часът, обявили, че изборът е привършен, тъй като нямало повече желаещи да гласуват. Изкарват се 86 души от списъка негласували, заедно с попълнените карти се пушат и бюлетините. Но един от съюзниците се разсърдил, та за голямо успокоение му дали да пусне и той 8 бюлетини. Поделили си ги.

Георги Михайлов Добрев (к): Къде Ви е контестацията?

Любен Боянов (ЗНП): Защо ни е контестацията? Защо, пред кого и каква контестацията? Трябва да сме много наивни, за да смятаме, че като подадем контестацията, ще ни...

Министър Антон Югов: Действително сте много наивни.

Димитър Георгиев (к): Така се показва гъотерията. Ела там, в комисията, да се видим! А вие бягате оттам.

Любен Боянов (ЗНП): Ходиха партийци от къща в къща и поставиха под домашен арест всички оцези, за които смятаха, че няма да гласуват за ОФ, а заедно с това на много от нашите другари, когато са отивали да гласуват, им е било казвано: „Вие сте гласували“, въпреки че не са гласували. Имаме донесения от няколко секции и от селата.

Дълга да добавя — защото пропуснах — че доколко е било добро положението и какъв е бил терорът, личи от това, че ние в Пазарджик имаме застъпници само в 10 от 58-те секции. И най-интересна беше гронията на някои кандидати за народни представители от Работническата партия, които, влизайки в бюрото, питат: „Къде Ви са застъпниците? Защо Ви е толкова страх, защо не си поставите застъпници? Гледайте каква свобода има!“

Стоян Попов (к): Правилно са питали.

Любен Боянов (ЗНП): Правилно, ама . . .

Какъв случай имаме? Васил Цървулов, член от бюрото в XI секция, бие Петко Чакъров, наш застъпник, и го изпъжда.

Любен Гумеров (к): Това не е истина.

Любен Боянов (ЗНП): Това е истина. Предлагам анкета. Това не е лъжа. Не съм излязъл да изнасям лъжи.

Един от мнозинството: Никой не ти вярва.

Любен Боянов (ЗНП): Че не ми вярвате, това е друг въпрос. Преднамерено не ми вярвате.

Райко Дамянов (к): Как да се вярва на лъжици!

Димитър Георгиев (к): Като си враг на Отечественния фронт, как ще ти вярваме?

Любен Боянов (ЗНП): Това е отделен въпрос.

Имаме случаи, където предварително приготвени пликосе с запечатани червени бюлетени вътре са сменявани, както е случаят в село Пищигово и село Марица. И това не друг, а оббювистки застъпник го предава. Г-ца Спаса — не зная коя — е сменявала пликосете, като подадения плик на съмнително според нея лице, което няма да гласува за ОФ, го е сменявала с предварително запечатан плик. Такива пликосе имат другите народни представители даже хванати.

И какво да ви чета? При броенето се оказали в тази секция повече бели бюлетени. Били са скъсани и са били унищожени. Това е от три подписа дадени от застъпника на оббювистите.

Яни Янев (з): Няма оббювисти, има земеделци.

Любен Боянов (ЗНП): Яне, ти поне мълчи!

Яни Янев (з): Ще мълча, но аз поисках анкета. Приеми един въпрос. Ти си разумен човек, отговори . . .

Петър Сърбински (ЗНП): Ти нямаш думата. Ти си фашистско мекере.

Яни Янев (з): Ти си шпионин. Твоето място е в затвора.

Райко Дамянов (к): Шпионин с шпионин!

Петър Сърбински (ЗНП): (Към Яни Янев) Ти си фашистки прокурор. Ти карцираше политзатворниците.

Яни Янев (з): И тогава и сега аз съдех враговете, като тебе. И ще те съдя и тебе — бъди спокоен. (Към оратора) Любене! Отговори!

Петър Сърбински (ЗНП): Той е фашистки прокурор. Питайте за него началника на държавната сигурност в Бургас. Той лично го е карцирал.

Яни Янев (з): И тогава, както и сега, такива като тебе съдех. (Към оратора) Любене! Отговори! Казваш: избори при терор. Ако действително изборите протекоха при терор, защо не се насилеха избирателите да гласуват повече за оранжевата бюлетина? Изглежда, вие сте били прителни на властта, та са ги карали да гласуват о бяла бюлетина. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Петър Сърбински (ЗНП): (Казва нещо)

Яни Янев (з): Шпионин такъв! Цялото дело ще ти донесе. (Ръкоплескания от мнозинството) Ще ти покажа от тази трибуна, че до вчера се кълнеше, че никога не си бил земеделец.

Един от опозицията: Ти си само един подлец в земеделското движение, и нищо друго.

Яни Янев (з): Вие сте шпионин, платени агенти, и нищо друго.

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Любен Боянов (ЗНП): Сядай там. Тя твоята няма край!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Приключвайте!

Любен Боянов (ЗНП): Свършвам. И без мене, и с мене — все едно! — На протеста и възраженията от негова страна, ще каже само едно. Оббювисткият народен представител Георги Колев изнесе за терора, вършен и по отношение на оббювистите — или хайде, да ги нарека земеделците. Такива писма има от всички околии. Но такива като Янето сигурно не дават да се пускат и държат сметка, защото и ти (Към Яни Янев) сам каза, че и във вашата околия изборите не са протекли свободно.

Яни Янев (з): Нито едно насилие няма. Напротив, аз съм подад контестакия против Димитър Седев за фалшификат. Тази контестакия ще бъде разгледана. Имаше терор, но той беше терор от вас. Вие заплахвахте о бесилки, вие заплахвахте с преврат, вие тероризирахте. (Ръкоплескания от мнозинството. И това доказват връзките ви с „Неутрален офицер“.

Любен Боянов (ЗНП): В техния съюз има омължавания и писма, изпратени от всички околии. Това е истината. Да ви кажа, кой ми го каза? Но ще го навикате и него. Няма да го кажа!

Фактът, че Георги Колев изнесе такива интересни неща, които отговарят на истината, говори какво е било положението. Аз мога да ви кажа някои случаи даже във вашата околия как е протекъл изборът, даже и по отношение на оранжевите земеделци. Защо в с. Горно-Вършило нямаше оранжеви застъпници? Тук е Спас Пиколов, да стане и да каже, имаше ли в с. Горно-Вършило застъпници оранжеви земеделци. След като убиха Васил Нейчев, 30 души избягаха и емигрираха.

Райко Дамянов (к): В Гърция ли емигрираха?

Любен Боянов (ЗНП): А колкото за това, че фашистите са гласували за нас, аз мога да ви успокоя, че откритите фашисти от страх гласуваха за вас. (Ръкоплескания от опозицията). Няма нужда да ви споменавам за писмата, които затворниците, осъдени от съда, и концлагеристите отправиха към техните близки, да подкрепят офето. (Ръкоплескания от опозицията) Това е документално доказателство.

Райко Дамянов (к): На тях им влезе умът в главата, а на тебе кога ще влезе?

Любен Гумеров (к): Кажй, както си казал в милицията, от къде взехте пари за изборната кампания? Кажй, кой ви даваше пари за изборна агитация! Кажй! Ти сам си го казал.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Любен Боянов (ЗНП): Ние в Пазарджик, една толкова голяма околия, с толкова членове, можем да събираме средства . . .

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Свършвайте.

Любен Боянов (ЗНП): Свършвам, — . . . и затова ние нямаме нито един платен. Но питам ви: като имате повече от 40—50 души платени оратори и агитатори, откъде вземате пари?

Любен Гумеров (к): Ти знаеш, откъде ги вземаме.

Любен Боянов (ЗНП): Защо не позволите и ние, след като знаете, че имаме членове и организация, да можем да събираме средства?

Райко Дамянов (к): Нямаме организация.

Любен Гумеров (к): Кажй, колко пари взехте от Батаклиев?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Свършвайте.

Любен Боянов (ЗНП): Свършвам. — И вие оставате с убеждението, сигурен съм — но не искате да го признаете, пък и не е редно — какво, че действително в нашата околия сте го прекаляли. Аз моля г-на министра на вътрешните работи, въпреки хумора, който внесохме, да се отнесе достатъчно сериозно и да намали малко от страданията ни. . . .

Крум Миланов (к): По врата ви се познава, какви са страданията ви.

Любен Боянов (ЗНП): . . . защото този терор продължава и сега. Това е. Не мога да смятам, както и обществото, че изборът в нашата околия е протекъл свободно. (Ръкоплескания от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Георги Костов.

Георги Костов (к): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Днешното заседание на Великото народно събрание е посветено на разглеждане изборите за Великото народно събрание произведени на 27 октомври. Естествено е това възбуждение и интерес, които се създадоха в заседанието на Великото народно събрание. Близки са спомените за обстоятелствата, при които бяха извършени тези избори. Трябва обаче да подчертая, че в речите на почти всички, на всички опози-

ционни оратори ние не чуваме никакви нови аргументи, освен тези, които бяха казани от тях в речите им по декларацията на правителството. Тяхната теза е: изборите не бяха произведени при нужната свобода. Това е любимата теза на опозицията; няма свобода.

Кочо Бонев (ЗНП): Това е самата истина.

Георги Костов (к): Г-н Стоянов подчерта, че условия за свободно проявяване на волята на избирателите не са били създадени. Аз бих желал да припомня на г-да народните представители обстановката, при която се подготвяха и провеждаха изборите. И мога специално да се спра на изборната тактика на опозицията и нейните методи на организиране на тази изборителна кампания. Техният метод по нищо не се отличаваше от старите методи на фашистките управници. В своя метод те подражаваха на Гьобелс. Във всички свои събрания, по стъгди и междани решиха: „Идем на власт“, за да създадат психоза сред българските избиратели.

Кочо Бонев (ЗНП): Ние и сега казваме, че идем на власт. (Веселост сред мнозинството)

Райко Дамянов (к): Да има да вземаш! Сам не вярваш това, което приказваш.

Петър Анастасов (сЛ): Няма вечна власт.

Георги Костов (к): Нещо повече, този повик „идем на власт“ се съпровождаше с заплашвания повсеместни заплашвания, че: видите ли, на 28 октомври ще се тържат комунистически глави!

От опозицията: Е-е-е!

Рангел Даскалов (ЗНП): Това са собствени ваши приказки.

Петър Анастасов (сЛ): Вие не само заплашвахте, но и извършвахте.

Георги Костов (к): С това г-да опозиционерите искаха да създадат известна психоза, да въздействуват върху слабите нерви на някои избиратели, за да станат плячка на тяхната предизборна демагогия.

Райко Дамянов (к): За атомната бомба не говореха ли нещо?

Георги Костов (к): И до туй ще дойда.

И не е за чудене, че цялата реакция, когато действително почувствува голямата свобода, която бе гарантирана на всички, започна да става нахална, дръзка, цинична. (Възгласи от опозицията) Пообщава се издевателства.

Опикват се тук за Кръстю Зарев. Разбира се, този господин си разпасал пояса и отива в с. Славовица публично, посред бял ден, да къса афишите на Работническата партия и ОФ и цинично се изтегля над събралите се селяни: „Нищо не можете да ми направите“. А какво е? Заради туй законът съди. Видите ли, какви демотации сте!

Рангел Даскалов (ЗНП): Защо не го дадохте под съд?

Георги Костов (к): Но това е само началото. (Пререкания)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Костов (к): Г-да народни представители! Тук опозицията се мъчи да окърпи обвинения и против Отечествения фронт, и против нашата милиция за някакви си минни убийства.

Рангел Даскалов (ЗНП): Действителни са.

Георги Костов (к): Трябва ясно да се каже на господата, че терор и убийства организираха те. (Сочи опозицията, Ръкоплескания от мнозинството)

От опозицията: Ей-й-й!

Петър Анастасов (сЛ): Бедната оф власт!

Георги Костов (к): Вашите банди долу, вдъхновявани от този господин (Сочи народния представител Рангел Даскалов), който опетни тази трибуна със своето присъствие, този беломошски герой, (Ръкоплескания от мнозинството) заедно с друг един свой съподвижник, също така известен, прословутият Димитър Кънев...

Рангел Даскалов (ЗНП): Ваш приятел.

Георги Костов (к): ... това фашистско оръдие, този шпионин и провокатор (Ръкоплескания от мнозинството), отива, организира и настъква хора от опозицията.

Рангел Даскалов (ЗНП): Мълчете, защото той беше в лагера „Заград“.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Костов (к): Какъв е случаят с Железно? В навечерието на изборите когато целият народ слушаше речта на своя любим водач др. Георги Димитров (Ръкоплескания от мнозинството), една банда опозиционери из засада чака излизашите от общината селяни, които слушаха речта, и откриват стрелба...

Кочо Бонев (ЗНП): Представи си!

Рангел Даскалов (ЗНП): Това е лъжа.

Един от опозицията: С провокации не можете да излъжете народа.

Георги Костов (к): ... срещу комунистите и в престрелката те сами нараняват един от своите хора.

Рангел Даскалов (ЗНП): В с. Железно има убит.

Райко Дамянов (к): Седни там, бандит!

Рангел Даскалов (ЗНП): Там няма опозиционна земеделска дружба.

Георги Костов (к): Случаят в Бенковски. Предварително организиран банди от бивши цанковисти и фашисти, въоръжени, организиран терор. Питате: защо хората от съседното село Цаланица са били караул в с. Бенковски? Ние знаем, че Бенковски е ваше гнездо.

Рангел Даскалов (ЗНП): Тъй ли?

Георги Костов (к): Когато тези младежи отидоха там, вие хвърляхте бомба...

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие хвърляхте бомба.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Костов (к): ... и жертвите са наши, а престъпниците нас се укриват тук, в София, от вас.

Рангел Даскалов (ЗНП): Никой не ги укрива.

Георги Костов (к): Но милицията ще се добере до тях.

Райко Дамянов (к): Ще ги намерим.

Георги Костов (к): Ще ги намерим.

Димитър Георгиев (к): Един от ранените умира.

Рангел Даскалов (ЗНП): Никой не вярва вече на тези кървопишци.

Георги Костов (к): Не са кървопишци.

Рангел Даскалов (ЗНП): Кървопишци са, Георги.

Георги Костов (к): Послушайте, скоро ще онемее.

Един от опозицията: Вие ще онемее.

Кочо Бонев (ЗНП): Народ се не побеждава. (Ръкоплескания от опозицията)

Георги Костов (к): Плоскостта, на която е стъпила опозицията в тази безпринципна, злостна борба ще я поведе дотам, додето са стигнали всички в такива случаи. Чувствайки своето безсилие...

Кочо Бонев (ЗНП): Под ножа на терора.

Георги Костов (к): ... тя стъпва вече на позициите на нелегалната борба, създава нелегални центрове и връзки (Възгласи от опозицията) и се превръща в банда от шпиони и диверсанти. (Възгласи „Позор!“ и ръкоплескания от мнозинството) Това ви е пътят, такъв е вашият жалък край.

Кочо Бонев (ЗНП): Новият тезис!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Костов (к): Този тезис го дава пропесът на заговорниците от нелегалната организация „Неутрален офицер“, която политически се ръководи от някои ваши бивши водачи чрез г-н Петър Коев.

Рангел Даскалов (ЗНП): Не хваща дикши тази работа. Вие създадохте конспиратори от офицерите.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Костов (к): Г-да народни представители! Ние всички знаем: няма абсолютна свобода и не може да има. Във всяка демократична и правова страна няма да се допуснат тези провокации и безобразия на тези господа.

Рангел Даскалов (ЗНП): Ти псуваше преди изборите на майка.

Георги Костов (к): Те си разпасаха пояса, за да го настъпни някой и да вдигат шум, и да бъдат чути от тях, които трябва да ги чуят, че нямало свобода в нашата страна, за да дискредитират нашата народна демокрация.

От опозицията: О-о-о!

Георги Костов (к): И зад тази димна завеса „липса на свобода“ те провеждаха своя хулигански и терористически поход срещу българския народ.

Рангел Даскалов (ЗНП): По-скромно, Георги!

Министър-председател Георги Димитров: Народът има абсолютна свобода, с която той разполага. Днес има народна и неограничена свобода. (Бурни ръкоплескания от мнозинството)

Рангел Даскалов (ЗНП): Клиширани фрази, г-н Димитров.

Георги Костов (к): Има един друг въпрос, който аз не искам да отмина, но който има съществено значение, защото говорим за една психоза, за един натиск, за един морален терор. Какво разправяха тези господа по своите събрания? — Няма да има мир, ще има война, атомна война! Искаха да смутят съзнанието на нашия народ...

Кочо Бонев (ЗНП): Не е вярно това.

Георги Костов (к): ... по такъв начин да създадат условия за своите пъклени, провокаторски и предателски намерения и цели.

Райко Дамянов (к): Удариха на камък. И нещо повече: фалшифицираха една реч на Бърнс.

Георги Костов (к): Ще дойда и до нея. Гледам, авторите ѝ се мъдрят там. (Сочи опозицията) В своите падения тези господа не се посвениха да фалшифицират речта на един министър, какъвто е Бърнс, бившия министър на външните работи на Съединените Щати.

Рангел Даскалов (ЗНП): Стар шлагер е това.

Георги Костов (к): А сега, когато мърт е пред прага да бъде подписан, смениха мелодията. Но и това няма да ги спаси. А ти, беломорски герой, ще плащаш репарациите на Гърция, (Ръкоплескания от мнозинството), защото е заредено дело против теб.

Рангел Даскалов (ЗНП): В това няма нищо вярно. Аз съм чист. Няма никакво дело. Спряхте образуването.

От мнозинството: Долу! Долу!

Георги Костов (к): Вие (Към Рангел Даскалов) сте диверсанти и лъжец.

Райко Дамянов (к): Разбойник! Грабител!

Рангел Даскалов (ЗНП): Диверсанти и лъжци сте тук вие.

Георги Костов (к): Г-да народни представители! Вярна на своята природа, опозицията и днес се яви пред Великото народно събрание, но с какви аргументи?

Цветан Максимов (ЗНП): Вие: Добри Терпешев ще плащате репарациите.

Георги Костов (к): Този беломорски герой (Сочи Рангел Даскалов) не пощади даже детските колички на гръцките деца.

Рангел Даскалов (ЗНП): Лъжец като циганин — дето се казва!

Министър-председател Георги Димитров: Част от репарациите ще носят такива като тебе (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Алексиев (ЗНП): Репарациите са за българския народ, не са за Земеделския съюз. Това не можете да говорите.

Рангел Даскалов (ЗНП): (Към оратора) Вие ще плащате репарациите, защото са резултат на вашата политика.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър-председател Георги Димитров: Всички, които са грабили, ще плащат.

Никола Алексиев (ЗНП): Българският народ ще плаща.

Рангел Даскалов (ЗНП): Всеки български гражданин ще плаща.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Радя Ноева (к): На всички, които са грабили да им бъде отнето грабеното.

Георги Костов (к): Вие сте виновници, защото сте били опашки и съучастници на бившите фашистки управници.

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие направихте мирния договор да бъде тежък.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Костов (к): Благодарение на Отечественния фронт България и българският народ имат донякъде справедлив мир. Ние чувстваваме, че той е тежък.

Кочо Бонев (ЗНП): Вие канехте германците и ги посрещате.

Георги Костов (к): И днес опозицията, вярна на своята клеветническа природа, си послужи с диверсии, клевети, без да излезе аргументирано. Тя не поиска да постави нито една интерпретация, обосновава фактически, на разглеждане тук пред Великото народно събрание, а дойде от клоаките на „Зеленото знаме“ с клеветнически сведения, служи си с лъжливи и провокационни методи. Напразни са усилията ви, не можете да смутите и измамат съзнанието и бдителността на нашия народ. (Възгласи от опозицията) Аз имам тук един документ. Вие не само отказате да участвувате в контролната комисия, за да можете тук безконтролно да приказвате, но и оказате насилие и заплахвания върху члена на областната и околийската контролна комисия Михаил Кравчев, който във вестника даде оплаквания против Вас, г-н Даскалов!

Рангел Даскалов (ЗНП): Против мен!

Георги Костов (к): Да.

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие лъжете.

Георги Костов (к): Вие го заплахихте да подпише протокола по произвеждане на изборите.

Рангел Даскалов (ЗНП): Лъжете.

Георги Костов (к): Това е вярно.

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие проведохте предизборен терор и пребихте хората, защото вие сте терористи. (Ръкоплескания от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър Антон Югов: (Към Рангел Даскалов) Защо твоите братя се криеха и дълго време не смееха да излязат?

Георги Костов (к): Във връзка с въпроса на другаря Югов. На 19 октомври, след устроения отечественофронтовски събор в с. Брезово, на който говори министър Антон Югов, опозиционерите Николай В. Даскалов, Костадин В. Даскалов, братя на Рангел Даскалов...

Райко Дамянов (к): Разбойника!

Георги Костов (к): ... и Спас Даскалов, заедно със секретаря на опозиционната дружба, влизат в спор с ремсиса Памукчиев и Спас Арачиев, след което им нанасят жесток побой.

Рангел Даскалов (ЗНП): Това не е вярно.

Райко Дамянов (к): А, не е вярно! Сядай там!

Рангел Даскалов (ЗНП): Побоят е нанесен от бащата на момчето. Няма никакво следствие по този въпрос. Вие лъжете.

Георги Костов (к): Ще послушаш там. Когато след това нашата агитационна група отиде там и след това поиска да отиде към с. Белащица, помолва един млад човек да ги придружи и да им покаже пътя. Той се качва в колата и те почват да го подиграват. Той се оказва заблуден опозиционер. Като узнал, че това са комунисти, скочил от колата и избягва. Но казал, че ако стане нужда, ще отидат в балкана да водят въоръжена борба. (Оживление сред мнозинството)

Рангел Даскалов (ЗНП): Лъжете.

Министър Антон Югов: Могат да отидат в балкана, но ако там има маслини и портокали.

Рангел Даскалов (ЗНП): Аз съм за легалната борба.

Един от мнозинството: Партизани могат да бъдат, за да обхврат гръцки маслини.

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие искате да водим нелегална борба, но ние ще водим само легална борба.

Райко Дамянов (к): Долу! Разбойник!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Георги Костов (к): Вие сте паднали в клопката, от която гледате да се измъкнете сега. — На 24 октомври, към 18 ч. и 30 м., в с. Житница, лицето Франческо Стефанов, опозиционер, наранява с нож лицето Никола Титов Котев от същото село, активен член на Работническата партия. На 26 октомври в с. Войводина, лицето Ангел Иванов Вацков, бивш секретар на ВЗНС — Никола Петков в селото, стреля срещу ремсиса Димитров от същото село.

Рангел Даскалов (ЗНП): С какво стреля? Вие имате оръжието.

Георги Костов (к): Десетки са случаите на извършен терор от опозиционни банди над отечественофронтовски дейци и агитатори. (Възгласи от опозицията) Зловредната неедържана агитация на

опозицията действително създаде известно възбуждение и, както се казва, трябваше да се позапаше поясет на оппозицията, и нещо повече. Но това го извърши самият народ. (Ръкоплескания от мнозинството)

Ето опровержение за клеветите на Рангел Даскалов за с. Тюркмен: (Чете) „Ние, Пеню Тодоров, Тодор, Желю, Таню Тенев, Тодорови и Тодор Бонев, всичките от с. Тюркмен, Пловдивско, се възмутихме, като прочетохме статията на „Зеленото знаме“ от 30 октомври, брой 172, какво че не били раздадени карти и не били допуснати застъпници на оппозицията. Всичко това е нагла лъжа. Искаме наказание за авторите на дописката. Подлостта на оппозицията няма край.“ (Възражения от оппозицията)

Рангел Даскалов (ЗНП): В кой участък го написате това?

Един от оппозицията: Колко ли къски са излязали, за да го напишат!

Георги Костов (к): Г-да народни представители! В заключение трябва да кажа, че нашата страна не познава по-свободни и демократични избори от произведените от Отечественния фронт. (Бурни ръкоплескания от мнозинството. Възражения от оппозицията) Няма други по-свободни и демократични избори.

Рангел Даскалов (ЗНП): Ти сам знаеш, че не е вярно, но го приказваш.

Владимир Арнаудов (р): И затова се избрахте 100 души. Ако имаше терор, дама души нямаше да имате. (Ръкоплескания от мнозинството)

Георги Костов (к): Доказателство за това е масовото участие на народа в изборите — 91% в нашата област. Аз бих желал да напомня на г-да опозиционерите няколко други проценти. В селата те вземаха 20%, а в градовете 25% от гласовете. Това достатъчно ги характеризира...

Райко Дамянов (к): Какви земеделци са.

Георги Костов (к) ... какви земеделци са и кои гласуваха за тях. Цялата реакция в градовете гласува за тях. Г-н Никола Петков не пожела да се кандидатира в Пловдив, защото там дружбата има 200 членове. Цялата реакция в Пловдив гласува за листата на оппозицията.

Рангел Даскалов (ЗНП): А за вас гласуваха с белязани бюлетени. (Пререкания между народните представители от мнозинството и оппозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Един от оппозицията: Позивите от затвора на осъдените от Народния съд кой ги писа?

Георги Костов (к): Г-да и г-жи народни представители! Колкото повече оппозицията губи почва под краката си, ...

От оппозицията: Хей-й-й!

Георги Костов (к): ... колкото повече тя бива демаскирана от народа, толкова повече тя навлиза по пътя на една злостна, противонародна, нелегална бих казал борба. Изходът ще бъде един: нейното политическо и организационно разгромяване.

Кочо Бонев (ЗНП): Страх те е, страх те е от оппозицията.

Георги Костов (к): От името на парламентарната група на Българската работническа партия (комунисти) заявявам, че ние сме съгласни с решението на комисията за проверка на изборите в Пловдивска област...

Кочо Бонев (ЗНП): Защо бягате от анкета?

Георги Костов (к): ... да ги признаем за напълно правилни и действителни и ще гласуваме за това решение. (Ръкоплескания от мнозинството)

Петър Сърбински (ЗНП): Георги, за вътрешния министър не изказа никаква препоръка.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Има думата докладчикът.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Имаше пълна възможност да чуете всички аргументи за и против. Единственият аргумент, който би могъл да накара едно уважаващо себе си Велико народно събрание или обикновено Народно събрание да приеме едно искане, би бил, ако оппозицията би следвала пътя на закона. На нея са дадени в ръцете, като политически организирана сила в страната, всички възможности да брани правата свои, на своите последователи, на своите избиратели.

Всички басни, които се разправят от тази трибуна от оппозицията, са предназначени за места и лица, които се намират вън от пределите на нашата страна (Ръкоплескания от мнозинството), на които е нужно непременно да има в тази страна макар и платени лъжесвидетели против собствения си народ и против неговата демокрация. (Ръкоплескания от мнозинството)

Рангел Даскалов (ЗНП): Вярно ли е, че имаше терор, че имаше убийства?

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Как може да се вярва, ако приемем тезиса на тия господа (Сочи оппозицията), че е имало терор, че е имало убийства? Че кой сериозен политик в миналото и днес ще откаже да използва средствата на закона да опорочи, да контестира избора и да търси правата на народа, ако са потъпкани в изборите?

Вие, г-да (Към оппозицията), много добре знаете какъв е пътят и какво ви казва законът. Но вие не сте имали нравствения кураж, тъй като сте лишени въобще от всякаква лична, а още повече от всякаква обществена нравственост, да излезете пред съда, да излезете пред централната изборна комисия и да дойдете във Велико народно събрание със своите аргументирани контестации.

Вие излизате с празни твърдения. Вие сте „свидетели“ по принципа: халваджията за бозаджията.

Рангел Даскалов (ЗНП): А 22-та гроба?

Министър Антон Югов: (Към Рангел Даскалов) Колко душици си излязали в Беломорска Тракия!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): За свободата в нашата страна след 9 септември е типичен фактът...

Кочо Бонев (ЗНП): (Възражава)

Министър Антон Югов: (Към Кочо Бонев) И ти имаш тъмни сметници, Кочо Бонев (Кочо Бонев и Рангел Даскалов възражават)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Това, че един Рангел Даскалов е могъл да бъде кандидат, въпреки изричните постановления на алинея втора от чл. 38 на нашия демократичен...

Един от оппозицията: „Най“...

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Най-демократичен, да, г-н чужди агент! Ще ти извадя кирливите ризи, ако много дрънкаш тук. И на твоя комшия бай ти Нелялко ще извадя кирливите ризи.

Това, че е могъл да бъде кандидат, въпреки изричните постановления на алинея втора от чл. 38, Рангел Даскалов, който е лепнал в Беломорието едно от най-калните петна върху светлото чело на нашия малък, но честен, героичен и свободолюбив народ (Ръкоплескания от мнозинството), това, че този господин е успял да мине даже през всичките законни рогатки, поставени срещу фашистките елементи, и да дойде да заседава тук, да има тупето, нахалството от тази трибуна да говори ни врели, ни кипели и да разправя басни за липса на свобода в изборите в тази страна — какво говори? (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от оппозицията. Рангел Даскалов възражава. Голям шум)

От мнозинството: (Към Рангел Даскалов) У-у-у!

Райко Дамянов (к): Разбойник! Я седни там!

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Г-да, г-ци и г-жи народни представители! Поведението днес на оппозицията действително нарушава всички съществували, тъй наречени приети правила за водене на един нормален парламентарен живот от законодателните тела в която обичате страна. (Възражения от оппозицията) Яз господа ни предлагат да се обърнем сега към отделна, каква да е избирателна секция, да почнем да ходим, да ровим навсякъде, където те биха казали, ха тук, ха там, и да разиграват цял един Парламент, тогава когато в закона е точно и строго определено по какъв начин се процедира при проверяване нормалното произвеждане на изборите, тяхната законност, действителността на подадените бюлетени и т. н.

Какво ще кажете за тия техни аргументи за баснословни, ористически и не знаят какви насилия, извършени уж в Пловдивска административна област? В 11 избирателни колегии с почти 600.000 участвували в изборите не можете да намерите даже пълни 2.000 недействителни гласове, а са участвували почти 92% от всички избиратели там. Кажете ми сега, кой сериозен човек ще повярва на басната, че може насил да се изнуди волята на 92% от всички избиратели, които са се явили пред урните?

Един от оппозицията: Всеки един го измъквахте зорлен.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Сега има следното нещо, което трябва да се напомни на вас. Вие се ползвате от едно правило на нашия иначе добър правилник, че сте безотговорни за това, което дрънкате от тази трибуна.

Един от оппозицията: И вие се ползвате от това право.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Аз бих се съгласил да направим с вас един опит: да се откажем взаимно от безотговорността за това, което се говори тук, да се явим пред съдилищата и да видим кой на кой Господ слугува. Не да се прикривате тук с вашата депутатска неприкосновеност и да разправяте басни. (Възражения от оппозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Аз съм направил една статистика за изборните резултати при ОФ народна демокрация. За изборните резултати при формалната политическа демокрация в миналото и за изборните резултати през времето на монархо-фашисткия режим. Избирателната система на народната демокрация в България е дала, гарантирала и на дело е реализирала избирателното право, без всякакви уговорки, на 64.60% от цялото население, когато при формалната демокрация максималният процент на избирателите, които имат право по закона да гласуват, е бил 21%. Даже при съществуването на режима на задължителното гласуване изборните резултати никога не са надвишили нито един от процентите на участие на избирателите в изборите от 9 септември насам.

Как може сериозно да се поддържат такива действително колосални, стълпотворни глупости и бледословия като това: „Режим неспредставителен“! На кого е нужна тази работа? Това е стока за износ. От нея се нуждат някои г-да от чужбина, които може би имат нужда още известно време да правят известни въртели тук и там по нормализиране международното положение на страната. Едно обаче няма да успеете да направите: вие не сте в състояние да измените фактите, вие не сте в състояние да върнете колелото на историята назад. Българската народна демокрация даде — и това е факт — най-свободните, най-демократичните избори от освобождението на България до днес. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията) И всеки, който има безсъвестността да рачува басни, да се опитва да хвърля кал върху тия действително единствени досега най-демократични и свободни избори, проведени в страната — изборите след 9 септември — който се опитва да върши това, той върши работата на ония, чийто прикритие е и чийто агент е: работата на фашистките остатъци и на вътрешната реакция в страната, работата на международната реакция, чийто агент е вие тук в България и на Балканите. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Прочее, в дебатите не бе изнесена нито една контестация. Не може да има сериозен човек, който да помисли, че опозицията би се отказала да прави контестации, да контестира избора, ако действително това, която тя бръшолела от трибуната и пред микрофона и което плещи в своите пасквили, отговаряше на истината. Не са те толкова будали да се откажат от контестации, ако имаха в ръцете си факти, които да могат да представят и докажат. Те нямат тия факти. Но те постъпват така, както постъпва всеки фалирал политикан, както постъпва всеки фалирал джамбазин на пазара, когато иска да продаде развалена стока: лъже и хвали своята прогнила стока на пазара. (Ръкоплескания от мнозинството) Те лъжат на всяка цена. Трябва да се говорят неистини колкото се може по-големи, трябва да се говорят неистини колкото се може по-безогледни, по-нагли. Те следват един принцип на Гьобелсовата пропаганда от книгата „Майн кампф“ на Хитлер, в която се казва, че за народните маси е нужно да се разправят колкото се може по-опащати и по-големи лъжи. Ето този принцип следват тия господи отдалеч.

Но те са забравили едно нещо. Както хитлеровият фашизъм, така и неговите остатъци, така въобще капиталистическата реакция, която в съжителство с монархията у нас зачена и роди домораслия български фашизъм, колкото и да се ондулирате, колкото и да се къдрите, колкото и да се пудрите като някоя стара брантия — горва за реакцията, ако не сте нейни представители, не скачайте като ожилени — колкото и да се фръквате и да си показвате белото като наивни и неопитни по села и градове, няма никога да излъжете. Вие принадлежите към оная стара пасмина, която бе ортак на цанковщината, на най-кръвавия фашистки режим, който даде 115.000 гроба на нашия народ, който прекрза през менгемето на своята фашистка инквизиция 1.600.000 български граждани. Вие, г-да, които сте свидетели на това минало, приличате на оная стара — извинете за този до известна степен остър израз — политическа брантия, която се опитва да скрие своето заразяване от политически сифилис и разнася тая зараза вред обществото. Опомнете се — тия, които сте честни, ако има такива във вашите среди — защото действително с начина, по който вие посягате да развенчавате най-голямото завоевание на българската народна демокрация, едно от най-големите завоевания на нашия народ — правото му да провежда сам суверенно в своята страна свободни избори и да определя своята съдба чрез свободни избори и свободно избрани свои народни представители — вие викате чужденците да бъдат казани тук между народа и вас. Вие сте отишли дотам даже, че ваш последовател е дал контестация до Съюзната контролна комисия. Има и такъв случай. Ще ви го покажем. Какво означава това? Първо, това, че вие не сте дали контестации, е най-доброто опровержение на всички ваши клевети, е най-доброто опровержение на всички ваши бледословия във вашите пасквили. Това, че вие сте се отказали или не сте чувствували нравствен кураж да използвате законните средства, които са ви били дадени да дойдете във Великото народно събрание с редовно подадени контестации, показва, че вие нямате аргументи, че всичко, което твърдите, е само лъжа и клевети, че вие сте се научили да прилагате едно правило: клевети, клевети и клевети — все ще остане нещо, ще се намерят тонкози, които да повярват!

Прочее, г-да народни представители, г-ци и г-жи народни представителки, аз смятам, че нямам никакво основание като докладчик на комисията да променя каквото и да е в предложението, което съм направил от името на парламентарната комисия по проверка на изборите. По изборите в колегите: Асеновградска, Девинска, Златоградска, Карловска, Пазарджишка, Панагюрска, Пещерска, Пловдивска градска, Пловдивска селска, Първомайска и Смолянска — всички 11 колегии — комисията в своето абсолютно болшинство и на мнение, че изборите са произведени законно, всички гласове са преброени точно, никакви основания за подозрение

няма, тъй като тези, които са заинтересувани да доложат за извършени нарушения и фалшификации, не са подали даже до днес, когато вече ще гласуваме, каквито и да е свои контестации.

В интереса на едно правилно и експедитивно работене е да не тълпем на едно място. Не бива да се поддаваме на провокационни опити да ни отвлекат от пряката ни работа и задача: всяко кречетало, като се яви на тая трибуна и каже: „Искаме това село да проверите“, вие да се обърнем и да тичаме година, две, три да проверяваме избора и, докато изтече нашият мандат, да не оме го проверили. Има процедура установена. За законността на избора съди изборното бюро. То, без изключение, прилага всички оплаквания към своите решения. По всички оплаквания трябва да вземе решение централната изборна комисия, която също така внася клажата от всички секции в областния съд, който в публично заседание при участието на прокурор, който дава заключение по редовността на избора, се произнася и провъзгласява за избрани хората, ако изборите са редовни.

Опозиционерите смятат, че в изборните бюра и в централните изборни комисии, където хората се избират по жребие, са правени фалшификации и мошеничества. Опозиционерите смятат, че и в нашите съдилища — не зная защо толкова недомислят до края — са правени фалшификации, мошеничества и пр. и, без да държат сметка за думите си, посягат върху честта на едно правосъдие, което, зле или добре, е вече у нас уредено, организирано и гарантирано правораздаването в тая страна. Даже да допуснем и това, че вие и там подозирате, и там не вярвате — никой не ви е вързал ръката, никой не ви е откъснал главата, да я остави настрана и да сте без глава — да сте си дали контестациите, щом сте имали причини, доводи, факти. Не сте ги дали, защото нямате факти.

Прочее предлагам на всички, които са честномислещи хора в този Парламент, единодушно да утвърдят изборите във Асеновградска, Девинска, Златоградска, Карловска, Пазарджишка, Панагюрска, Пещерска, Пловдивска градска, Пловдивска селска, Първомайска и Смолянска избирателни колегии на Пловдивската административна област като законни и редовно произведени. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: Няма записани други оратори. Ще пристъпим към гласуване.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Асеновградска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Девинска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Златоградска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Карловска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Пазарджишка избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Панагюрска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Пещерска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Пловдивска градска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Пловдивска селска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Първомайска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители, които приемат да бъде утвърден изборът в Смолянска избирателна колегия, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплескания от мнозинството)

Пристъпваме към втора точка от дневния ред:

Доклад на комисията по проверка на изборите във Врачанска административна област — околните: Белоградчишка, Белослатинска, Берковска, Видинска, Врачанска, Кулска, Ломска, Михайловградска и Оряховска.

Има думата докладчикът г-н Бакърджиев.

Докладчик Стефан Бакърджиев (з): Г-жи и г-да народни представители! Ще докладвам избора за народни представители за Великото народно събрание, произведени на 27 октомври 1946 г. в Врачанска административна област, в която са включени следните избирателни колегии: Берковска, Белослатинска, Белоградчишка, Видинска, Врачанска, Кулска, Ломска, Михайловградска и Оряховска.

Комисията по проверка на изборите, първа секция, се ръководеше от постановлението на закона за избиране на народни представители за Великото народно събрание, в който закон е дадено указание за пътя, по който се прави проверката.

От направената проверка по изборните книжа за Врачанска административна област, представени в областните съдилища, комисията намери, че изборът е бил произведен правилно и свободно в духа на законите на страната, което се вижда от факта, че няма подадена нито една контестация или възражение в която и да било изборна колегия и в която и да било секция или подсекция.

От така произведените избори във Врачанска област областните съдилища са провъзгласили за редовно избрани следните народни представители, по изборни колегии:

Берковска избирателна колегия: Георги Дамянов Първанов и Маноил Златков Ангелов — от Българска работническа партия (комунист).

Белослатинска избирателна колегия: Цола Нинчева Драгойчева, Кирял Пешев Николов и Петко Лалов Петков — от Българска работническа партия (комунист); Никола Павлов Дрънговски — от Българския земеделски народен съюз, и Петко Христов Стоянов — от БЗНС (Никола Петков) и РСДП (об).

Белоградчишка избирателна колегия: Живко Митов Живков и Александър Димитров Петров — от Българска работническа партия (комунист) и Петър Янчев Станчов — от Българския земеделски народен съюз.

Видинска избирателна колегия: д-р Иван Иванов Пашов, Иван Костов Чонос и Витко Иванов Цветков — от Българска работническа партия (комунист); Атанас Кънчев Минков — от Народния съюз „Звено“ и Петър Иванов Братков от РСДП (об), и Михаил Ташков Михайлов — от БЗНС (Никола Петков).

Врачанска избирателна колегия: Георги Дамянов Първанов, Цоло Кръстев Каменов, Кръстю Николов Кръстев, Тодор Иванов Найденов и Борис Тасков Томов — от Българска работническа партия (комунист); Костадин Лазаров Кожухаров — от Българския земеделски народен съюз; Стоян Ангелов Кърлов и Иван Георгов Николов — от БЗНС (Никола Петков) и Тодор Тихолов Лалов — от Българска работническа социалдемократическа партия.

Кулска избирателна колегия: д-р Иван Иванов Пашов и Нинко Стефанов Вияшки — от Българска работническа партия (комунист); Младен Минков Големански — от БЗНС (Никола Петков) и РСДП (об).

Ломска избирателна колегия: Тодор Димитров Павлов, д-р Александър Георгиев Бонкин, Първа Димитрова Цветкова, Коста Спасов Гилов и Петър Тодоров Митков — от Българска работническа партия (комунист); Георги Александров Божков — от Българския земеделски народен съюз; Ефрем Митев Джонов — от Българска работническа социалдемократическа партия; Стоян Ангелов Кърлов и Цветан Николов Максимов — от БЗНС (Никола Петков) и РСДП (об).

Михайловградска избирателна колегия: Георги Дамянов Първанов, Иван Андреев Петков и Дара Христова Михайлова — от Българска работническа партия (комунист); Любомир Иванов Коларов — от Българския земеделски народен съюз и Асен Павлов Баев — от БЗНС (Никола Петков) и РСДП (об).

Оряховска избирателна колегия: Георги Михайлов Добрев, Камен Горанов Червенияшки, Христо Николов Юруков, Спаска Георгиева Воденичарска и Дамян п. Христов Попов — от Българска работническа партия (комунист); Петър Каменов Паунов — от Българския земеделски народен съюз; Павел Цолов Петков — от Българска работническа социалдемократическа партия; Стефан Цанов Осиковски и Петко Деков Нинов — от БЗНС (Никола Петков) и РСДП (об).

Г-жи и г-да народни представители! От прегледа на изборните книжа комисията намира, че по този избор във Врачанска област не са постъпили никакви възражения и затова изказва мнение, изборът да бъде утвърден. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: Които г-да народни представители. . .

Димитър Цветков (ЗНП): Искам думата.

Един от мнозинството: Записан ли е, г-н председателю?

Димитър Цветков (ЗНП): Г-н председателю! Не се чува. Аз смятам, че давате думата на някой записан оратор.

Председателстващ Петър Камсков: Има думата народният представител Димитър Цветков.

Димитър Цветков (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! В комисията по проверка на изборите ние повдигнахме няколко въпроса относно начина, по който трябва да се процедира при извършване на самата проверка. Комисията в своето большинство, както можахте да разберете, възприе един метод на работа и предреди въпросите, които ние бяхме повдигнали. Аз обаче смятам за необходимо да повдигна наново тези въпроси пред вас.

Първият въпрос е следният. Великото народно събрание, което ще се произнесе единствено и само по утвърждаването на изборите за народни представители за Велико народно събрание, в същност върши ли една проверка по същество или само формално се произнася за утвърждаване или не на изборите? В чл. 47 от правилника, който ние приехме в това Велико народно събрание, е изрично казано, че Великото народно събрание е единственият съдия за правилността и действителността на избора. Следователно Великото народно събрание е суверенно да реши единствено то, дали изборите изобщо в страната или изборът в дадена колегия е извършен правилно, съобразно избирателния закон. Касае се следователно за една проверка, както формална, така и по същество. Защото тук боравим, както аз имах възможност да кажа в комисията, с понятието „избори“, а изборът сам по себе си се състои от няколко стадии. Ако ние припомним, че Великото народно събрание, утвърждавайки избора, се произнася едновременно формално и по същество, ще трябва, безспорно, изборните книжа да бъдат не на разположение на Великото народно събрание, а на разположение на комисията по проверка на изборите.

Аз искам да бъдем наясно с колегата Георги Михайлов: не е въпрос тук да се отнема времето на пленума на Великото народно събрание с проверки, прочитане на бюлетени или с проверка на са-

мите изборни книжа, но членовете на комисията, които са избрани вече от два месеца насам, имаха възможност в тези два месеца, ако всички книжа по изборите бяха тук, да прегледат тези изборни книжа и сами ще се уверят в това, дали има отбелязани по тези изборни книжа известни нарушения, дали се констатира известни нарушения, за да се произнесе самата комисия по тях и да докладва на Великото народно събрание.

Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Въпросът е важен не заради това, защото го повдигаме ние, но той е важен за престижа на самото Велико народно събрание. Аз не бих желал да отнема нито една минутка от вашето време, ако той не беше толкова важен, ако не се отнасяше до един прецедент, който може да има лоши последици.

Парламентарната практика досега в България е била тая, че изборните книжа се изпращат на комисията по проверка на изборите и тя ги преглежда. Ако в самата комисия — защото в нея участвуват и опозиционни, и правителствени депутати — не е повдигнат въпрос за дадена избирателна колегия, безспорно самата комисия няма да седне да се занимава, да чете и да преглежда всеки протокол и т. н. Но ако в самата комисия един народен представител, избран от народа, повдигне въпрос, че в тази избирателна колегия са извършени известни закононарушения или има известна неправилност, комисията е длъжна да се занимае с така повдигнатия въпрос, не заради туй, защото го е повдигнал „Х“ или „У“ народен представител, а заради това, защото избраникът на определено число български граждани има право, щом той е избраник, да повдига, както в пленума на Народното събрание, така и в комисията, всякакви въпроси.

Аз смятам, че мандатът на народния представител във Великото народно събрание е много по-широк от това да се занимава с някаква формална контестация, подадена от „Х“ лице. Вие искате да дадете премия, да дадете повече тежест на една контестация, подадена от един избирател от „Х“ село или „У“ град, и да се занимаете с нея както в комисията, така и в пленума, а по-малко тежест отдавате на едно мнение, изказано от един народен представител.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Значи, Вие искате да се разглеждат книжата тук?

Димитър Цветков (ЗНП): Ще се мотивирам, когато ще се върна на текстовете.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Прочетете алинея втора.

Димитър Цветков (ЗНП): Ще кажа всичко. Г-да народни представители! Когато говоря пред вас, аз имам пред вид чл. 47 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, но имам пред вид и чл. 46 от същия правилник. В чл. 46 от правилника изрично е казано, че изборите за народни представители се проверяват от особена комисия. Ето, г-да народни представители и г-жи народни представители, где е тежестта на моята мисъл. Следователно от особена комисия се проверяват изборите. Тя е, която ще извърши проверката. Не е въпрос тук само за един вот. Императивният текст на чл. 46 от правилника е ясен.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Прочетете чл. 104а от избирателния закон.

Димитър Цветков (ЗНП): Заповяда се на комисията по проверка на изборите да извърши проверка. Как мислите вие, уважаеми г-да народни представители, че комисията ще извърши проверка, че тя ще изпълни правилно своята задача, ако самите изборни книжа не са налице пред нея? Аз се присъединявам към казаните думи от колегата Георги Михайлов да уважаваме себе си и Великото народно събрание. Да, именно затова защото трябва да уважаваме Великото народно събрание, аз смятам, че трябва да прилагаме правилно току-що приетия от това Велико народно събрание правилник.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): И чл. 104а от избирателния закон.

Димитър Цветков (ЗНП): Ще дойда и там. — Аз смятам, че чл. 46 от правилника заповядва една материална проверка на изборите и добавям веднага — за да не бъде апострофиран от колегата Георги Михайлов — че тази проверка няма защо да я вършим, ако конкретно никой в комисията не ни занимае с този въпрос, или ако ние нямаме налице оплаквания, които да са поставени на наше разглеждане и обсъждане в самата комисия.

Министър Антон Югов: Все пак се предоставя на комисията да реши, дали да се извърши анкета или не.

Димитър Цветков (ЗНП): Ще дойда и до това. Не съм се занимавал с този въпрос. Идвам на чл. 48 от правилника и след това ще ми на самия закон.

За да подкрепя моята мисъл, че става дума за една проверка по същество, която върши комисията по проверка на изборите, а не само една формална проверка, аз се позовавам също и на втората алинея на чл. 48 от правилника, втория ред, където се говори за възбуди в изборните протоколи оплаквания. Ето, г-да и г-жи народни представители, не се касае в случая за разглеждане от страна на комисията по същество и формално само случаите, където има подадени контестации, но и случаите, където има оплаквания. Вярно е, че това се отнася до анкетните комисии. Една анкетна комисия казано е с какво ще се занимава. Анкетната комисия, която би била назначена по решение на Великото народно събрание да извърши проверка на изборите в дадена избирателна колегия, ще има да се занимае не само с изнесеното в контестацията, — забележете, че въ-

става дума само за констатация — но също и с възбудените в изборните протоколи оплаквания. Следователно не е въпрос до констатация и не става дума само за оплаквания, които ще дойдат до нас по пътя на констатация, но става въпрос и за констатирани в самите протоколи оплаквания, както ни подсказва чл. 48, алинея втора, от правилника.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Един малък апостроф. Ние сме с тебе стари познати.

Да кажем, в големия яд, който има при едно политическо поражение в изборите, възбуди се някой, ялоса се, смятал да вземе 300 гласа, а взел 50, не може да се помири човекът и в яда си пише особено мнение, дава оплакване и пр. След това този човек се размислюва, в централната изборителна колегия нищо не прави, в съда не подава констатация, минават месеци след изборите, както е нашият случай. Кажете ми сега: на какво основание желаете да повдигаш въпрос по всички тия случаи, по които са се попишманили хората?

Димитър Цветков (ЗНП): Аз разбрах въпроса, уважаеми колега! По същия начин ти го повдигна и в комисията. Уяснен ми е и няма защо да държиш по-дълъгa реч.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Много го усуквате.

Димитър Цветков (ЗНП): Следователно, не е въпросът тук до един такъв конкретен случай, а до принцип. И аз ви казвам: ако някой народен представител повдигне въпрос, като член на комисията, ...

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Как ще повдигне въпроса, без да има констатация?

Димитър Цветков (ЗНП): че в тази изборителна колегия има нередовности и тези нередовности са отразени в изборните книжа и в протоколите, вие трябва да уважите едно такова изказване на народния представител, ако действително дължите уважение изобщо на народния представител повече, отколкото да кажем на „Х“ гражданин от еди кое си село, за когото разправяте, или за „У“ гражданин, от друго село. Значи, въпросът е за принципа. Ние проверяваме по същество. И тогава, когато аз, като избраник на еди коя си колегия и като член на комисията по проверка на изборите, казвам: г-н председателю на комисията по проверка на изборите! В еди коя си изборителна колегия има извършени закононарушения и всичките тези нарушения са отразени в протоколите на изборните бюра и аз искам тези протоколи да бъдат тук, за да видите всички тези неща, и тогава да се произнесем, този избор ще го сметем ли за редовен или не — вие сте длъжни, казвам, ако зачитате правилника, ако уважавате Великото народно събрание и ако зачитате представителите на народа, да изискате тези книжа.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Г-н Цветков! Още един въпрос. В комисията ти призна ли на мен, че вас Иван Гергов ви е подвел и не ви е била дадена констатация?

Димитър Цветков (ЗНП): Не.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Такова нещо не припна ли?

Димитър Цветков (ЗНП): Не.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Има свидетели бе, Цветков.

Димитър Цветков (ЗНП): В комисията аз казах, че има доста протоколи в които застъпниците са подписали при особено мнение. Има и бюлетини, които би трябвало да се проверят във връзка с тези особени мнения.

Обаче, г-да, минавам на един друг въпрос. Ние процедираме може би погрешно. И аз съм длъжен да направя пак тази бележка на председателството на комисията по проверка на изборите. Когато се събра за първи път комисията, ако добре си спомняте, вашето становище, становището на болшинството, беше, че ще се разглеждат констатациите, които са постъпили само до деня на влизане на изборните книжа в областния съд. Констатации, които са били подадени, след като книжата са минали през областния съд, няма да се приемат. Това беше становището на комисията по проверка на изборите, т. е. на болшинството, тогава, когато се събрахме за пръв път да се конституираме.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Кога е било?

Димитър Цветков (ЗНП): След нейното конституиране тази комисия не се събра вече. Онзи ден обаче тя беше свикана внезапно, за да се занимава, вече конкретно, с изборите по изборителни колегия. Аз поставям въпроса. Ако аз съм искал да подам констатация за „Х“ изборителна колегия, но не съм я подал до влизане на книжата в областния съд, тогава когато знам, че комисията по проверка на изборите взема такова становище, за мен става безпредметно да подавам констатация, защото книжата са вече минали през областния съд, преди да се съберем тук. Значи безпредметно е.

Онзи ден обаче се събра комисията по проверка на изборите. И пак по предложение на болшинството тя възприе друга тактика, — ще се занимава с всички констатации, които са постъпили до днес, значи до онзи ден, когато се занимахме в пленума с всички избори. Ето две противоречиви становища, на които комисията по проверка на изборите застана.

Обаче минавам по-нататък, няма значение в края на краищата становището, на което е застанала комисията по проверка на изборите. Има значение следното нещо: Има ли някъде в изборителния закон да е казано, че трябва да се подават констатации срещу изборите, г-да? Изборителният закон не е никъде предвидил това. Само в правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, в чл. 48, алинея втора, се говори за констатации, подадени в срок, и за други закононарушения, констатирани в самите протоколи, обаче в самия изборителен закон никъде не е казано това. А той е в края на краищата основата. Имайте пред вид и това, за да сме наясно уважаеми г-н Михайлов; ние имаме изборителен закон, който не предвижда констатацията като средство за проверка на изборите; не я предвижда като предварителен инструмент, който да предизвиква проверка на изборите. Ние нямаме подобно нещо предвидено в изборителния закон. Ние боравим с този изборителен закон до гласуването на правилника. А правилника ние го гласуваме след като сме дошли тук, след като изборните книжа са минали през областния съд. Тогава, питам ви аз, как по силата на този изборителен закон вие смятате, че някой гражданин в тази страна или кандидат за народен представител, или партийна организация е била длъжна да подава констатация и то констатация, която трябва да бъде подадена до влизането на изборните книжа в областния съд, тогава когато в самия изборителен закон такава процедура не е предвидена? Ерго, за всеки здравомислещ човек, при този изборителен закон остава едно единствено разумно решение, а то е, че въпрос за правилност или неправилност на изборите може да бъде повдигнат от народните представители в комисията и пленума. Това е единственото разумно тълкуване на изборителния закон.

Министър Антон Югов: Г-н Цветков! Кой Ви оспорва това, че последна дума ще има Великото народно събрание?

Райко Дамянов (к): Никой не оспорва това.

Министър Антон Югов: Оспорва се само процедурата.

Димитър Цветков (ЗНП): Моля. — Г-н Михайлов ми сочи чл. 104а, уважаеми г-н министре.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Прочети го.

Димитър Цветков (ЗНП): Аз бих желал, когато г-н Михайлов...

От мнозинството: Прочети го.

Димитър Цветков (ЗНП): Чел съм го и вие го знаете. Недейте да ме поставяте в положението на ученик, който е изправен пред своя учител да го чете. Този маниер не подобава на народни представители.

Владимир Арнаудов (р): Но и ние не сме ученици да ни учите като учител тук.

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Цветков! Прочети го. Въпрос на факти е.

Димитър Цветков (ЗНП): В такъв случай аз бих помолил да прочетем не само чл. 104а, ...

Райко Дамянов (к): Това е само да ни задържате.

Димитър Цветков (ЗНП): Не е за задържане — ... но и чл. 104 и чл. 103. И ако в чл. 104а, алинея първа, е казано (Чете): „Определението на съда по чл. 104 заедно с преписи от таблицата и протокола на централното бюро по чл. 103“ — то значи, че трябва да прочетем чл. 104, който казва в алинея първа: (Чете) „Като се получат изборните книжа, областният съд най-късно пет дни след деня на избора ги разглежда в публично заседание.“

Докладчик Георги Михайлов Добрев (к): Защо в публично заседание?

Димитър Цветков (ЗНП): Г-да народни представители! Аз искам, Великото народно събрание да възприеме като принцип в бъдеще при тълкуването на изборителния закон и това, че областният съд не се произнася абсолютно никога по правилността на избора; че областният съд извършва само математически изчисления, за да намери делителя и да види, колко народни представители от дадена изборителна колегия се избират от една партия или от друга партия. Точно това е текстът на чл. 104. Следователно областният съд не е никаква инстанция, която се занимава с редовността на избора, дали той е извършен при спазване на закона, при гарантиране елементарните свободи на гражданина и т. н. Той има вече един протокол по чл. 103 от изборното бюро за прочитането на бюлетините, пратен му е този протокол и въз основа на него той прави изчисленията.

Един от комунистите: Какво ще кажете за този протокол? (Сочи един протокол) Той не е ли такъв?

Димитър Цветков (ЗНП): Защото тук, както виждате вие много добре от самия чл. 104, е ясно, че като се получат изборните книжа, областният съд най-късно 5 дни след деня на избора ги разглежда в публично заседание. „Прогласяването“ — не е казано никъде в чл. 104, че областният съд ще се занимава с проверка правилността на избора и дали законът е спазен — „на избраните по горния начин народни представители става с определение на областния съд“ и след това са дадени в следващите алинеи подробностите как става изчислението, за да се добие делителят.

А чл. 103 повелява, че централното бюро трябва в присъствието на застъпниците да приключи изборните книжа. Обаче когато ще разглеждате чл. 103, ще трябва да имате пред вид и чл. 94 от закона за избиране Велико народно събрание, . . .

Райко Дамянов (к): Стига си злоупотребявал с търпението ни.

Димитър Цветков (ЗНП): който казва, че „присъстващите кандидати или техните застъпници имат право да правят на бюрото заявления за нарушение на изборителния закон“. В деня, значи, на избора в изборното бюро могат да се правят още заявления за нарушения на изборителния закон.

Председателстващ Петър Каменов: Свършете!

Димитър Цветков (ЗНП): Изборното бюро получава тия книжа, проверява ги и след това препраща преписката на областния съд. Областният съд обаче не праща цялата преписка, а праща само протоколите. Ето къде е недоразумението ни. То се състои в това, че за престижа на Великото народно събрание и за последователност в духа на закона за избиране на Велико народно събрание ние трябва да имаме на ръка изборните книжа поне в комисията и, ако не всичките, поне тия, за които в самата комисия са повдигнати спорове.

Уважавани г-да народни представители! Аз трябва да кажа няколко думи специално и за избора във Врачанска област.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Ще трябва да свършите, г-н Цветков, защото времето Ви изтече.

Димитър Цветков (ЗНП): Не съм се изказал още. — Аз чух преждеговорившите. Аз бих ви молил едно и моля да сме наясно по това: в България свободни избори никога не са ставали. И аз съжалявам, че г-н министър-председателят не е тук, защото исках точно нему да отправя един апел. Не е въпросът тук, обръщайки се назад, като констатираме, че в България никога не са ставали свободни избори — затова защото е имало правителства, които са искали да се задържат насила на власт — да черпим аргумент от това и да продължаваме тази практика и за в бъдеще. Г-н министър-председателят каза: „Въпросът не е на традиция — както тук някой казваше — а въпросът е на еволюиране, на превъзпитание на гражданина“. Аз съм съгласен, че нашият гражданин трябва да бъде превъзпитан, а и вие сте съгласни с това. Вие знаете много добре, че вашите партийци и вие не можете да ги удържите и те правят забегки, защото това е въпрос на превъзпитание. Вие постоянно го отчитате туй във вашите вестници и постоянно им правите бележки. Обаче необходимо е, г-да, и от висотата на тази трибуна, за честта на българския народ, за честта на България, за честта на трудолюбивия ни народ, ние да порицаем практиката на изборния терор, на насилието.

И аз се връщам на думите на Стамболийски — знаете ги — „Тогава когато даже съборим класите и живеем в такъв нареченото безкласово общество или в обществото на дружеските класи, и тогава борбата ще продължи, обаче в тази борба ние ще трябва да изхвърлим хладното оръжие един път завинаги.“

Аз апелирам към вас: изхвърлете хладното оръжие в изборните борби на този народ, дайте на българския народ свободно да се съревновава, свободно да църка своите идеи, както казваше Стамбо-

лийски, за да намерим най-правилния път. Да изхвърлим насилието. Г-да! Срамота е след 9 септември 1944 г. да имаме избори с 22 убити. Няма значение какви са.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): Те са български граждани. Срамота е, позорно е за демокрацията това. Премахнете това нещо, позорно е. Ако действително сте демократи, ако действително желаете тази страна да се управлява демократично, помъчете се да станете демократи и да научите истинските принципи на демокрацията. Изключете политическото насилие. (Ръкоплескане от опозицията. Възражения от мнозинството).

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Г-да народни представители! Ще вдигнем заседанието.

Следващото заседание ще стане утре, 15 часа, със следния дневен ред:

Доклад на комисията по проверка на изборите в:

1. Врачанска административна област — околните: Белоградчишка, Белослатинска, Берковска, Видинска, Врачанска, Кулска, Ломска, Михайловградска, и Оряховска. (Продължение)
2. Горноджумайска административна област — околните: Горноджумайска, Неврокопска, Петричка, Разложка, и Световаричка.
3. Плевенска административна област — околните: Габровска, Горнооряховска, Еленска, Ловешка, Луковитска, Никополска, Павликенска, Плевенска, Свищовска, Севлиево, Тетевенска, Троянска и Търновска.
4. Старозагорска административна област — околните: Ардинска, Ивайловградска, Казанлъшка, Крумовградска, Кърджалийска, Момчилградска, Новозагорска, Свиленградска, Старозагорска, Харманлийска, Хасковска и Чирпанска.
5. Варненска административна област — околните: Балчикска, Варненска градска, Варненска селска, Генералтошевска, Добришка, Новопазарска, Омуртагска, Поповска, Преславска, Провадийска, Тервелска, Търговишка и Шуменска.
6. Одобрение предложението за продължаване срока на службата по ведомството на Министерството на народното просвещение на съветския поданик Иван Иванович Соломахи.

Първо четене на законопроектите:

7. За отпускане народна пенсия на заслужили за девическото професионално образование учители.
8. За отпускане народна пенсия на Мария Григорова Караджоза.

Второ четене на законопроектите:

9. За увеличение размера на някои глоби и такси по наредбата закон за народната милиция.
10. За изменение и допълнение на закона за приложение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София).

Който г-да народни представители са съгласни с този дневен ред за утрешното заседание, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 21 ч. 5 мин.)

Подпредседател: ПЕТЪР КАМЕНОВ

Секретари: { ТОДОР ТИХОЛОВ
ПЪРВА ДИМИТРОВА

Началник на Стенографското отделение: ТОДОР АНГЕЛИЕВ